

Paikallisyhteisöt internetissä

Julkaisujärjestelmät ja kolmas sektori

Heli Rantanen

Paikallisyhteisöt internetissä

JULKAISUJÄRJESTELMÄT JA KOLMAS SEKTORI

HELI RANTANEN

Sitran raportteja 44

© Sitra ja Heli Rantanen
Sarjan graafinen suunnittelu: Marjut Heikkinen
Kansi: Emma Virtasalo

ISBN 951-37-4289-X
ISSN 1457-571X (nid.)

ISBN 951-563-463-6 (URL: <http://www.sitra.fi>)
ISSN 1457-5728 (URL: <http://www.sitra.fi>)

Sitran raportteja -sarjassa julkaistaan tutkimusten, selvitysten ja arviointien tuloksia erityisesti asiantuntijoiden käyttöön.

Raportteja voi tilata Sitrasta, puhelin (09) 618 991
sähköposti: julkaisut@sitra.fi

Edita Prima Oy
Helsinki 2004

SAATTEEKSI

Tieto- ja viestintäteknologian uudet sovellukset muokkaavat vauhdilla perinteistä käyttäytymistämme. Perustellusti voidaan väittää tietoyhteiskunnan olevan tänään osa arkipäiväämme. Olemme omaksuneet uusia toimintatapoja hyödyntäen kännyköiden, tietokoneiden ja internetin tarjoamia mahdollisuuksia. Hierarkiat ovat muuttuneet verkostoiksi. Muutos ei ole tapahtunut vain globaalisti, vaan se näkyy myös lähiympäristössämme.

Osallistuminen, julkaiseminen ja vastavuoroinen keskustelu ei onnistu ilman siihen soveltuvia järjestelmiä. Suomalaisen tietoyhteiskunnan muuttaminen kansalaislähtöisemmäksi ei onnistu ilman verkossa toimivia foorumeita.

Tämä Heli Rantasen laatima selvitys piirtää hyvän kuvan erilaisista mahdollisuuksista rakentaa kansalaislähtöisiä paikallisverkkoja, jotka pyrkivät lisäämään asukkaiden, hallinnon ja kolmannen sektorin toimijoiden keskinäistä vuorovaikutusta. Raportti kuvaa erinomaisella tavalla sitä, miten tieto- ja viestintäteknologian valinnat suuntaavat verkkoyhteisöjen vuorovaikutuksen luonnetta.

Verkkoteknologian valinta on yksi kehitystyön vaikeimpia päätöksiä. Paradoksaalista on, että valinta tehdään usein siinä vaiheessa, kun kehittämistyön tavoitteet ja päämäärät eivät ole vielä täsmennyneet. Kerran valittua verkkoteknologiaa on vaikea vaihtaa toiseen kesken kehitystyön. Helppokäyttöinen ja kustannuksiltaan kohtuullinen yhteisö- ja julkaisujärjestelmä on ollut viime aikoina monen digitaalisesta viestinnästä kiinnostuneen haaveena.

Onneksi tilanne on parin viime vuoden aikana helpottunut, ja markkinoille on tullut muutamia vaihtoehtoisia järjestelmiä. Silti uusia järjestelmiä käyttöönotettaessa tulisi maltaa tutustua muiden kokemuksiin. Tulisi miettiä, mikä on oman kehitystyön tavoite, ja miten järjestelmien ylläpito hoidetaan käyttöönottoprojektin jälkeen.

Ruohonjuuritason tietoyhteiskunnan rakentamisen problemaatiikka on hyvin moninainen. Uudesta teknologiasta ja sen tarjoamista uusista mahdollisuuksista ei ole hyötyä, jos emme ole valmiita omaksumaan uutta viestintäkulttuuria. Se miten erilaiset paikalliset verkkoviestimet vakiinnuttavat asemansa kansalaisten jatkuvasti kasvavassa tietotulvassa, on paikallisten verkkojen kehittämisen avainkysymyksiä.

Julkaisemalla tämän Heli Rantasen laatiman selvityksen Sitra on halunnut omalta osaltaan tukea paikallisten tietoyhteiskunnan rakentajien työtä. Toivomme selvityksen helpottavan hieman sitä tuskaa, jota paikalliset toimijat usein kokevat tehdessään verkkoviestimiin liittyviä vaikeita valintoja.

Helsingissä, elokuussa 2004
Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma
Toimialajohtaja
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra

Sisällys

OSA 1: PAIKALLISYHTEISÖT INTERNETISSÄ

ESIPUHE	8
1 JOHDANTO	12
Kansalaiset verkossa	12
OSKU-projekti	14
2 YHDISTYKSET TOIMIJOINA	17
Toimijoita ja tiedontuottajia	17
Yhteisöt ja tietoverkkojen uusi sukupolvi	18
3 SISÄLLÖNTUOTANTO VERKKOON: KOMPASTUSKIVIÄ JA RATKAISUMALLEJA	21
Kotisivut, html-editorit ja koulutustoiminnan loputon kierre	21
Julkaisujärjestelmät ja open source	26
4 JULKAISUJÄRJESTELMIEN HYÖDYNTÄJIÄ	30
Kolmas sektori	30
Kunnat	32
Yritykset	33
5 ESIMERKKEJÄ JULKAISUJÄRJESTELMÄLLÄ TOTEUTETUISTA YHTEISÖLLISISTÄ VERKOISTA	37
Esimerkkikohteet	37
Kohteiden taustat	38

Projektivetoiset alueelliset verkot	40
Yritysten tuottamia verkkopalveluja	72
Yhdistyksen hallinnoima verkko: EKYL	86
Kuntavetoiset alueportaalit	92
6 YHTEENVETO	105
OSA 2: OHJEITA YHTEISÖILLE JULKAISUJÄRJESTELMÄN HANKINTAAN	
ESIPUHE	114
1 ORGANISOINNISTA	116
2 JULKAISUJÄRJESTELMÄN HANKINTA IT-PROJEKTINA	119
Yleistä	119
3 SIVUJEN SUUNNITTELU	126
Yleistä	126
Perussivu ja sisäinen navigointi	127
Mitä toimintoja on tarjolla – mitä tarvitsemme?	129
4 YLLÄPITO, HALLINTA JA KÄYTTÄJÄTASOT	143
5 LINKKEJÄ	147
LÄHTEET	149

Osa 1

Paikallisyhteisöt internetissä

Esipuhe

Kotisivuja on tuotettu internetiin laajemmassa mitassa kohta kymmenen vuoden ajan. Erityisesti kolmannen sektorin yhteisöille tämä edullinen ja tehokas media on tuonut aivan uusia mahdollisuuksia viestinnän ja tiedottamisen saralla. Viime vuosina aiemmin pelkästään suurten organisaatioiden käyttämistä julkaisujärjestelmistä on tullut yhä suosituimpi tapa rakentaa ja ylläpitää myös erilaisten asukas- ja kansalaisyhteisöjen www-kotisivuja. Julkaisujärjestelmien etuna nähdään usein se, että niiden avulla kotisivuilla voidaan toteuttaa aikaisempaa helpommin monipuolisia vuorovaikutteisia toimintoja, joilla erityisesti paikalliset ja muut yhteisöt hakevat toimintaansa lisää näkyvyyttä, vaikuttavuutta ja tehokkuutta. Toisaalta monissa hankkeissa on nähty, että julkaisujärjestelmien hankinta ja käyttöönotto edellyttää uusien asioiden huomioimista ja uusien käytäntöjen oppimista. Erityisesti kolmannen sektorin toimijat opettelevat nämä käytännöt usein kantapään kautta.

Tässä selvityksessä tarkastellaan ja analysoidaan muutamia Suomessa kunta- ja projektilähtöisesti ja omatoimimallilla toteutettuja kansalais- ja yhteisöverkkoja sekä niiden toteuttamiseen tarvittavia julkaisujärjestelmäohjelmistoja. Julkaisujärjestelmillä pyritään ratkaisemaan sellaisia www-sisällöntuotannon käytännöllisiä ja hallintaan liittyviä ongelmia, joihin perinteisillä, erillisiin html-editoreihin ja tiedostonsiirtoihin perustuvilla tekniikoilla usein törmätään. Uusilla ”kehittyneemmällä” tekniikoilla toteutettuja kotisivuja voi käyttää

esimerkiksi osallistuvan suunnittelun, vuorovaikutuksen ja jopa kunnallisen aloitteenteon välineenä. Ratkaisuja tarkastellaan paikallisesti, jolloin kohderyhmänä tai toimijoina ovat alueelliset yhteisöt kuten asukasyhdistykset ja seurat, projektit, kunnat ja seutukunnat mutta myös tavalliset asukkaat. Tarkoitus on tuoda esiin kokemuksia ja havaintoja, joista on hyötyä paikallisyhteisöille niiden etsiessä itselleen parhaiten soveltuvia ratkaisuja.

Selvityksen kohderyhmänä ovat erityisesti kolmannen sektorin toimijat, joilla ei ole paljon varoja käytettävissään. Kohderyhmää ovat myös sellaiset kunnalliset toimijat, jotka pohtivat kansalais- ja yhteisöverkköjen toteuttamiseen ja merkitykseen liittyviä asioita. Kolmas sektori kohderyhmänä ei sinänsä sulje pois mitään yhteisöä, mutta sanassa korostuu ehkä yhdistystoiminta ja muu sellainen toiminta, jolla pyritään parantamaan esimerkiksi asuinalueen viihtyisyyttä tai muuten ajamaan oman yhteisön asioita.

Selvitystä voidaan käyttää apuna yhteisöverkkojärjestelmiä arvioidessa ja järjestelmää hankittaessa. Erilaisia teknisiä alustoja – myös ilmaisia – on tarjolla niin paljon, että vertailujen tekeminen saattaa olla vaikeaa. Järjestelmiä vertailevalla henkilöllä ei ole välttämättä ennestään kokemusta tai tietoa tämältyyppisistä välineistä. Tekninen toimittaja ja tilaaja eivät puhu välttämättä samaa kieltä, oikeita kysymyksiä ei osata esittää ja hinnanmuodostusta on vaikea hahmottaa. Tarkoituksena ei ole kaiken kattava tekninen aineistovertailu, vaan muutaman esimerkkitapauksen avulla pyritään vastaamaan moniin käytännöllisiin mutta myös yleisempiin kysymyksiin:

- Mitä nämä järjestelmät oikeasti ovat? Mitä niiden avulla voi tehdä?
- Miten erityisesti kolmas sektori voisi hyödyntää uusia järjestelmiä toiminnassaan?
- Kenen tulisi rakentaa, hallinnoida ja kustantaa verkkopalveluja kansalaisille – vai pitäisikö kansalaisten tehdä se itse? Mitä siitä seuraa?
- Tarvitsemmeko kaikkia niitä ominaisuuksia, joita on tarjolla? Mikä riittää juuri tietynlaiselle yhteisölle? Mihin käytettävissä olevat resurssit riittävät?

-
- Mitä tapahtuu verkkopalveluille, kun projektit ja hankkeet loppuvat? Tai kun yhteisön osaajat muuttavat muualle?
 - Miten verkkopalvelun kokonaiskustannukset muodostuvat?
 - Minkälaisia riippuvuussuhteita ratkaisusta seuraa? Ollaanko jatkossa mieluummin riippuvaisia koulutuksesta ja vertaistuesta vai tietystä teknisestä toimittajasta?
 - Miksi on niin tärkeää, että sisällöntuotannon esteitä tulisi poistaa? Vai poistaako julkaisujärjestelmien käyttö niitä sittenkään?

Selvityksen ensimmäisessä osassa pohditaan sitä, mitä tarkoitetaan kansalais- ja yhteisöverkoilla, keille niitä rakennetaan ja miksi, ketkä verkkoja lopulta rakentavat, käyttävät ja kustantavat ja miksi kolmas sektori ja yhdistykset ovat niin keskeisiä toimijoita. Esimerkkitaustan analyysit sekä selvityksen toiseen osaan kerätyt ohjeistot toivottavasti auttavat ymmärtämään julkaisujärjestelmien olemusta. Niiden on tarkoitus tukea myös järjestelmien sisältöjen ja toimintojen suunnittelussa, ylläpidon koordinoinnissa ja omien resurssien määrittelyssä.

Selvityksen esimerkkejä voi tarkastella myös tarinoina projekteista. Niissä tulevat esiin monet sellaiset yhteisöllisten verkkojen rakentamiseen liittyvät käytännölliset ja organisatoriset asiat, vaikutukset ja ongelmat, joita ei projektisuunnitelmissa usein voida tai osata ennakoida. Tehdystä ja koetusta kannattaa aina oppia.

Esimerkit pohjautuvat kirjoittajan omiin kokemuksiin tietoyhteiskuntaprojekteissa seitsemän viime vuoden aikana. Havainnot ja mielipiteet eri järjestelmistä ja projekteista ovat kirjoittajan omia ja siten subjektiivisia. Tärkeitä lähteitä ovat olleet useiden toimijoiden, projektivetäjien, yrittäjien ja loppukäyttäjien haastattelut. Lähteinä on käytetty myös kirjallisuutta, loppuraportteja ja internetistä löytyvää materiaalia. Kovin tieteellinen tutkimus tämä selvitys ei pyri olemaan: siksi viitteitä ei ole juuri erikseen merkitty, vaan käytössä ollut lähdemateriaali on koottu listaksi selvityksen loppuun.

Ja lopuksi: selvitys tehtiin Sitran toimeksiannosta. Sitrassa syntyi Oppivat seutukunnat -tietoyhteiskuntahankkeen (OSKU) aikana aitoa halua ymmärtää, mistä yhteisö- ja kansalaisverkoissa oikeastaan

on kysymys. Kysehän ei ole tekniikoista ja ohjelmistoista – vai onko? Jokin merkitys on sillä, miten nämä verkot teknisesti toteutetaan ja hallinnoidaan, kuinka niihin tuotetaan sisältöjä ja millä kustannuksilla niitä ylläpidetään. Tähän johtopäätökseen tulin itse, kun toimin projektipäällikkönä yhdessä OSKUn osahankkeessa, Nettimaunulas-sa. Nyt kun takana on vuosienkin kokemus erilaisista hankkeista, on ehkä syytä tehdä pieni katsaus näihin tekniikoihin.

Haluan kiittää niitä projektien, yhdistysten, kuntien ja yritysten edustajia, jotka ovat uhranneet aikaansa, keskustelleet, suostuneet haastateltaviksi ja vastailleet sähköpostissa kiperiin kysymyksiin. Eri-tyiset kiitokset esitän Aija Staffansille ja Hannu Kurjelle, joiden kanssa olen pohtinut paikallisyhteisöjen tuottamien verkkosivujen ole-musta jo vuosien ajan, projektista ja hankkeesta toiseen. Myös kaikki OSKU-hankkeessa mukana olleet – erityisesti projektipäälliköt se-kä Sitran edustajat Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma ja Jenni Sarolahti – ovat olleet tärkeitä kumppaneita tietoyhteiskuntaprojektien taiste-lukentillä rämpiessä. Kiitän myös perhettäni ymmärtäväisestä tuesta, joka oli tarpeen kesäaikaan ajoittuvan kirjoitustyön kuluessa.

Espoossa 1. elokuuta 2004

Heli Rantanen

KANSALAISET VERKOSSA

Kansalaisilta odotetaan nykyään paljon. Kansalaisen täytyy olla aktiivinen ja osallistua, ja kun nyt ilmeisestikin elämme tietoyhteiskunnassa, osallistuminen edellyttää usein tietotekniikan hallintaa. Ihmiset käyvät internetissä, käyttävät sähköpostia ja opettelevat tuottamaan sisältöjä kotisivuilla. Aktiivisuus kanavoituu usein toimintaan yhdistyksissä ja yhteisöissä, jotka osaltaan muokkaavat mielikuvaa kansalaistoiminnasta verkossa. Aktiivinen tietoverkkoja käyttävä kansalainen ja yhteisön jäsen viestii tehokkaasti, tuottaa tietoa ja osallistuu keskusteluihin.

Tietotekniikan tulo on jo muuttanut yhteisöjen toimintatapoja ja käytäntöjä. Jyväskyläläisiä yhdistyksiä tutkineen Anne Luomalan mukaan sähköpostin ja internetin käyttö on yksi merkittävimmistä yhdistysten käyttöönottamista uutuuksista kymmenen viime vuoden aikana. Sähköposti ja internet ovat vaikuttaneet yhdistyksissä toimivien ajankäyttöön, tiedon hankintaan ja sen tuottamiseen, julkaisemiseen ja eteenpäin välittämiseen. Teknologiset apuvälineet ovat näin muuttaneet yhteistoiminnan ja vuorovaikutuksen muotoja. Ne ovat luoneet myös paineita: alueen asukkaat saattavat odottaa alueellisilta, vapaaehtoisvoimin ylläpidetyiltä kotisivuilta ammattilaistason toimintoja ja riuskaa päivitystiheyttä. Erityisesti alueyhteisöjen kotisivujen funktio on laajentunut yhdistyksen pöytäkirjojen esittelystä usein koko alueen edunvalvonnan ja tiedottamisen epäviralliseksi

foorumiksi. Asuinalueiden kotisivujen nähdään tukevan myös paikallisyhteisöllisyyttä.

Nämä uudet inhimillisen yhteistoiminnan ja vuorovaikutuksen muodot ovat kiinnostaneet viime vuosina lukuisia tahoja niin valtionhallinnossa, kuntasektorilla ja yliopistomaailmassa kuin myös yrityssectorilla. Projektien ja hankkeiden avulla on yritetty luoda ja kehittää erilaisia verkkoyhteisöllisyyden muotoja. On rakennettu kansalaisverkkoja ja yhteisöverkkoja. On tutkittu, kuinka kansalaiset käyttävät internetiä vuorovaikutukseen ja osallistumiseen. Toisaalla monet yhteisöt ovat tuottaneet verkkosisältöjä omin voimin, ilman ulkopuolisia taloudellisia ja inhimillisiä resursseja.

Tietoyhteiskuntahankkeissa on viime vuosina monenlaisten projektien kautta pyritty sosiaalisen pääoman kasvattamiseen, yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin parantamiseen ja jopa poliittisen vaikuttavuuden ja aidon osallisuuden tuottamiseen. Voisi jopa sanoa, että nyky-yhteiskunnassa tietoverkot ja niiden käyttö ovat sidoksissa päätöksentekoprosessiin ja demokratiaan. Vuonna 1997 käynnistyneessä sisäasiainministeriön Osallisuushankkeessa haettiin hyviä käytäntöjä kansalaisten osallistamiseksi, ja yksi ohjelman hankkeista oli Kotikatu, jonka tavoitteena oli tuoda tehokas uusi väline, internet, asukkaiden (kansalaisten) käyttöön. Kuten vuonna 1998 julkaistussa Kotikatu-projektista laaditussa raportissa todettiin, asukkaiden kuviteltiin voivan vaikuttaa paremmin omaan elinympäristöönsä internetin avulla. Vuonna 1997 odotukset olivat ehkä naiiveja, sillä internetin avoimuus näytti haastavan koko kankean hallintokulttuurin avoimempaan ja keskustelelevampaan suuntaan. Edullinen ja tehokas julkaisumedia näytti olevan kaikkien käytettävissä: oli tapahtumassa jotain suurta, asiat muuttuvat!

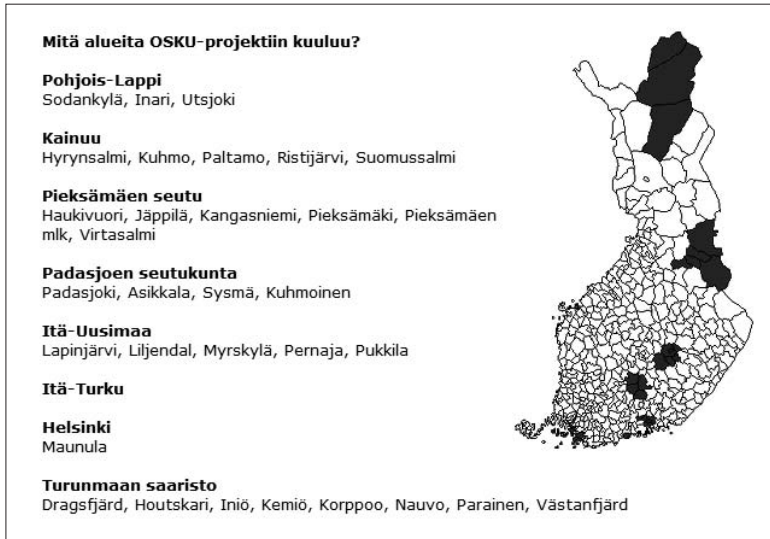
Myös syrjäytymistä on estetty tietoverkkoja rakentamalla. Kun Sitran Oppivat seutukunnat -hanketta käynnistettiin vuonna 2001, syrjäytymisen estäminen oli mukana toimintasuunnitelmassa. Taloudellisen ja sosiaalisen syrjäytymisen ohelle oli syntynyt uusi kategoria, digitaalinen syrjäytyminen. Tietoyhteiskuntataitojen puutteen ajateltiin lisäävän entisestään joidenkin kansanosien syrjäytymistä kansalaisia tietoyhteiskuntaan puskevassa maailmassamme. Tietoyh-

teiskuntaretoriikassa tietotekniset taidot on nähty usein naiiviuteen saakka ”pelastavana” ja syrjäytymistä estävänä taitona. Ne, jotka eivät vielä tietokonetta ja internetiä käytä, olisi saatava niiden pariin.

Erityisesti Yhdysvalloissa on syntynyt runsaasti – johtuen ehkä sikäläisen yhteiskunnan yhteisöjä korostavasta kulttuurista – kuntien samoin kuin kaupunkien tai kansalaisten itse organisoimia foorumeja, jotka ovat synnyttäneet uusia käytäntöjä. Internetin mukanaan tuoma läpinäkyvyys, avoimuus, tiedon saatavuus ja vuorovaikutteisuus on vaikuttanut hallinnon toimintatapoihin Suomessakin. Netistä on tullut välttämätön ja itsestään selvä osa kuntien palvelutoimintaa ja tiedottamista. Silti voidaan sanoa, että kunnat tulevat aina hieman jälkijunassa: nimenomaan kansalaisjärjestöt ovat usein olleet ensimmäisenä kehittämässä vuoropuhelua päätöksentekijöihin päin tavalla, jossa hylätään sektorihallintokuntien ja byrokratian rajat. Paikallisissa foorumeissa on kerätty paikallista tietoa ja synnytetty uutta ymmärtämystä alueen toiminnasta: yhteisöverkot toimivat näin myös alueen sisäisenä tiedonkerääjänä ja tuottajana, jolloin tuetaan alueellisia oppimisprosesseja. Onkin vaikea argumentoida uskottavasti alueen asioista, jos ei tunne sen toimintaan vaikuttavia tekijöitä ja toimijoita. Alueelliset yhdistykset pyrkivät osaltaan täydentämään ja rakentamaan sitä kokonaiskäsitystä, jonka puutteesta virkamiehet asukkaita usein moittivat. Käsitys kokonaisuudesta on usein vain erilainen kuin viraston käytävillä.

OSKU-PROJEKTI

Sitra toteutti vuosina 2001–2003 tietoyhteiskuntahankkeen nimeltä Oppivat seutukunnat (OSKU), johon monet tämän selvityksen esimerkit kytkeytyvät tavalla tai toisella. OSKU toteutettiin lähtökohtaisesti sitä edeltävän, Sitran tukeman Oppiva Ylä-Karjala -hankkeen kokemuksiä ja toimintatapaa soveltamalla. OSKUn ”ylätason” tavoitteena oli rakentaa kahdeksan pilottihankkeen kokemusten perusteella kansallinen strategia, jonka toteuttaisi julkinen hallinto. Käytännön tasolla projekteissa tuotettiin mittavan koulutustoiminnan ja ilmaisten nettipisteiden lisäksi virtuaaliyhteisöllinen ympäristö, kansalaisverkko.

Sitran OSKU-hankkeen projektialueet

Tavoite oli, että ”koko maassa kaikki osaavat tietoyhteiskunnan perustaidot, jokaisella on ilmainen tai hyvin edullinen pääsy johonkin kansalaisverkkoon ja näitä verkkoja ja ihmisten valmiuksia hyödynnetään tehokkaasti alueiden ja maaseudun uusien elinkeinojen kehittämiseksi”. (<http://www.sitra.fi/Alasivusto/index.asp?DirID=536>)

OSKU-projekti on nyt päättynyt ja arviointiraportit kirjoitettu. Projektissa tultiin huomaamaan, että yhden yhtenäisen ratkaisumallin soveltaminen keskenään hyvin erilaisilla alueilla ei ollut yksinkertaista. Jos tarkastellaan erityisesti projektin verkkoympäristöratkaisuja, hankkeessa havaittiin, että tarpeet, käyttötavat, resurssit ja toimintakulttuuri poikkesivat toisistaan joka alueella ja vaikuttivat siihen, miten käyttökelpoiseksi tekninen ratkaisu lopulta koettiin. Osaamistasoissa ja teknisessä infrastruktuurissa oli suuria eroja. Yhteisöjen aktiivisuus ja osallistuminen saattoi olla muutamasta henkilöstä kiinni. Tekniikoiden ja ohjelmistojen kanssa tuli yllättäviä ongelmia. Aina ei oikein ymmärretty, mitä kansalaisverkoilla tarkoitettiin ja mitä niiden käytöllä oikeastaan tavoiteltiin – ja niin edelleen.

Ehkä tärkein oppi OSKUsta oli se, että kun lähdetään toteuttamaan paikallisia hankkeita, nuo paikat ja niiden toimijat on tunnettava hyvin. Erityisesti kolmanteen sektoriin ja epävirallisiin asukas-yhteisöihin on ulkopuolisen projektihenkilökunnan vaikea saada kontaktia. Ongelma korostuu, jos koko projekti näyttää kovin ylätasolta lähteneeltä. Niinpä on vaikea tietää, mitä nämä toimijat oikeasti haluavat ja osaavat ja mihin niillä on resursseja. Kansalais- ja yhteisöverkkojen pystyttämisestä opittiin paljon. Valitettavasti projekti loppui siinä vaiheessa, kun oppi olisi ollut oikeasti hyödynnettävissä. Toisaalta projektin jälkeen kaikissa kahdeksassa seurakunnassa päätettiin jatkaa kansalaisille suunnattujen verkkopalvelujen tarjoamista – tosin kaikissa hieman eri painotuksin ja tekniikoin vaihtamalla toimimattomaksi osoittautuneet järjestelmät uusiin.

Tarvetta palvelulle siis oli, ja vaikka ongelmana oli ollut omaehtoisesta sisällöntuotannon vähyydestä lähes kaikissa osaprojekteissa, erityisesti kolmas sektori oli kiinnostunut hankkeen tarjoamista tiedottamisväylystä. Yhteisöt eivät ehkä olleet vielä aivan valmiita omaksumaan uutta toimintakulttuuria, ja myös valitut tekniset ratkaisut aiheuttivat oman ongelmansa. Niinpä Sitran tilaaman ja NetEffect Oy:n tekemän projektiarvioinnin johtopäätöksissä todettiin, että OSKUn kokemusten valossa toimintatapojen ja prosessien muuttaminen edellyttää ”esimerkkien voimaa, käyttäjä- ja asukaslähtöisyyttä sekä hyötyjen mahdollisimman kirkasta määrittelyä arkikielellä ilman tietoyhteiskuntajargonia.” Tätä voisi tulkita siten, että jatkossa on vain yhä määrätietoisemmin otettava vastaavissa hankkeissa lähtökohdaksi paikan ominaispiirteet ja paikallisten ihmisten todelliset tarpeet ja resurssit. Ehkäpä projektien tarkoitus onkin vain antaa resursseja ja konkreettisia eväitä toimijoille, jotka jo tietävät ilman projektiäkin, mitä haluavat tehdä?

Ennen varsinaisiin julkaisujärjestelmiin paneutumista on hyvä pohtia joitakin periaatteellisia kysymyksiä, joiden avulla voi olla helpompi hahmottaa, mistä yhteisö- ja kansalaisverkoissa on kysymys. Miksi juuri paikallisesti orientoituneet yhteisöt on valittu tarkastelun kohteeksi? Mitä kolmannen sektorin nimikkeen alla toimivat yhteisöt ja yhdistykset itse asiassa ovat, ja mikä on niiden tehtävä nyky-yhteiskunnassa? Mitä kolmannen sektorin toimijat haluavat internetistä?

TOIMIJOITA JA TIEDONTUOTTAJIA

Kansalaistoiminta ohjautuu usein yhdistyksiin ja muihin puolivirallisiin yhteisöihin, jotka toimivat eri tavoin. Jo pelkän asuinpaikan perusteella laajasti ottaen jokainen meistä kuuluu eriasteisiin paikallisyhteisöihin: olemme suomalaisia, tietyn kaupungin, kaupunginosan, kylän, seutukunnan, korttelin, taloyhtiön asukkaita. Usein yhdistykset ovat aatteellisia, niin sanottuja yhden asian yhteisöjä, mutta joskus aatteellisillakin yhdistyksillä on omaa paikallista toimintaa. Yhteisöt toimivat nykyään yhä useammin ja yhä aktiivisemmin tietoverkossa. Ne hyödyntävät resurssiensa mukaan toiminnassaan tietoverkkojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Kolmanteen sektoriin ja erityisesti yhdistyskenttään kohdistuu suuria odotuksia. Kolmannen sektorin toimintamallit ovat nousseet kaikissa eurooppalaisissa yhteiskunnissa myös yhdeksi keskeiseksi

valtiksi syrjäytymisen vastaisessa taistelussa. Yhdistysten toiminta nähdään perinteisesti hyvinvointia lisäävänä, mutta kuten muutkin uudet yhteistoimintamallit ja verkostoituminen yleensä, yhdistykset muovaavat eri tutkimusten mukaan yhä enemmän päätöksenteokäytäntöjä. Siksi niiden toimintatavat kiinnostavat, ja erilaisten projektien tai kehityshankkeiden tuomat muutokset yhdistysten rooliin ja vaikutusmahdollisuuksiin julkishallinnon suuntaan ovat yhteiskunnallisesti kiinnostavia.

Yhdistykset tarjoavat epävirallisen ja samalla laillisen, projekteista ja hankkeista riippumattoman kanavan ja taustayhteisön, jossa toimia. Yhdistykset ovat usein puolivirallinen keskustelukumppani kuntien kanssa esimerkiksi vuorovaikutus- ja osallistumisprosesseissa. Yhdistysten kautta kanavoidaan tiedotusta, niiden avulla järjestetään asukastilaisuuksia ja niiden kotisivuilla tiedotetaan paikallisista hankkeista usein paljon perusteellisemmin kuin kunnan omilla sivuilla. Tämä näkyy esimerkiksi Helsingissä, jossa kaupunginosien kotisivuvastaavat usein hoitavat tärkeän paikallisen tiedon keräämisen yhteen, kaupungin sektorihallintorajat ylittävään paikkaan. Haja-asutusalueilla kyläyhdistykset käyttävät kotisivuja alueen markkinoimiseen ja loma-asukkaiden houkuttelemiseen ja sitä kautta palvelujen ja työpaikkojen säilyttämiseen alueella. Paikalliset yhteisöt pyrkivät myös muokkaamaan verkon avulla mielikuvaa itsestään ja alueestaan. Imagonluonti on yksi keino vaikuttaa asuinalueen hyvinvointiin.

YHTEISÖT JA TIETOVERKKOJEN UUSI SUKUPOLVI

Paikallisolojen kehittämistyössä – olipa kysymys urbaaneista lähiöistä tai maaseudun haasteista – on havaittu jo kauan sitten, ettei väestöä saada vakiinnutettua eikä aluetta kukoistamaan pelkästään keskittymällä talouden, elinympäristön ja rakennusten saneeraukseen monien lähiöparannushankkeiden tapaan. Tutkija Anne Luomalan mukaan tämän vuoksi on haluttu pystyttää myös ei-aineellisia tukipilareita ja yhteisöllisyyttä, jotka tarjoavat tärkeää täydennystä alueelliseen kehittämistyöhön. On perustettu kansalaisverkostoja, asukastupia ja

kumppanuushankkeita tukemaan yhteisöllistä toimintaa. Uusin tulo-
kas tässä yhteisöllisyyden tuottamisessa on tietoyhteiskunta kaikkine
toimintamuotoineen. Pyrkimyksenä on kasvattaa alueen sosiaalista
pääomaa uusien viestintäteknikoiden avulla.

Yhteisöt ja yhdistykset ovat siis opetelleet tuottamaan sisältöjä
verkkoon. Oppimisprosessi ei ole ollut pelkästään tekniikan opettelua.
Samalla on jouduttu miettimään yhteisön viestintätarpeita ja koko
kotisivumission tarkoitusta. Mitä omasta yhteisöstä, kaupunginosasta,
kylästä tai yhdistyksestä halutaan kertoa muille? Miten kotisivut tu-
kevat yhteisön ydintoimintaa ja jäseniä? Monissa projekteissa on huo-
mattu, että tietokoneen käytön ja kotisivuteknikoiden opettaminen
ei riitä, vaan myös sisällöllisiin asioihin tarvitaan apua. Toisaalta ilman
tarvittavien ohjelmistojen opettelua ei synny sisältöjäkään. Niinpä
projekteilla on ollut laaja ongelmakenttä ratkottavana.

Yhteisöjen omaan tiedottamiseen, julkaisemiseen ja viestintään
kohdistuvat tietotekniset hankkeet toteuttavat osaltaan myös kan-
sallista tietoyhteiskuntakehitystä. Siirtyminen tehokkaampiin ja
käytettävyydeltään parempiin julkaisujärjestelmiin takaa sen, että
yhdistykset voivat viestiä yhtä tehokkaasti kuin mikä tahansa muu
vaikuttaja- tai tiedontuottajaryhmä. Toisaalta siirtyminen uusien väli-
neiden käyttöön tuo mukanaan monia käytännön tasolla ratkaistavia
ongelmia. Näitä hankkeita voi hyvällä syyllä kuvata tietotekniikka-
tai IT-hankkeiksi. IT-hankkeissa korostuu osaamisen merkitys. Osa-
misesta on vähitellen muodostumassa tätä kautta sekä osallisuuden
että osallistumisen ehto. Konkreettisella tasolla täytyy osata määri-
tellä tarpeet ja tavoitteet, kuvata ne toimittajalle, tilata oikeat asiat,
suunnitella aikataulut, organisoida ylläpito sekä hallita koko prosessi
alusta asti aina käyttöönottoon ja ylläpitokoulutukseen saakka. Täy-
tyy ymmärtää sekä omien resurssien rajallisuus että mahdollisuudet.

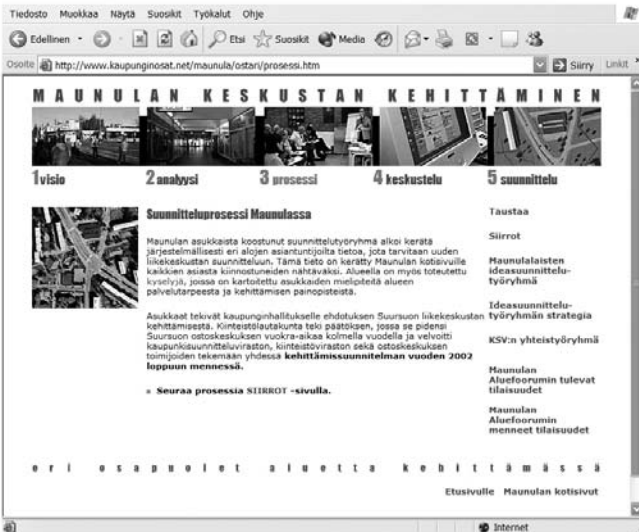
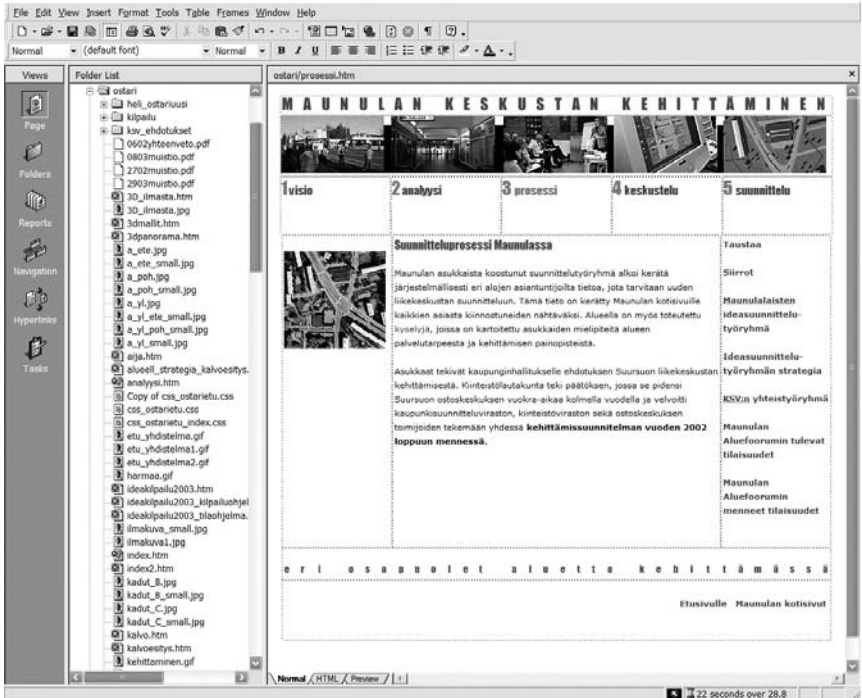
Yhdistysten ja yhteisöjen verkkoviestintää on toteutettu perin-
teisesti tekemällä kotisivuja tavallisilla html-editoreilla. Usein täl-
lainen itse väsäty kotisivu on riittävän käyttökelpoinen moneen
tarkoitukseen. Sillä saa tärkeimmät yhteystiedot esille ja tapahtumat
dokumentoitua. Viestintä hoidetaan sähköpostilistoilla, henkilöltä
henkilölle tai henkilöltä useille henkilöille. Keskustelut käydään ko-

kouksissa ja puhelimitse. Erillisiä intranet-sivuja ei usein osata edes kaivata. Mutta jos yhdistys edustaa kokonaista asuinalueita, vaatimuslista alkaa kasvaa. Yhteyttä ei enää pidetä vain yhdistyksen sisällä, vaan myös asukkaisiin, viranomaisiin ja jopa yrityksiin. Viestintään tarvitaan ammattimaisempaa tehoa.

Yhteisön siirtyminen tietoverkkojen tehokäyttäjiksi ei ole nopeaa eikä helppoa. Voisi puhua yhteisön sisäisestä teknis-kulttuurisesta evoluutiosta, jonka aikana opetellaan ja luodaan uusia käytäntöjä. Yhteisössä joudutaan miettimään, miten haluttuja asioita ja toimintoja on mahdollista toteuttaa, mitä se vaatii yhteisön jäseniltä ja miten se vaikuttaa yhteisön asettamien tavoitteiden saavuttamiseen. Yhtälailla yhteisöä tukevissa ulkopuolisissa projekteissa joudutaan päähkäilemään, miten tavoitteena oleva aktiivinen kansalaisuus lopulta saavutetaan. Mitä sisällöntuotantotekniikoita tarjotaan ja otetaan käyttöön? Mitä opetetaan, keitä koulutetaan ja millä resursseilla?

KOTISIVUT, HTML-EDITORIT JA KOULUTUS- TOIMINNAN LOPUTON KIERRE

Kotisivu terminä kattaa edelleenkin melkein kaiken internetistä löytyvän julkisen sisällön. Kotisivuja tehdään enimmäkseen erilaisilla kotisivunteko-ohjelmilla, joita on tarjolla runsaasti joko maksullisina tai ilmaisina internetistä ladattavina editoreina. Html-koodia voi tehdä vaikka jokaisessa Windows-koneessa olevalla Notepad-ohjelmalla, jos osaa. Osaamista vaativat muutkin ohjelmat riippumatta siitä perustuvatko ne suoraan html-koodaukseen tai niin sanottuihin WYSIWYG (what you see is what you get) -editoreihin, joita ovat muun muassa Dreamweaver ja FrontPage. Editorien muokkaustilassa voi tehdä

Maunulan kotisivu FrontPage-ohjelman muokkautilassa ja sellaisena, kuin se näky selaimessa.

suhteellisen helposti halutunnäköisiä sivuja puuttumatta kertaakaan suoraan html-koodiin. Ohjelmat ovat keskenään hieman erilaisia, mutta toisaalta samaa sisältöä voi muokata palvelimella millä tahansa editorilla. Jos yhteisöllä on osaavia tekijöitä tai hyvin toimiva sisällöntuotantoketju, voi olla järkevää tuottaa sivut jatkossakin perinteiseen tyyliin html-editorilla. Monissa ohjelmissa tiedonsiirto palvelimelle on automatisoitu eikä erillisiä tiedonsiirto-ohjelmia tarvita. Usein osaamista on yhteisössä kuitenkin vähän tai ei ollenkaan.

1990-luvun lopulta lähtien on perustettu lukuisia projekteja, hankkeita ja koulutusohjelmia, joiden tarkoituksena on ollut opettaa kotisivujen tekoa. Koulutettavat ovat olleet tavallisia ihmisiä, jotka ovat halunneet olla mukana tuottamassa internetiin tärkeinä pitämäänsä sisältöjä. Monet kotiseutu- ja paikallisyhteisöt, asukasjärjestöt ja aatteelliset yhdistykset ovat heränneet huomaamaan, että ”kaikki ovat netissä” ja itsekin pitäisi sinne päästä. Internetin ylivoimaisuus viestimenä ja julkistamisvälineenä on havaittu.

Innostus kotisivujen tekemiseen on ollut suuri, ja työväen- ja kansalaisopiston kurseilla on yritetty opetella tätä uutta julkaisemistapaa. Usein kokemus on kuitenkin ollut se, että koulutukseen käytetty aika on ollut liian vähäistä, ja opittu unohtuu helposti, jos taitoja ei pääse heti käytännössä harjoittelemaan. Tyypillisesti koulutuksessa käytetyt ohjelmat saattavat myös olla erilaisia kuin yhdistyksellä tai henkilöllä itsellään on käytettävissä. Kuvankäsittely on myös yksi suuri kompastuskivi. Sivuille halutaan kuvia, totta kai. Mutta ihmiselle, joka ei ole koskaan kuullutkaan käsitteestä resoluutio – tai on kuullut siitä muttei koskaan ole oikein ymmärtänyt – on työlästä lähteä opettamaan kuvankäsittelyn alkeita. Kansalaisopistossa harjoitellaan PhotoShopin tai PaintShop Pron käyttöä, mutta kotona on käyttöjärjestelmän mukana tullut Image composer tai skannerin mukana tullut kevytversio jostain järeämmästä ohjelmistosta. Opittua on vaikea soveltaa toisenlaisessa ohjelmassa.

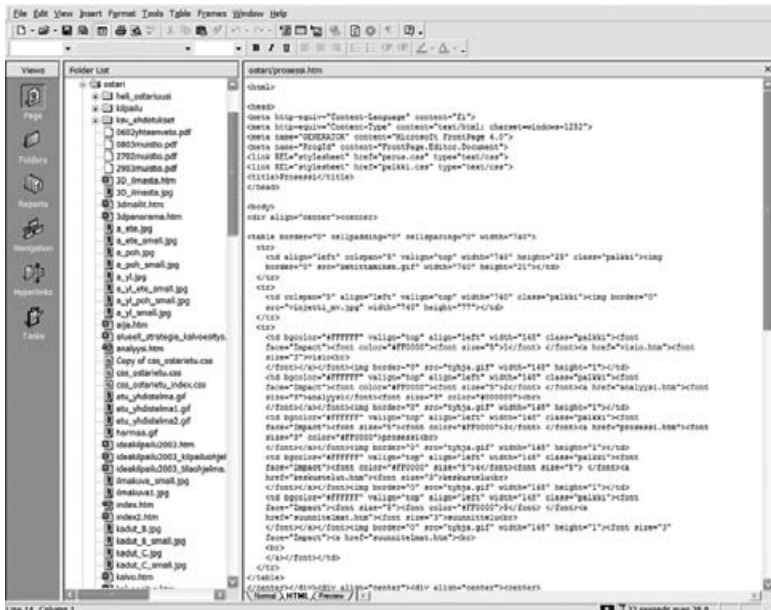
Niin sanotun vapaaehtoissektorin tai kolmannen sektorin toiminnalle on tyypillistä, että aktiivit eivät ole iältään nuoria tai alle nelikymppisiä työikäisiä, vaan keski-ikäisiä ja eläkeläisiä. Nuorempia eivät usein kiinnosta kotiseutu- tai yhdistysasiat. Nuoret saattavat

olla aktiivisia verkko-yhteisöjen jäseniä, ja he osaavat käyttää monenlaisia ohjelmia, mutta heidän yhteisönsä keskustelevat linuxista tai manga-sarjakuvista englanniksi, eivät kotiseudun kuumista ajankohtaisista tapahtumista. Niinpä useat kotisivujen omaehtoiseen sisällöntuotantoon tähtäävät projektit ovat joutuneet kamppailemaan paitsi kotisivu-ohjelmistojen niin myös tietokoneen käytön oppettelun kanssa.

Kotikadun tai Mansetorin kaltaisissa projekteissa korkeakoulun ja yliopiston tutkijat ovat kouluttaneet paikallisia asukasaktiiveja kaupunginosaamista kotisivujen rakentajiksi ja päivittäjiksi. Toisaalla Oppiva Ylä-Karjala -projektissa opetettiin kansalaisille projektiin oleellisesti kuuluvan FirstClass -ohjelman käyttöä.

Päivitysrutiinien oppiminen perinteisillä ohjelmistoilla ei ole ollut helppoa. Projekteissa ei ole myöskään onnistuttu kovin usein kokoamaan riittävän laajaa päivittäjien joukkoa, joka jakaisi niiden

Html-koodin muokkaustila FrontPage-ohjelmassa.

yhden tai kahden aktiivin taakkaa, jotka ovat ottaneet hoitaakseen sivujen päivittämisen. Kunnianhimoiset tavoitteet ovat usein jääneet harmittavasti saavuttamatta: mahdollisuuksia olisi vaikka mihin eikä rahastakaan ole aina kiinni. Mutta kuinka paljon yhteisöjen jäsenet ovat valmiita käyttämään vapaa-aikaansa työhön, josta esimerkiksi yrityksissä vastaa palkattu henkilökunta?

Keskitettyyn päivittämiseen perustuva kotisivutoiminta on myös organisatorisesti ”vanhanaikaista”. Kun päivittäjiä on vähän, toimintaa on vaikea hajauttaa. Ja kun kaikki pääsevät samoilla salasanoilla kaikille palvelimella sijaitseville sivuille, pitää ollakin tarkkana siinä, keille salasanoja jaellaan. Hajautettu päivitys kuitenkin säästäisi vähää resursseja ja takaisi, että sisällöt vaihtuvat useammin. Monella yhteisöllä on kuitenkin vain yksi html-taitoinen päivittäjä, jolle kaikki sisällöt lähetetään esimerkiksi sähköpostilla sivuille liitettäväksi. Tämä käytännössä estää sisällöntuotantoa ja yhteisöjen verkkopalvelujen kehittämistä.

Tiivistetysti voisi sanoa, että kotisivujen teon opettelu perinteisillä html-pohjaisilla menetelmillä koostuu seuraavista rutiineista:

- ohjelmistojen opettelu (html-editori, tiedostonsiirto, kuvankäsittely, selain)
- sivuston rakenteen hallinta ja työrutiinien omaksuminen (missä kansioissa dokumentit sijaitsevat ja miten päivitys käytännössä tapahtuu)
- sisällöistä päättäminen, vastuukysymykset (mitä sivuilla on, kenellä on oikeus päivittää mitään, keille salasanat annetaan)
- palvelimeen ja mahdolliseen domain-nimeen liittyvät asiat (millä palvelimella sivut sijaitsevat, kuka hallinnoi domain-nimeä, kuka maksaa kustannukset)
- päivityksen yleinen organisoiminen käytännössä (kuka tekee mitään ja milloin).

Julkaisujärjestelmistä haetaan helpotusta näihin rutiineihin. Niidenkään käyttö ei kuitenkaan ole yksiselitteisen helppoa, mikä on hyvä tiedostaa.

JULKAISUJÄRJESTELMÄT JA OPEN SOURCE

Julkaisujärjestelmiä käytettiin aiemmin lähinnä yrityspuolella ja julkishallinnossa. Kun järjestelmät ovat vähitellen yleistyneet ja halventuneet, niitä on otettu käyttöön viime aikoina myös yhdistyksissä. Mutta vasta open source -pohjaisten, yhä helppokäyttöisempien ja usein jopa ilmaisten järjestelmien yleistyminen on tehnyt mahdolliseksi sen, että usein rahattomat yhteisötkin voivat ottaa käyttöönsä julkaisujärjestelmiä, jotka ovat tietokantapohjaisia ja sisältävät monia dynaamisia ja vuorovaikutteisia ominaisuuksia.

Yhteisöverkoista puhuttaessa open sourcella tarkoitetaan lähinnä avoimeen lähdekoodiin perustuvia järjestelmiä, joiden päälle voidaan rakentaa tietokantapohjaisia käyttöympäristöjä, jotka soveltuvat erityyppisten portaalien sisällöntuottoon, vuorovaikutukseen ja hallintaan. Tietokantapohjaisuus tarkoittaa muun muassa sitä, että sivupohjien väreihin, fontteihin ja toimintojen sijoitteluun tehdyt muutokset näkyvät heti joko kaikissa sivuissa tai niissä, joihin muutokset on määriteltävä näkymään. Tämän tyyppiset järjestelmät mahdollistavat ”älykkäämpien” sivujen tuottamisen. Sivuihin voi yleensä yhdistellä lähes loputtomasti erilaisia muita open source -pohjaisia toimintakomponentteja ja moduleita, ja niissä on yleensä aina mahdollisuus pitkälle vietyyn käyttäjähallintaan ja oikeustasoihin.

Avointa lähdekoodia voivat kaikki kehittää ja parannella sekä käyttää omiin tarkoituksiinsa, mutta käytännössä aivan kenen tahansa FrontPage -pohjalta ponnistelevalle kotisivunvääntäjän taidot eivät riitä tähän. Open source -pohjaisten järjestelmien ilmeinen etu on ilmaisuus. Tosin tässäkin tapauksessa tarvitaan vielä erikseen palvelintila eli joko oma palvelin tai sellainen, joka sallii tämän tyyppisen kehitysympäristön rakentamisen ja käytön.

Monia open source -pohjaisia ohjelmistoja voi ottaa kaupalliseen käyttöön, kun maksaa käytöstä tietyn (pienen) maksun. Näitä kaupallisia ohjelmia käyttävät niin yritykset kuin yhteisöt. Yhdistyksille on tarjolla ominaisuuksiltaan riisuttuja järjestelmiä. Nämä järjestelmät ovat halvempia kuin lisenssipohjaiset järjestelmät. Niissä maksetaan toimittajan työstä ja osaamisesta, ei lisensseistä, ja kustannukset painottuvat räätälöintivaiheeseen.

Rekisteröidy || Etusivu || Tiedostot || Omat Asetukset || Foorumi || Themagalleria || Heinäkuu 22, 2004

PHP-Nuke
Advanced Content Management System

The Complete Idiots Guide to PHP-Nuke

Idiots Guide Home Page
About PHP-Nuke
Install php-nuke
The Administration panel
Modules in PHP-Nuke
Blocks in PHP-Nuke
Themes in PHP-Nuke
Forums in PHP-Nuke
Troubleshooting PHP-Nuke
References

Modules Main
Your Account
Submit News
Avantgo Module
Modules Development

Modules in PHP-Nuke

Modules in PHP-Nuke are the different sections of the site which people can access. These are written in PHP and are stored in the /modules/ directory. This section will show the main modules included in the download of PHP-Nuke, and give you a small introduction in developing modules of your own.

<< Previous | Guide Home | Next >>

Last Updated: February 21st 2003

The Complete Idiots Guide to PHP-Nuke is Copyright © 2003 ArtificialIntel. All Rights Reserved

Internet

phpNuke Finlandin kotisivu (www.phpnuke-fin.org). Sivulta löytyy ohjeita ja ladattavia ohjelmatiedostoja julkaisujärjestelmää varten sekä open source -kehittäjäyhteisön keskinäinen keskustelufoorumi ja tietojenvaihtoareena.

Kuten jo todettiin, julkaisujärjestelmällä tuotetaan kotisivuille sisältöjä ja hallitaan niitä. Julkaisujärjestelmiä voi käyttää nykyisin lähes poikkeuksetta suoraan selaimella, eivätkä ne vaadi erillisten ohjelmien asennusta. Julkaisujärjestelmässä sisältöjä hallitaan tietokantapohjaisesti järjestelmään oleellisesti kuuluvalla hallintaohjelmalla, joka perustuu käyttäjätunnistukseen ja eritasosiin käyttöoikeuksiin. Uutta sivua luotaessa määritellään sivun paikka hierarkisessa järjestelmässä, ja sen julkaisuhetkeä ja näkyvyyttä voi säädellä. Käyttöoikeudet on tärkeä pystyä määrittelemään eritasoisiksi: tavallinen sivulla kävijä ei tarvitse mitään erityisiä oikeuksia, mutta sivujen sisältöjä muokkavia sisällöntuottajia on usein tarpeen jakaa erilaisiin ryhmiin. Joku haluaa muokata vain yhden tietyn sivun sisältöä, toinen taas toimii koko sivuston pääylläpitäjänä ja jakaa oikeuksia muille.

Tärkeä ominaisuus on sisällöntuotantotapa: sivuille voi kirjoittaa tekstejä, tuoda kuvia ja tehdä linkkejä suoraan selaimessa aukeavan

ohjelmiston avulla. Yleensä sisältöjä eli tekstiä kirjoitetaan lomakkeen kaltaisessa näkymässä täyttämällä erilaisia kenttiä (otsikko, ingressi, leipäteksti). Tässä toteutuu järjestelmien lupaama helppokäyttöisyys ehkä parhaiten. Järjestelmiin myös kuuluu vuorovaikutteisia toimintoja, kuten keskustelufoorumeita, kuvagallerioita, äänestystoimintoja ja lomakkeita. Vaihtoehtoisesti näitä toimintoja voi lisätä järjestelmään. Yhdistykset toivovat usein käyttöönsä tällaisia ominaisuuksia, joita on hankalaa toteuttaa kotikonstein.

Päivitys tapahtuu selaimen kautta. Hallinta toimii selaimesta tutuilla lomake- ja linkkipohjaisilla työkaluilla, ja niiden on ainakin tarkoitus olla siten helpommin omaksuttavia kuin erillisen ohjelmiston. Paitsi helppokäyttöisyyttä, yhteisöt hakevat järjestelmästä usein myös ammattimaisempaa ja tyylikkäämpää ulkonäköä. Järjestelmiin usein sisältyvät valmiit sivupohjat ovatkin omiaan tuottamaan visuaalisesti yhtenäisiä sivustoja. Tyyli- ja väritykset ovat ammattilaisen valmiiksi suunniteltavia, käyttäjä vain valitsee niistä mieleisensä. Toki joissakin järjestelmissä on suuretkin mahdollisuudet vaikuttaa sivujen ulkonäköön, mutta usein arvostetaan nimenomaan valmiiksi tehtyjä pohjia, joihin voi sijoittaa erilaisia toimintokomponentteja haluttuihin paikkoihin. Myös kuvien käsittelyyn toivotaan helpottavia toimintoja.

Käyttäjän kannalta ero itse koodatun ja open source -alustasta räätälöidyn julkaisujärjestelmän välillä on oikeastaan aika pieni. Hinnat saattavat olla samaa luokkaa. Jotkut lisenssipohjaiset järjestelmät ovat hyvinkin edullisia ja yhdistyksille soveltuvia. Toiset taas ovat huomattavasti järeämpiä ja kalliita verrattuna open source -alustalle koodattuihin järjestelmiin. Järeät järjestelmät ovat usein suurempien ohjelmistoalan yritysten tuottamia. Näiden asiakkaita ovat muut yritykset, isot organisaatiot ja kunnat, joten järjestelmien tulee taipua vaativiin käyttötarpeisiin. Niihin saattaa liittyä esimerkiksi täysimittaisia dokumentinhallintajärjestelmiä ja tiimiposteja. Kysymys ei silloin ole enää pelkästä julkaisujärjestelmästä, vaan kattavasta organisaation verkkopalveluratkaisusta.

Vielä voisi mainita erittäin pitkälle jalostetut ja helppokäyttöiseksi tarkoitettut, mutta myös toiminnoiltaan rajoitetut verkkopalvelut, kuten MSN-yhteisöt. Niissä periaatteessa kuka tahansa voi rakentaa

ilmaiseksi itselleen kotisivut ja perustaa muilta suljetun intranetin salasanan taakse (www.msn.fi). Näillä sivuilla on valmiita komponentteja, kuten keskustelufoorumit ja kuvagalleriat, ja ne voivat korvata jopa työryhmäohjelmistoja. Jos pienryhmä sitoutuu käyttämään tällaisia verkkopalveluja, ne ovat täysin käyttökelpoisia.

Julkaisujärjestelmä mahdollistaa monenlaisia yhteisöllisyyttä tukevia toimintoja, minkä vuoksi niiden avulla on toteutettu yhteisö- tai kansalaisverkkoja. Sana yhteisöverkko korostaa rakennetun verkkopalvelun toivottua toimija- ja kohderyhmää eli yhteisöä ja siinä toimivia ihmisiä. Yhteisöverkkojen on ajateltu tukevan paikallisyhteisöllisyyttä ja myös luovan uusia yhteisöjä, ”virtuaaliyhteisöjä” (vrt. Sitran OSKU). Paikallisyhteisöjen kannalta tämä ajatus on hieman ongelmallinen, sillä usein ei osata edes kaivata mitään erityistä virtuaaliyhteisöllisyyttä. Esimerkiksi yhdistykset ovat yleensä jo valmiiksi toimivia yhteisöjä, ja niille yhteisöverkko on lähinnä julkaisujärjestelmä sekä sisäisen viestinnän ja tiedotuksen tehostaja. Julkaisujärjestelmällä pyritään tällöin ennen kaikkea poistamaan perinteisen html-pohjaisen sisällöntuotannon ongelmia.

Julkaisujärjestelmien käyttöönotolla tavoitellaan siis seuraavia etuja verrattuna aikaisempiin, html-pohjaisiin sisällöntuotanto- ja päivitusrutiineihin:

- helppokäyttöisyys
- useiden erillisten ohjelmien (html-editori, tiedonsiirto-ohjelma, kuvankäsittelyohjelma, selain) käytöstä yhden ohjelman (selaimessa toimiva ohjelmisto) käyttöön
- professionaalimpi ulkoasu, yhtenäiset sivut
- matalampi kynnyks oppia tuottamaan sisältöjä (periaatteessa ilman mitään erillistä koulutusta)
- matalampi kynnyks oppia hallitsemaan sivustoa ja koko järjestelmää
- ylläpidon ja sisällöntuotannon hajauttaminen on helpompaa. Kaikki käyttäjät eivät tarvitse erillisiä ohjelmia kotikoneillaan voidakseen osallistua päivittämiseen, sivuja päivitetään selaimen kautta.

Julkaisujärjestelmiä voi käyttää periaatteessa kuka tahansa. Sivujen toteuttaja voi olla myös yksityishenkilö, mutta kohderyhmä ja hyödyntäjä on yleensä yhteisö, jonka käyttöön julkaisujärjestelmällä rakennettavat kotisivut tehdään. Tässä selvityksessä tarkastellaan erityisesti kolmatta sektoria yhteisöverkkojen tuottajana ja käyttäjänä sekä kuntien ja projektien tuottamia kehittämishankkeita, joissa kohderyhmänä ovat olleet erityisesti paikallisyhteisöt. Yritykset ovat useimmiten vain julkaisujärjestelmien teknisen alustan toteuttajia, mutta ne voivat olla myös yhteisö- tai kansalaisverkon ylläpitäjiä ja aktiivisia kehittäjiä.

KOLMAS SEKTORI

Kolmannen sektorin toimijoiksi luetaan tässä monentyyppiset asukasaktiivit tai yhdistykset ja muut jollain tavalla järjestäytyneet, alueelliset toimijat. Yhteinen nimittäjä tälle aktiivijoukolle on se, että se ei saa palkkaa yhteisönsä eteen tekemästään työstä. Nämä aktiivit rakentavat kotisivuja, keräävät, tuottavat ja arkistovat tietoa sekä viestivät monella tasolla yhteisönsä sisällä samoin kuin ulospäin. Tyypillistä on, että aktiivit käyttävät usein runsaastikin vapaa-aikaansa tähän harrastukseen. Samalla kuitenkin erityisesti kaupunginosayhdistykset ovat saaneet puolivirallisen aseman edustaessaan alueen asukkaita keskusteluissa alueen suunnittelusta ja kehittämisestä kaupungin

suunnitteluorganisaatioiden kanssa. Tämä luo suuria vaatimuksia yhdistysten viestinnälliselle ja organisatoriselle osaamiselle.

Kotisivuilta on alettu vaatia yhä monipuolisempia ominaisuuksia. Monet ovat työpaikoillaan tutustuneet työryhmäohjelmistoihin tai opiskelleet jossakin virtuaalisessa oppimisympäristössä. Siellä on saatu kokemusta intraneteistä, erilaisista käyttäjäryhmistä, materiaaliarkistoista, julkaisueditoreista, kalenteritoiminnoista ynnä muista. Jotkut käyttäjät ovat saattaneet tutustua myös internetin ilmaisohjelmiin, erityisesti Microsoftin MSN-portaalin tai Yahoosn tarjoamiin intranet-ryhmäohjelmiin.

Vaikka toiminnan tehostamisen tarve tunnustetaan, toimintakulttuuri yhdistyksissä muuttuu hitaasti. Yhdistysten aktiivit ovat usein keski-ikäisiä tai eläkeläisiä, eikä tietokoneen ja internetin käyttäminen ole välttämättä niin luontevaa kuin parikymppisillä. Voi olla, että kaikilla yhdistyksen jäsenillä ei ole vielä edes sähköpostia – puhumattakaan siitä, että sihteerin veljenpoikaa lukuun ottamatta kukaan muu ei osaa viedä sisältöjä yhdistyksen kotisivuille. Ja kun veljenpoika lähtee armeijaan, sivuja ei päivitetä. Jos Pilkkilän omakotiyhdistyksen kuusikymppiselle puheenjohtajalle mainitsee että ”netistä niitä ilmaisia järjestelmiä saa, imuroikaa semmoinen sieltä” tai ”perustakaa oma ryhmä sinne MSN:ään, kyllä se teille riittää”, asia ei edisty. Tällaiset neuvot jättävät käytännön osaamis- ja resurssipulan kanssa taistelevan yhdistyksen puuhamiehen helposti tyhjän päälle.

Vaikka rahaakin olisi, järjestelmän valinta voi olla vaikea. Tarjontaa on nykyisin runsaasti, ja on vaikea hahmottaa kaikkien ominaisuuksien keskellä sitä, mitä oikeasti haluaa. Tavallisia ovat esittelytilaisuudet, joissa myyntimies puhuu ja koodaaja murahtelee. Ja kun asiakas kysyy: ”saako tähän tällaisen toiminnon?”, vastaus kuuluu ”kaikki on mahdollista”. Lauseen jatko kuuluisi oikeasti ”mutta kaikki ei ole tarpeen tai järkevää” ja vielä että ”kalliiksi tulee”. Pahimmillaan asiakkaalle esitellään puolivalmista järjestelmää, jonka alkuperäisiä englanninkielisiä termejä ei ole ehditty kääntää, ja jossa on sata erilaista toimintoa ja hallintatasoa ”joita voidaan tietysti karsia”. Tällaisen järjestelmän esittelytilanteessa toistuu usein sana ”tähän voidaan lisätä ihan mitä vain” ja ”me tehdään tästä just sellainen kuin te haluatte”.

Järjestelmän tarjoaja on varmasti vilpittösti ajatellessaan, että hän palvelee asiakasta tarjoamalla lähes rajattoman valikoiman toiminnallisia ominaisuuksia. Asiakkaan ongelma on usein kuitenkin se, ettei hän oikein edes tiedä mitä haluaa. Mieleensä on lähinnä hankkia järjestelmä, jossa voi tehdä helposti kotisivuja tai jossa voisi rakentaa kotiseudun kuvagallerian ilman kuvankäsittelyohjelman käyttöä. Tarpeet ovat hyvin konkreettisia, mutta kun eteen tarjotaan kaksikymmentä muuta ominaisuutta ja hierarkkinen hallintajärjestelmä kaiken administrointiin, alkaa tuntua siltä, että kyllähän nuokin ominaisuudet ihan hienoja ovat. Lopulta yhdistyksellä on käytössään monimutkainen ajanhallinta-kalenterimoduuli, johon sihteeri merkitsee kerran kuukaudessa pidettävän kokouksen ajan ja paikan ja ehkä pari muuta tapahtumaa sen lisäksi. Tälle yhdistykselle olisi riittänyt ihan tavallinen Tapahtumia-palsta, jossa uusien tapahtumien uutisen tapaan ylimpänä sivulla.

Yritykset ovatkin viime aikoina alkaneet tarjota valmiiksi räätälöityjä ja hinnoiteltuja paketteja erilaisille käyttäjäryhmille. Yhdistyksiä varten on suunniteltu omia tuotteita. Niistä on ymmärrettävästi karsittu pois monia yrityksille suunnattuja ominaisuuksia, mutta se saattaa olla vain etu. Myös niiden hinta on laskenut.

KUNNAT

Kuntien rakentamat verkkopalvelut ovat usein kunnan omaan toimintaan ja sektorihallintoon eikä niinkään paikkaan sidottuja. Sektorihallinnon alueet eivät noudata asukkaiden kotiseuduksi kokeymansa alueen rajoja. Kunnan verkkopalveluissa on usein tärkeää henkilötunnistuksen varmistaminen. Ongelmana saattaa olla myös aidon paikallistuntemuksen puute: isossa kaupungissa ei välttämättä tunneta alueen aktiivisia toimijoita eikä osata ottaa yhteyttä kuin joihinkin listalla oleviin yhdistyksiin.

Suomelle on tunnusomaista, että nimenomaan julkinen sektori on ollut aktiivinen osallistumiseen liittyvissä hankkeissa, joihin kansalaisverkkoprojektit voidaan lukea. Osallistumista ja teledemokratiaa tutkineen Ari-Veikko Anttiroikon mukaan tämä on tyypillistä maille,

joissa on laaja julkinen sektori ja joissa kansalaisyhteiskunnan rooli on suhteellisesti heikentynyt hyvinvointivaltion kehittyessä. Monet kunnat ovat viime vuosina alkaneet tarjota asukkaalleen yhteisö-verkkotyyppejä palveluja, joihin kuuluu sisällöntuotantoa helpottava julkaisujärjestelmä. Asukkaiden yhteisöllisyyttä ja viestintävalmiuksia tukemalla on toivottu syntyvän parempaa tietoisuutta omasta asuin-alueesta, ”positiivista henkeä”.

Tutkija Anne Luomalan mukaan kaupunkipolitiikassa korostetaan yhdistystoiminnan merkitystä kaupungin voimavarana. Niinpä yhdistyksiä on toisinaan lähestytty suoraan tarjoamalla niille teknistä apua verkkoviestinnässä (vrt. OSKU-projektit, Nettilä, Pieksämäen seudun alueportaali). Taustalla on tietoisuus siitä, että yhdistyksillä ei useinkaan ole resursseja pystyttää verkkosivuja itse, tai sitten alueelle ei ole syntynyt sellaisia aktiivisia paikallisyhteisöjä, jotka voisivat ottaa vastuulleen alueen asioista viestimisen. Kunta voi ottaa tehtäväkseen teknisen alustan ja toimintaympäristön tarjoamisen ja toivoa, että yhteisöissä tartutaan tilaisuuteen.

Kunta voi avustaa yhdistyksiä myös osoittamalla rahoitusta yhdistyksen tekemiin investointeihin, kuten ohjelmistojen ja lisenssien ostoon, tai osallistua ylläpitokustannuksiin ja palkkoihin. Usein tarvitaan apua myös tilavuokriin ja koulutukseen. Tätä toimintamallia on noudattanut esimerkiksi Helsingin kaupunki, joka on panostanut sekä erillisiin projekteihin (Kotikatu, Nettimaunula) että pysyväisluonteisemman toimijan, Helka ry:n, toiminnan tukemiseen. Kaupunki ei tällöin ole itse aktiivinen toimija, mutta se tukee rahallisesti sellaista toimijaa tai yhteistyökumppania, joka pystyy tuottamaan asukkaille kaupungin tavoitteisiin sopivaa palvelua.

YRITYKSET

Myös yritykset tarjoavat tuotteitaan ja palvelujaan yhdistyksille ja yhteisöille. Ohjelmistojen lisäksi ne tarjoavat kokonaispalveluja tavoitteenaan koota alueellisia toimijoita, parhaimmillaan kaikki toimijat saman portaalin tai palvelun alle. Tätä *kansalaisverkoksi* kutsuttua toimintamallia on toteutettu Ylä-Karjalassa, jossa sitä ylläpitää

ja hallinnoi Oppiva Ylä-Karjala -projektin myötä syntynyt yritys, Glocal Oy. Hanke on saanut vuosien ajan toimintarahoitusta alueen kunnilta ja eri projekteista. Portaalityyppisiä verkkopalveluja on pystyttänyt muun muassa Hämeenlinnassa Hämeen tietotekniikka-keskus Oy. Sen toteuttama www.aina.fi -palvelu rahoitetaan lähinnä mainostuloilla.

Yritysten toiminta edellyttää rahoitusta, ja kun yhdistysten ja alueellisten toimijoiden varat ovat usein hyvin niukat tai olemattomat, käsillä on vaikea yhtälö. Yritysten edustajat mainitsevat usein, että yhdistyskentällä on tarvetta palveluille ja että yrityksellä on keinot vastata tarpeisiin, mutta hyvin usein yhteistyö tyssä hintaan. On kokeiltu myös toimintamallia, jossa yritys ottaa riskin ja tarjoaa alueellisen verkkopalvelun webmail-sähköpostiosoitteineen ilmaiseksi kokonaisen kaupungin asukkaille ja toivoo saavansa tuloa myymällä yrityksille mainostilaa ja yhteisöille intranetejä ja muita verkkopalveluja. Espoossa 1verkko Primenet Oy:n tarjoama 1verkko-palvelu pysyi pystyssä hieman yli vuoden, kunnes se oli pakko lopettaa. Ilmaisia palveluita, kuten sähköpostia kyllä käytettiin, mutta tuloa ei kertynyt juuri mistään. Asukkaille tarjottuja maksullisia verkkopalveluja ei juuri ostettu, eikä kunta osallistunut verkon ylläpitoon.

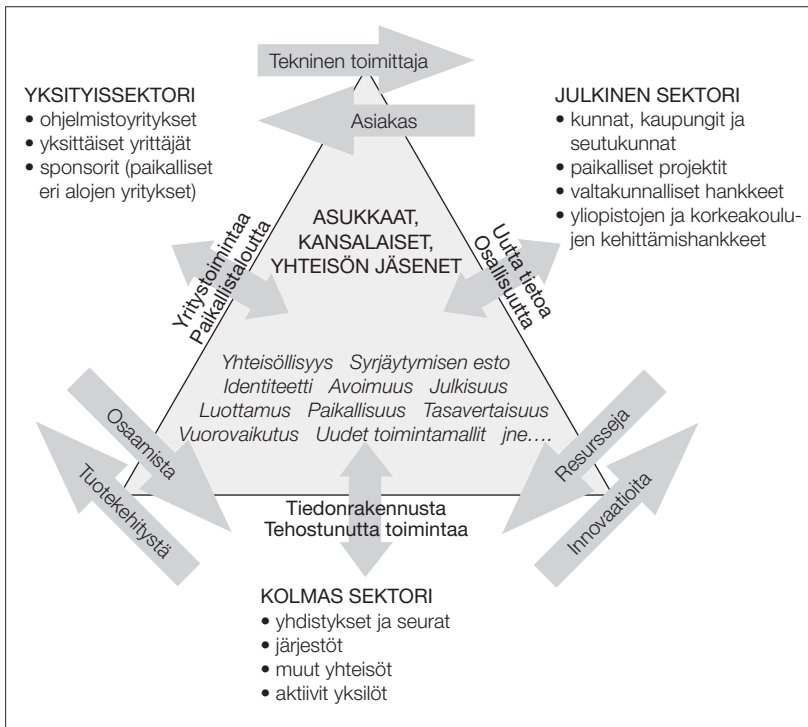
Sama yritys rakensi tässä raportissa tarkasteltavan Nettimaunulan yhteisöverkon. Nettimaunula toteutettiin eri filosofialla ja ansaintalogiikalla. Nettimaunulan kustansi ensin pääosin OSKU-projekti ja sitten Helsingin kaupunki. Projektin vetäjät tiesivät, ettei Maunulan kokoinen kaupunginosa voisi pitää yhteisöverkkoa yllä kaupallisesti. Mitään palveluita ei voinut asettaa maksulliseksi, sillä esimerkiksi kirjautumista vaativien intranetien käyttö oli niin uusi toimintatapa, että asukkaiden totuttamisessa siihen oli jo kova työ. Intranetien maksullisuus olisi vienyt vähätkin mahdollisuudet saada käyttäjiä testaamaan palvelua.

Alueellinen yhteisöverkko ei siis sellaisenaan selviäisi ilman kaupungin rahallista tukea. Kunta tai kaupunki voi toki tukea suoraan yrityksiä maksamalla yhteisöverkko- tai julkaisujärjestelmäpalvelun kustannukset niin, että yritys voi tarjota sitä halukkaille ilmaiseksi. Mutta jos palvelua ei ole kytketty tiiviisti kunnan omaan palvelu-

toimintaan, on vaikea perustella, miksi joidenkin asukasryhmien verkkoyhteisöllisyyttä tuetaan jatkuvasti verorahoin. Ja toisaalta: jos kuviossa ei ole mukana maksavan tahon eli kunnan ja toteuttavan tahon eli yrityksen ohella vahvoja paikallisia yhteisöjä kontakteineen ja omine verkostoineen, voi toiminnan istuttaminen kansalaisten arkeen olla aika vaikeaa. Tämänsuuntaisia esimerkkejä tarjoavat OSKUn ohella myös monet muut hankkeet.

Kustannustehokkaampaa saattaa olla se, että kaupunki tai kunta tukee sellaisen itsenäisesti toimivan aktiivisen järjestön toimintaa, joka voi tuottaa palvelua keskitetysti alayhdistyksilleen. Yhdistys on yritykselle aivan toisentyppinen asiakas kuin kaupunki: tarjous on

Kaavio julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välisistä vuorovaikutussuhteista yhteisöllisten verkkopalvelujen tuottajina, toteuttajina ja käyttäjinä.

todennäköisesti huomattavasti halvempi ja harkitumpi, kun tiedetään, että vastapuolen resurssit ovat rajalliset. Tässä mallissa yhdistys hankkii ja ylläpitää verkkopalvelunsa itsenäisesti. Sen on myös pakko sitoutua heti henkilötasolla projektiin ja sen ylläpitoon jatkossa. Silloin kun tilaajana on kunta, sen täytyy luoda erikseen suhteet varsinaiseen käyttäjäkuntaan ikään kuin ulkopuolisena toimijana, mikä ei välttämättä ole aina helppoa. Kun päätoimija on järjestäytynyt paikallisyhdistys verkostoineen, työnjako yhdistystoiminnan ja kunnan välillä on selkeä, ja ohjelmiston tarjoava yritys on vain palvelun tekninen tuottaja. Tämä ei toki sulje pois sitä, etteikö yritys voisi olla mukana aktiivisesti kehittämässä palvelua.

5

Esimerkkejä julkaisu- järjestelmällä toteutetuista yhteisöllisistä verkoista

ESIMERKKIKOHTTEET

Seuraavassa tarkastellaan joitakin sellaisia lähinnä kolmannelle sektorille tai yleisesti kansalaisille suunnattuja yhteisöllisiä verkkopalveluita, joita on kuuden tai seitsemän viime vuoden aikana rakennettu Suomessa. Niiden kohderyhmänä ja käyttäjinä ovat tyypillisesti erilaiset paikalliset harrastusyhdistykset, kaupunginosa- ja kyläyhdistykset, seurat ja kansalaisjärjestöt sekä alueen asukkaat. Näitä palveluja ovat tuottaneet ja hallinneet erilaiset projektit, kolmannen sektorin omatoimiset yhdistykset ja aktiivit, yritykset ja kunnat. Niiden avulla on tavoiteltu usein myös vuorovaikutusta kuntien ja viranomaisten kanssa. Tarkastelun kohteena ovat verkkopalvelujen rakentamiseen, organisoimiseen, käyttöönottoon ja sisällöntuotantoon liittyvät konkreettiset asiat, joihin sekä niiden rakentajat että käyttäjät usein törmäävät.

Kyseiset verkkopalvelut on valittu puhtaasti sen perusteella, että kirjoittaja tuntee niitä jo ennestään, ja myös sen perusteella, että niissä kaikissa on etsitty vaihtoehtoa perinteiselle html-pohjaiselle sisällöntuotannolle. Niissä on siis joko lähdetty kehittämään tai on jo testattu erityyppisiä julkaisu-järjestelmiä. Käyttökokemukset kaikista järjestelmistä eivät ole vielä ajallisesti kovin pitkiä, mutta jo uusien järjestelmien tarvemäärittelyjen ja erilaisiin ratkaisuihin johtaneiden kertomusten läpikäyminen tarjoaa tietoa siitä, mitä kolmas sektori odottaa näiltä verkkopalveluilta ja kuinka se käyttää niitä (tai haluaisi käyttää). Toisissa esimerkeissä kuvataan enemmän teknistä ratkaisua, toisissa taas koko

palvelun toteutusta, organisointia ja sisältöä sellaisena kuin se näyttäytyy verkossa ja toimijoiden kanssa käydyissä keskusteluissa.

Esimerkkien yksiselitteinen jaottelu on hankalaa, sillä verkkopalveluissa limittyvät usein käyttäjien, teknisten toteuttajien ja maksajien roolit sekaisin. Roolit myös muuttuvat ajan kuluessa. Eräänä jaotteluperusteena voi pitää sitä, miten hankkeet alun perin ovat lähteneet liikkeelle:

- Projektivetoiset alueelliset verkot: Kotikatu, Mansetori, Nettimaunula ja Oppiva Kansalaisverkko.
- Yritysten tuottamia yhteisöverkkopalveluja: Yhteiso.com, Intranetit.net, MSN-yhteisöt.
- Yhdistyksen hallinnoima verkko: EKYLin eli Espoon kaupunginosayhdistysten liiton verkkopalvelu.
- Kuntavetoiset alueportaalit: Vantaan Nettila, josta käytetään sen aikaisempaa kirjoitusmuotoa Nettilä, Pieksämäen seudun alueportaali, Arabianrannan alueportaali.

KOhteiden taustat

Kotikadun ja Mansetorin taustalla olevat projektit ovat olleet luonteeltaan yliopistovetoisia tutkimus- ja kehittämishankkeita. Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosaston alun perin toteuttama Kotikatu-hanke sekä Tampereen yliopiston journalismin tutkimusyksikön Mansetori-hankkeen ympärille rakentuneet useat eri projektit ovat tuottaneet kokemusta ja tietoa jo 90-luvun loppupuolelta siitä, kuinka erityisesti kaupunginosat ovat ottaneet internetin median käyttöönsä. Kotikatu hallinnoi nykyisin Helka eli Helsingin Kaupunginosayhdistysten Liitto ry. Mansetori jatkaa edelleen yliopistovetoisena hankkeena. Nettimaunula taas oli Sitran rahoittamaan tietoyhteiskuntahankkeeseen OSKUun kuuluva osahanke, jossa rakennettiin Maunulan kaupunginosaan paikallisuutta ja yhteisöllisyyttä korostava yhteisöverkko. Itse projekti on jo päättynyt.

Oppiva Kansalaisverkko on suoraa jatkoa ja laajennusta paljon mainetta keränneeseen ja tutkittuun, Sitran tukemaan Oppiva Ylä-

Karjala -projektiin ja siinä toteutettuun kansalaisverkkokonseptiin. Oppivan Ylä-Karjalan kansalaisverkko on vaikuttanut muihinkin tässä esiteltyihin ratkaisuihin suoraan tai välillisesti. Kyseinen tekninen alusta ei ole ehkä aivan puhtaasti julkaisujärjestelmä, vaan enemmänkin ryhmäviestintätyökalu. Sen käyttö vastaa kuitenkin samoihin tarpeisiin, joita on tullut esiin muissakin tämän selvityksen esimerkeissä. Niistä EKYL (Espoon kaupunginosayhdistysten liitto ry) on tuottanut oman verkkopalvelunsa samalla teknisellä alustalla kuin Oppiva Kansalaisverkko.

Yritysten tuottamat julkaisujärjestelmäpalvelut eivät ole pääsääntöisesti käyttäjille ilmaisia, toisin kuin kuntien ja projektien tuottamat palvelut yleensä. Ne joutuvat hinnoittelemaan palvelunsa ”elin-kelpoisesti”, ja nykyisin ne yhä useammin rakentavat eritasoisia ja siten myös erihintaisia tuotteita eri asiakkaille. Köyhille yhdistyksille on tarjolla riisutumpia versioita järjestelmistä, joita yleensä käyttävät suuremmat organisaatiot ja toiset yritykset. Tässä tarkastellaan Yhteiso.com -palvelua esimerkkinä yrityksen kehittämästä, erityisesti yhdistyksille suunnatusta palvelusta. Toisen esimerkin tarjoaa laajempi Intranetit.net -palvelu, jonka takana on ollut myös Netti-maunulan teknisen alustan toteuttaneita henkilöitä.

Vantaan Nettilä on esimerkki palvelusta, jossa kunta ja sen työntekijät ovat toteuttaneet palvelun yhteistyössä teknisen toimittajan kanssa. Yleensä kuntien ja kaupunkien roolina on ollut lähinnä tukea alueellista toimintaa taloudellisin tai muunlaisin resurssein esimerkiksi tarjoamalla palvelintilaa. Kunnat ovat olleet myös mukana rahoittajina joko suoraan tai välillisesti kaikissa edellä mainituissa projektilähtöisissä hankkeissa. Nettilä on kaupungin rahoittama, mutta poikkeuksellisesti kunta myös ylläpitää palvelua ja vastaa sen toimittamisesta. Pieksämäen seudun alueportaali on taas syntynyt kuntajohtoisen OSKU-projektin jälkeen, ja sen sisältöjä ylläpidetään yhden toimittajan voimin. Sen toiminta on toistaiseksi seutukunnan rahoituksen varassa. Samassa yhteydessä tarkastellaan lyhyesti myös Helsingin Arabianrannan alueportaalia.

Asukkaat ja yhdistysaktiivit ovat tuottaneet omatoimisesti myös open source -pohjalle rakennettuja verkkosivuja, joiden ylläpito ja

sisällöntuotanto on toteutettu tietokantapohjaisesti julkaisujärjestelmän tapaan. Tällaisia Santahaminan sivuston tapaisia verkkosivustoja tarkastellaan lyhyesti eri esimerkkien yhteydessä. Näiden sivustojen kohdalla kiinnitetään huomiota siihen, mitä tällainen järjestelmä tarjoaa ja mitä se toisaalta vaatii. Tarkoituksena ei ole kattava open source -järjestelmien vertailu.

Esimerkkien yhteydessä mainitaan myös muita verkossa olevia sivustoja sekä verkkopalveluita tuottavia yrityksiä. Niiden valinnassa ei ole noudatettu mitään erityistä järjestelmällisyyttä. Kuvituksena käytetään yksinomaan kuvakaappauksia julkisista kotisivuista ja salasanon takana olevien julkaisujärjestelmien hallintasuviuista.

Johtopäätökset perustuvat kirjoittajan omiin kokemuksiin ja haavaintoihin sekä kyseisten hankkeiden toimijoiden kanssa käytyihin keskusteluihin. Tietolähteenä on käytetty lisäksi tutkimusraportteja ja verkkojulkaisuja. Hankkeiden syntyä ja taustoja on valotettu, sillä tämä liittyy usein lähtökohtaisesti siihen, miksi on päädytty juuri tietynlaisiin sisällöllisiin ja toiminnallisiin ratkaisuihin. Kirjoittaja on itse ollut mukana Kotikatu- ja Nettimaunula -projekteissa alusta asti ja tuntee ne sen vuoksi muita syvällisemmin.

PROJEKTIVETOISET ALUEELLISET VERKOT

Kotikatu

Kotikatu on alun perin Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosaston tutkijoiden vetämä projekti, jossa on rakennettu kotisivuja kaupunginosille ja kehitetty niiden yhteistä portaalia. Kotikatuun on liittynyt myös vuorovaikutteista kaupunkisuunnittelua tukevia kehittämishankkeita, joita TKK on toteuttanut yhteistyössä asukkaiden ja Helsingin eri virastojen kanssa. Projektia ovat rahoittaneet useat eri tahot, esimerkiksi Suomen Kotiseutuliitto ja eri ministeriöt sekä pääkaupunkiseudun kunnat. Sisäasiainministeriön Osallisuushanke oli hankkeen suurin tukija, ja sen varassa se eli useita vuosia. Nykyisin sivustoja hallinnoi Helka ry eli Helsingin kaupunginosayhdistysten liitto, jonka kanssa TKK:n tutkijat ovat olleet alusta lähtien tiiviissä yhteistyössä. Helka saa toimintarahoitusta Helsingin kaupungilta.

Kotikatu-projektiin Helka on saanut kaupungilta erillistä rahoitusta Osallisuushankkeen rahoituksen päätyttyä.

Kotikadun kohderyhmä koostuu kaupunginosayhdistyksistä. Kotisivujen tulisi olla ennen kaikkea kunkin Helsingin alueen eli kaupunginosan kotisivut. Siksi kaupunginosayhdistyksiltä on toivottu sivuilla enemmän kuin pelkkää yhdistystoiminnan esittelyä. Käytännössä sivut ovat usein ylläpitäjiensä näköiset eli yhdistyksen omaa toimintaa esittelevät ja sen kautta aluetta jäsentävät. Toisaalta voidaan ajatella, että jos tietty yhdistys on alueen ainoa näkyvästi toimiva osapuoli, olkoon niin. Jotta kaupunginosan sivut olisivat selkeästi ”kaikkien” sivut, tulisi alueen muidenkin toimijoiden näkyä siellä. Aktiivisten ihmisten tulisi tällöin organisoitua keskenään. Tässä suhteessa alueissa on suuria eroja.

Helkalla on 63 jäsenyhdistystä, joista melkein kaikilla on kotisivut ja yli neljälläkymmenellä on Kotikadun palvelimella sijaitsevat kotisivut. Muutamissa kaupunginosissa on otettu käyttöön open source -pohjaisia julkaisujärjestelmiä tai keskustelufoorumikomponentteja; suurin osa tekee sivuja vielä perinteisin menetelmin. Helka on parhaillaan testaamassa ja kehittämässä jäsentensä käyttöön uutta julkaisujärjestelmää.

Pilottia kantapään kautta

Kotikadussa lähdettiin tekemään kaupunginosille kotisivuja. Tarkoituksena oli, että sivujen avulla parannettaisiin asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia omaan asuinympäristöönsä. Kotikadun pilottikohde oli Pihlajiston kaupunginosan kotisivut, jotka rakennettiin tutkijavoimin perinteisesti html-editoria käyttäen vuosina 1997 ja 1998. Pihlajiston sivuista tuli sinänsä kattavat ja toimivat, mutta projektissa ei onnistuttu siirtämään päivitys- ja ylläpitotyötä paikallisille asukkaille, vaikka yrityksiä oli vuosien aikana useita. Tämä ei onnistunut, vaikka paikalliselle lähiasemalle järjestettiin tilat, tietokone ja internetyhteys, hankittiin tarvittavat ohjelmistot ja annettiin koulutusta. Syinä olivat projektin vetäjien näkemyksen mukaan samat asiat, jotka ovat tulleet tutuiksi monille muillekin ruohonjuuritason internet-hankkeiden vetäjille:

-
- Käytetty html-editori (FrontPage) oli asukkaille vaikea omaksua. Koska ohjelma oli suhteellisen kallis ostaa omaksi, sen käyttöä ei koulutuksen jälkeen voinut harjoitella kotona. Opetus meni usein täysin hukkaan.
 - Ongelmat kasvoivat toiseen potenssiin kun piti opetella tiedostonsiirtoa palvelimelle: tiedostojen ja kansiorakenteen hallinta oli hankalaa.
 - Kuvien käsittely oli vaikeaa, ja kuvia kuitenkin haluttiin käyttää. Kuvankäsittelyohjelmien opettamiseen ei riittänyt resurssuja.
 - Varsinaiset asukasyhdistysaktiivit eivät koskaan oikein ottaneet työkalua käyttöönsä. Ylläpitäjäkokelaat olivat usein juuri alueelle muuttaneita ja innostuneita, mutta heillä ei välttämättä ollut kovin lujia siteitä alueen asukasyhdistyksen toimintaan.
 - Koska selkeää ylläpitäjää asukaspuolella ei ollut ja kulloinkin asiaa yrittävät henkilöt vaihtuivat vuosien kuluessa, olivat tunnukset ja salasanat sekä yhteiskäyttöiselle koneelle että kotisivupalvelimelle aina hukassa. Toimintaa ei koskaan organisoitu kunnolla.
 - Tutkijat eivät onnistuneet luomaan toimivia ja kiinteitä suhteita paikalliseen asukastoimintaan. Palvelu tupsahti asukkaille kuin tivaasta, eivätkä he juuri osallistuneet itse sisältöjen suunnitteluun.

Seurauksena tästä kaikesta oli se, että sisältöjä sivuille loi projektinvetäjä niin kauan kuin jaksoi. Pihlajiston sivut laitettiin keväällä 2001 ”telakalle” eikä niitä sen jälkeen ole juuri päivitetty.

Sama kuvio uhkasi toistua muissakin kaupunginosissa kun toimintaa alettiin laajentaa. Tällöin projektia hallinnoinut Helka ry otti tavoitteekseen lisätä resurssiaan niin, että se voisi palvella jäsenjärjestöjään paremmin. Yhdistys palkkasi työntekijän, joka toimi mikrotukihenkilönä ja kouluttajana kaupunginosien aktiiveille. Tämä toiminta olikin erittäin tärkeää jatkoon kannalta. Asiasta myös tiedotettiin voimakkaasti Helkan jäsenjärjestöjen sisällä. Seuraavat pilottikohteet valittiin sillä mielellä, että alueella oli jo valmiiksi aktiivista toimintaa ja halua omaksua kotisivut osaksi kaupunginosayhdistyksen toimintaa. Lauttasaaren sivut toteutti itsenäisesti Lauttasaari-seura. Maunulan sivujen perusrakenne tehtiin TKK:n voimin,

mutta asukastoimijat, Maunula-seura ja Maunulan asukasyhdistys olivat huomattavan aktiivisesti mukana sivujen suunnittelussa ja ylläpidossa alusta pitäen. Maunulasta tulikin mielenkiintoinen laboratorio asukaslähtöisen tietoyhteiskunnan kehittämisen näkökulmasta. Ei ollut sattumaa, että juuri Maunula valittiin kaupunkipilotiksi Sitran OSKU-hankkeessa (ks. luku Nettimaunula). Nyttemmin Kotikadun palvelimella on useiden kymmenien kaupunginosien kotisivut sekä useita tutkimus- ja kehittämishankepilotteja, kuten vuorovaikutteisia suunnittelu- ja kommentointikarttoja.

Helkan tarjoama ilmainen palvelintila Kotikadun palvelimella on monelle kaupunginosalle riittävä avun muoto: jopa vuosittaiset palvelintilakustannukset saattavat olla rahattomalle yhdistykselle liikaa. Lisäksi Helka kerää kaikkien kaupunginosien kotisivujen linkkitietoja omaan kaupunginosaportaaliinsa (www.kaupunginosat.net). Kaupunginosien yhteisen portaalin kehittäminen nykyisestä aika staattisesta palvelusta dynaamisemmaksi on ollut tavoitteena, mutta siihen ei juuri ole ollut resursseja.

Olisiko open source ratkaisu?

Sellaisissa kaupunginosissa, joissa kotisivuaktiiveilla on teknistä osaamista, sivuja on toteutettu omin voimin. Tällöin työkaluina ovat olleet tavanomaiset maksulliset html-editorit tai internetistä ladatut open source -pohjaiset järjestelmät, joko ilmaiset tai lisenssipohjaiset. Esimerkiksi helsinkiläisen Santahaminan kaupunginosan kotisivuissa (www.santahamina.fi) on käytetty eContentz-nimistä open source -ohjelmistoa, joka käsittää useita erillisiä toimintomoduleja kuten kuvagallerian, hakutoiminnon ja kalenterin. Ohjelman voi ottaa ei-kaupalliseen käyttöön maksamalla 40 euroa vuodessa; kaupallinen käyttö maksaa 120 euroa vuodessa (www.ezcontents.org/ezContents2x/). Tärkeimpiä sisältöjä ovat olleet useasti päivittyvät uutiset, alueen historiaa valottavat muistelot sekä erityisesti valokuvat, niin luontokuvat kuin ajankohtaisia tapahtumia valottavat. Myös asioiden löytäminen sivuilta on koettu tärkeäksi, ja siksi käyttöön on otettu sivuston sisäinen hakukone.

Kotikadun kaupunginosien kotisivuja rakennetaan enimmäkseen edelleenkin FrontPagen avulla, tosin eräänlaisten mallipohjien pääl-

SANTAHAMINA

Saari sillan takana

Ajankohtaista
Järjestöt ja viranomaiset
Santahamina
Mitä uutta
Sivukartta
Haku
Linkit
Palaute
Päivitetty: 22.07.2004

- Yleistä Santahaminasta
- Tärkeimpiä yhteyksiä Santahaminassa
- Palveluja Santahaminassa
- Uutisarkisto
- Santahaminassa tapahtuu
- Kuukausikalenteri
- Päiväkodin remontti
- Kuvagalleria
- Muistojeni Santahamina

Erik - Päin mastoa

20.7.2004

Santahamina seura ry

"Kotimme lähellä oli merilentoasema. Jo viisivuotiaasta oli jännittävä katsella taivaalla lentäviä koneita – varsinkin lasketuissaan pilhupuita pohjois- ja itäpuolella hipovia suuria Hansa-koneita."

Kuvia Santahaminan Merilentoasemasta ja Radioasemasta 1920-30-luvuilta. SA-kuvat ja Erik Hautamäen kokoelma.

Eraään huhtikuun päivänä vuonna 1926 seistessäni pihamaalla kuulen lähestyvän moottorin äänen – katse taivaalle – ja äkkään Hansaa pienemmän – ääneltäinkin tuntemattoman koneen. Seuraan sen lentoa, jossa on jotain outoa. Se näyttää lentävän suoraan päin suurta rautamastoa. Miksei se väistä? Lentää vain mastoa kohti ja – rysäys – törmää siihen, siipi irtaoo ja leijalle auringossa välkehtien alas.

Lue lisää ... Erikin nuoruusmuistot julkaistaan 2-3 viikon välein näillä nettisivuilla kohdassa **Muistojeni Santahamina**.

powered by ezContents
Version 2.0.2
© Santahamina seura r.y. 2003-2004
Päivitetty: 20.07.2004

Santahaminan kaupunginosan kotisivut on rakennettu ezContents-ohjelman avulla.

le niin, että perussivut kehysrakenteineen voi kopioida sellaisenaan. Sivuille vaihdetaan vain uudet otsikot ja tekstisisällöt. Hankkeessa havahduttiin pian siihen, että html-editorien käyttöä ei voida perustaa jatkuvaan kouluttamiseen ja henkilökohtaiseen avustamiseen. Helkan resurssit eivät kerta kaikkiaan riittäisi.

Ratkaisua lähdettiin hakemaan oman palvelimen hankinnasta. Siinä ryhdyttiin hyödyntämään ilmaista open source -pohjaista Zope-alustaa. Tällöin pelkästä ohjelmistoalustasta ei tarvinnut maksaa mitään, vaan palkkaa maksettiin mieluummin henkilölle, joka räätälöi sitä Kotikadun tarpeisiin. Ajatus oli, että Zope-järjestelmällä päästäisiin eroon html-sivujen koodaamisesta ja sitä opittaisiin hallinnoimaan ja käyttämään Helkassa lopulta itse, jolloin ohjelmiston käyttö ei enää aiheuta kustannuksia.

Zopen omaksumiskynnys oli kuitenkin korkea. Periaatteessa se olisi taipunut juuri niihin toimintoihin joita sillä haettiin: siinä oli

Yllä Zopella rakennetun keskustelufoorumin muokkausnäkyä Kotikadun palvelimella. Alla julkinen fooruminäkymä.

tietokantapohjainen sisällöntuotanto ja erilaisia käyttäjätasoja sekä mahdollisuus esimerkiksi perustaa intranetejä ja keskustelufoorumeita tai järjestää äänestyksiä. Zopen hallintaympäristö ei kuitenkaan ollut opittavissa aivan helposti. Myöskään sivujen sisällön muokkaaminen ei ollut erityisen kätevää maallikolle, koska se tehtiin suoraan koodiin kirjoittamalla, vaikka koodin käsittelystä oli nimenomaan haluttu päästä eroon. Parhaiten Zopea päästiin hyödyntämään keskustelufoorumien pystyttämisessä ja hallinnoinnissa: kun mallifoorumi oli Helkassa rakennettu, sitä oli helppo kopioida ja soveltaa kaupunginosien sivuilla. Kotikadun keskustelufoorumit ovat erittäin yksinkertaisia ja pelkistettyjä, ja niitä on pystytetty useita kymmeniä. Käytännössä värityksiä ja fontteja vaihtamalla on saatu luotua riittävästi variaatiota eri kaupunginosissa. Hallinta hoidetaan niin, että paikalliset hallinnoijat käyvät poistamassa tarvittaessa viestejä. Käytännössä tätä tarvetta on ilmennyt varsin harvoin.

Kohti julkaisujärjestelmää

Koska varsinaisten kotisivujen päivitysongelma ja mikrotukihenkilön aikapula oli edelleenkin akuutti, Helkassa päätettiin etsiä ratkaisua julkaisujärjestelmästä. Kun Zope tuntui liian vaikeakäyttöiseltä, ryhdyttiin etsimään suhteellisen valmista, helsinkiläisten kaupunginosien tarpeisiin räätälöitävää helpompaa järjestelmää. Järjestelmien vertailuun ja testaamiseen meni melkein puoli vuotta. Järjestelmältä haluttiin ennen kaikkea helpompaa tapaa tuottaa sisältöjä sivuille ja mahdollisuutta hajauttaa sisällöntuotantotyö. Joidenkin päivittäjien ei tarvitsisi osata muuta kuin kirjautua järjestelmään ja muokata esimerkiksi vain sitä sisältöosaa, josta on vastuussa (esimerkiksi Puheenjohtajan palsta tai Luontosivut). Vähimmillään vain yhden henkilön koko alueella tulee osata järjestelmän rakenteelliseen hallintaan liittyviä asioita.

Tätä kirjoittaessa uusi julkaisujärjestelmä on vasta rakentamisvaiheessa. Se perustuu Mambo-nimiseen open source -alustaan, jota muokkaa Phoenix Solutions Oy. Yritys tarjoaa jatkossa myös palvelun teknisen ylläpidon sekä tarvittavan koulutuksen ylläpitäjille. Järjestelmää tullaan testaamaan kolmella pilottialueella syksyllä 2004. Koska

uusi julkaisujärjestelmä ei ole vielä ollut julkisessa käytössä, voidaan tässä selvityksessä keskittyä niihin seikkoihin, jotka vaikuttivat järjestelmän valintaan. Eli mitä opittiin erityisesti Kotikatu- ja Netti- maunula -projektien kokemuksista, ja mihin tekijöihin yhdistyksen työntekijät ja pilottikohteiksi valittujen kaupunginosayhdistysten edustajat ovat suunnittelupalavereissa kiinnittäneet huomiota.

Järjestelmän kuvausta

Suunnittelukokouksissa on tullut esiin, että kaupunginosayhdistysten tarpeet ovat melko konkreettisia. Vanhantyylisestä kotiseutu-kuva- kirjamaisesta kirjavasta ilmeestä halutaan luopua. Pyritään verkkolehtimäiseen ajankohtaisuuteen ja selkeään taittoon. Layout voi olla lähes sama kaikissa kaupunginosissa, yläpalkin muunneltava kuvaosa ja mahdollisesti erilaiset värit eri sivuilla riittävät. Toimintoja voidaan ottaa käyttöön tai pois sen mukaan kuin kullakin alueella halutaan.

Sisällöntuottamisen helppous on kaikkein tärkeintä. Sisältöjä tuotetaan Windows-tyylisellä, lomakekenttiin perustuvalla sivu- editorilla, jota voi käyttää selaimen kautta. Tärkeimpiä sisältöjä ovat ajankohtaiset jutut ja uutiset, ja niistä tärkeimpiä vielä uusimmat uutiset. Sivulla tiedotetaan tärkeistä tilaisuuksista ja ajankohtaisista asioista kuten kaavailluista bussilinjojen vähennyksistä tai uusista rakennushankkeista. Kaikki uusi sisältö, oli se sitten uutisia, juttuja, keskusteluviestejä tai päivityksiä tapahtumakalenteriin, tuodaan otsikkotasolla etusivulle. Uusimman otsikon kautta pääsee lukemaan itse sisältöä. Uusi ja vaihtuva sisältö kertoo, että sivuilla (eli alueella) tapahtuu.

Kuvien käyttämiseen sivuilla on kiinnitetty erityistä huomiota. Sivupohjiin joko määritellään tietynkokoiset tilat kuville tai annetaan käyttäjälle mahdollisuus määrittää kuvan koko ”lennossa” sivua rakennettaessa, jolloin järjestelmä muokkaa kuvat oikean kokoisiksi tiedostomuotoa myöten. Näin käyttäjän ei välttämättä tarvitse pienentää kuvaa erillisessä ohjelmassa ennen sivuille tuomista.

Hallintatyökalut vaativat osioista ehkä eniten työstämistä. Open source -luonteensa mukaisesti nämä työkalut ovat monipuoliset ja sisältävät paljon englanninkielisiä (ja siten käännettäviä) termejä; ne

vaativat opettelua. Tavoitteena on luoda peruskäyttäjälle yksinkertaisempi käyttöliittymä, jossa ei edes näy kaikkia hänelle tarpeettomia toimintoja.

Sivuilta haetaan usein jotain tiettyä asiaa, kuten palveluita, osoite-tietoja, yhteystietoja, vanhoja juttuja tilaisuuksista ja kuvia. Laajojen sivustojen (joita löytyy myös Kotikadusta) navigoinnissa auttaa sivun sisäinen hakutoiminto. Erillisen kuvagallerian perustaminen omine haku- ja kommentointitoimintoineen on myös koettu tarpeelliseksi. Sivujen staattisemmat sisällöt voidaan säilöä joko sivuston Arkistoon tai sitten ne ovat linkkien päässä vanhoilla kotisivuilla, mikäli niistä ei haluta tai voida heti luopua. Siirtymiseen järjestelmästä toiseen on varattava aikaa, vapaaehtoisuudella toimivia ihmisiä ei voi velvoittaa urakkatyylisiin päivityksiin.

Näkymä Kotikadun julkaisujärjestelmän demoversion etusivulta. Kyseessä on varhainen versio.

The screenshot shows the 'Kaupunginosa' website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Etusivulle', 'Helka', 'Muut kaupunginosat', 'Sivukartta', 'Palautte', 'UKK', and 'Ota yhteyttä'. A search bar is located on the right. The main content area features a news article titled 'Ajankohtaista' with the sub-header 'Keskusteluryhmän uusimmat viestit'. The article text reads: 'Tämä on uusi versio Kaupunginosa-portaalin demo-sivustosta. Päivitetty 13.06.2004.' Below this, a list of five messages is shown, with the most recent one being 'Helka täytti 40 vuotta'. To the right of the article is a photo of a group of people. On the left side, there is a sidebar with various menu items like 'Etusivu', 'Tapahtumat', 'Uutisia', 'Ilmoitukset', 'Keskustelupalsta', 'Järjestöt', 'Palvelut', 'Kehittäminen', 'Hyödyllisiä linkejä', 'Kartta', 'Historia', 'Kuvagalleria', 'Ota yhteyttä', 'Hallinnointi', 'Arkisto', 'Kirjautumislomake', 'Tunnus', 'Salasana', 'Muista minut', 'KIRJAUDU', 'Salasana unohtunut?', 'Kävijätalaskuri', and 'Keitä on sivuilla'. On the right side, there are sections for 'Viimeisimmät uutiset' and 'Äänestykset'.

Yhdistyksiä palvelemaan on luotu myös mahdollisuus muodostaa intranetejä. Eli järjestelmässä voidaan määritellä mitkä tahansa sivut salasanan taakse. Koska intranetien käyttö riippuu toimintakulttuurin muotoutumisesta, niiden markkinointiin tulee panostaa. Yhdistyksen tulee saada hyötyä oman intranetin käytöstä. Joskus riittää, että muilta suljettu intranet-osio toimii arkistona pöytäkirjoille, valokuville ja muille dokumenteille. Siellä voidaan myös julkaista sisäisiä tiedotteita – olettaen, että niitä myös luetaan. Kaikki yhdistykset eivät varmasti tarvitse intranetiä. Koska Nettimaunulan kokemuksen perusteella intranetejä ei vielä erityisemmin osata käyttää tai kaivata, ne eivät muodosta palvelun runkoa. Intranet voidaan lisätä helposti palveluun myöhemmin käyttäjäoikeuksia muuttamalla ja ottaa käyttöön, jos tarvetta ilmenee.

Kotikadun intraneteissä ei tule olemaan varsinaisia ammattilaistointintoja, kuten jäsenrekisterin pitoa ja kirjanpitoa palvelevia toimintoja. Niihin järjestelmä on liian yleispiirteinen ja kevyt. Keveys on toisaalta tavoitteenakin. Nyt kannattaakin katsoa ensin, muuttuuko toimintakulttuuri, ja siirtyä seuraavaan vaiheeseen vasta sitten, kun tarvetta ilmenee.

Keskustelua?

Kotikadun taustalla olleet arkkitehtitutkijat ovat osaltaan vaikuttaneet siihen, että Kotikadun kaupunginosasivuilla on usein pyritty tuomaan esille aluetta koskevaa suunnittelu- ja kaavoitustietoa ja siihen liittyvää osallistumistematiikkaa. Koska alueellisen tiedon tuottaminen ja julkaiseminen on kaupunkisuunnittelukeskustelussa äärimmäisen tärkeää, on kaupunginosien kotisivujen tehtäväksi katsottu myös tämän tiedon tuottaminen kaiken tavanomaisen sisällön kuten paikallisuutisten, keskusteluiden ja tapahtumakalentereiden lisäksi. Suunnittelutilanteisiin liittyvien kuvien, karttojen, linkkien ja dokumenttien – jopa videotiedostojen ja 3D-mallinnusten – tuomisen sivuille täytyy olla helppoa.

Keskustelukanavien on kuviteltu olevan se arena, missä myös viranomaiset käyvät katsomassa, mitä kaupunginosassa tapahtuu. Käytännössä suunnittelijat eivät juuri osallistu suoraan näihin keskus-

teluihin, mutta ovat kyllä jossain määrin oppineet seuraamaan niitä. Tämä kävi ilmi erityisesti Maunulassa, jonka keskustan suunnittelua seuraavat, asukasvoimin ylläpidetyt sivut kelpaavat lisätietojen lähteeksi myös Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston omilla sivuilla (www.hel.fi/ksv, linkki *Mitä Helsingissä suunnitellaan*, linkki *Nähtävänä nyt*). Kotikadun sivuilla ei ole erityisesti panostettu keskustelukanaviin, vaikka jotkut niistä ovat melko aktiivisiakin. Keskustelijoita on usein aika vähän, eikä keskustelun taso ole aina kovin korkea. Keskustelufoorumeita on käytetty myös ilmoitus- ja tiedotusfoorumina, asuntoilmoituksiakin on sen kautta tuotettu. Esimerkiksi Maunulan kotisivuilla asuntopörssiin ilmoitellaan ahkerasti. Helkan julkaisujärjestelmään tulee omat modulinsa juuri näitä toimintoja varten: Ilmoitukset, Tapahtumat, Asuntopörssi, Keskustelufoorumi.

Keskustelukanaviin liittyy kysymys anonyymeistä käyttäjistä ja rekisteröitymisestä. Omalla nimellä esiintymistä toivotaan aina, mutta sen vaatiminen on käytännössä mahdotonta. Ylläpito voi vain varautua epäkorrektien anonyymiviestien poistamiseen jälkikäteen. Alueen kotisivujen täytyy sisältöineen olla lähtökohtaisesti täysin avointa, kaikkialta saavutettavissa. Näin ollen erillistä rekisteröintiä – edes nimimerkillä tehtyä – ei toteuteta ainakaan Kotikadun kotisivuilla, vaikka uusi järjestelmä antaisi siihen mahdollisuuden.

Henkilötunnistusta tarvitaan lähinnä intraneteissä, joiden jäsenyys on rajattua ja salasanan varaista. Henkilörekisterin ylläpitovastuu voi hirvittää, sillä rekisteri syntyy heti kun käyttäjiä aletaan kerätä nimitietoineen sähköiseen rekisteriin. Henkilötunnistus voidaan toteuttaa keveänäkin, intranetin jäsenten keskinäiseen tuttavuuteen perustavana. Kaikkien käyttäjien rekisteröintiä vaativa järjestelmä on raskas ylläpitää, ja se vaatii lähes ammattimaista ylläpitoa.

Johtopäätöksiä

Jos kaupunginosien kotisivujen ylläpitäjät ovat jo valmiiksi motivoituneita ja tuskailevat entisen systeemin hankaluutta, uusi järjestelmä saattaa näyttäytyä hyvinkin positiivisena. Käyttäjä ei tarvitse erillisiä ostettavia ohjelmia. Vaikeaksi koettuun kuvien digitaaliseen käsitteilyyn saadaan helpotusta. Tiedonsiirtosählääminen voidaan unohtaa,

ja ulkonäöltään sekavista sivuista päästään toivottavasti eroon. Kustannuksiltaan järjestelmä tulee hieman kalliimmaksi kuin puhtaasti html-pohjaisessa toimintatavassa pysyminen, mutta huomattavasti halvemmaksi kuin Nettimaunulan tapaisen järjestelmän käyttöönotto olisi ollut maksamaan.

Siirtyminen julkaisujärjestelmään ei ratkaise kaikkia niitä ongelmia, joiden kanssa vanhassa järjestelmässä on jouduttu painimaan. Koulutusta tarvitaan edelleen. Jonkun on otettava päävastuu, joku hallinnoi, joku jakaa tehtäviä. Konkreettista hyötyä järjestö saa kuitenkin jo siitä, että koulutukseen tarvittava aika lyhenee oleellisesti. Tästä on jo näyttöä muissa vastaavissa hankkeissa.

Järjestelmän räätälöinti kaupunginosien tarpeita varten on jo nyt osoittautunut työlääksi ja aikaa vieväksi prosessiksi, sillä määrittelytyötä tehdään Helkassa kaikkien muiden työtehtävien ohessa. Teknisen toimittajan merkitys onkin ollut suuri. Merkittävää etua on ollut siitä, että palvelun toimittaneen yrityksen yhteyshenkilöllä on omakohtaista kokemusta kaupunginosayhdistyksessä toimimisesta.

Julkaisujärjestelmään siirtyminen tuo mukanaan riippuvuutta sen toimittajasta ja ylläpitäjästä, sillä esimerkiksi uusien toimintamodulien lataaminen, järjestelmäpäivitysten tekeminen ynnä muut tekniset työt ovat jatkossakin toimittajan tehtäviä. Vaikka Kotikadussa käytetyn open source -pohjaisen järjestelmän hallintaan voidaan etsiä osajia muualtakin, olisi nykyisen toimittajan äkillinen katoaminen kieltämättä ongelmallista. Sama ongelma on edessä kuitenkin myös silloin, kun kaupunginosan ainoa sivupäivittäjä muuttaa muualle. Tällaisista siteistä ei välttämättä päästä koskaan eroon, sillä palvelu on aina riippuvainen (harvoista) ohjelmisto-osajista tai järjestelmän tuottajasta – joissakin tapauksessa molemmista.

Mansetori

Tamperelaisen Mansetorin tarina muistuttaa sekä sisällöllisesti että organisatorisesti Kotikatua. Ne ovat syntyneetkin lähes samoihin aikoihin 90-luvun lopulla, tosin toisistaan riippumatta. Mansetorin ovat käynnistäneet ja pystyttäneet yliopiston vetämän projektin tutkijat, ja

työhön on liittynyt koulutustoimintaa ja kaupunginosa-aktiivien tukemista kädestä pitäen aina näihin päiviin saakka. Niinpä ei ole ihme, että vuosikausia projektissa mukana olleet ovat päätyneet samoihin johtopäätöksiin kuin Kotikadussa: jotain olisi keksittävä, jotta sisällöntuotannon tulpat saataisiin poistettua ja FrontPage -koulutusten sijaan päästäisiin kehittämään asukkaiden kanssa sivujen varsinaisia sisältöjä.

Mansetori aloitti toimintansa osana Tampereen yliopiston journalismin tutkimusyksikön Paikallisuus verkkoyhteisössä -projektia. Rahoitusta on matkan varrella saatu paikalliselta lehtitalolta ja Tampereen kaupungilta. Toiminnan jatkuminen on kuitenkin ollut valtaosin kiinni projektirahoituksesta ja siten epävarmuuden sävyttämää. Nykyisin Mansetori saa rahoitusta Tampereen kaupungin eTampere-tietoyhteiskuntaohjelmasta. Keväällä 2001 käynnistettiin Verkkoyhteisöjen kehittyminen -projekti, josta on julkaistu raportti nimeltä Toimijaksi tietoverkoissa (2004). Siihen on koottu kokemuksia niistä lukuisista osahankkeista, joita Mansetorissa on testattu verkkoyhteisöteeman ympärillä.

Mansetorin perustajien taustat ovat Tampereen yliopiston journalismin tutkimusyksikössä, ja niinpä sen toiminnassa korostetaan viestintää, kansalaisjournalismia ja verkkoyhteisöjen olemusta yleensä. Kaupunginosien kotisivutyön motiivina on ollut paikallisyhteisöllisyyden tukeminen ja ehkä myös halu nähdä, millaisia sisältöjä niin sanotut aidot yhteisöt tuottavat alueelliseen portaaliin. Samoin kuin Kotikadussa, työ aloitettiin aluksi kolmen kaupunginosan kanssa. Nyt kaupunginosia on yliopiston palvelimella parikymmentä.

Mansetori koostuu kolmesta erityyppisestä palvelusta: Mansemedia on verkkolehdimäinen paikallisuutisten julkaisukanava, johon myös paikallisista asukkaista värätyt kaupunginosakirjeenvaihtajat tuottavat sisältöä. Palveluun kuuluu myös alueellisen julkisen keskustelun areena, Mansefoorumi, sekä varsinainen yhteisöllistä toimintaa tukeva kaupunginosakotisivujen portaali, Manseyhteisöt.

Julkaisujärjestelmä käyttöön

Mansetorilla on siirretty parin viime vuoden aikana julkaisujärjestelmään. Se on rakennettu ja räätälöity WebDynamo-nimisen

Manseori yhteisöt foorumi media

Mansemedia

Kaupunginosakirjeenvaihtajien verkkolehti

Etusivulle

Kaupunginosat

- Haapalinnankylä
- Hatarpää
- Kaukajärvi
- Petsamo
- Pispala
- Teisko-Aittolahti
- Tesoma
- Tohloppi
- Vehmainen
- Viinikka-Nekala
- Muut

Kirjeenvaihtajat

Kaupunginosakirjeenvaihtajat julkittavat Mansemedian pääsisältönsä oman kaupunginosansa sisällä. Sitänsäkin he luottavat yhteistampereeseen ja kolmenosan joppa yhteismaailman sisäisiin. Kaikki verkkokäsittelynsä läänneistään kaupunkilehdet ovat tervetulleita mukaan.

Aihearkisto

Arkistossa on aiemmin Mansemediassa olleita osastoja, joihin ei tällä hetkellä päädytä.

Mikä on Mansemedia?

Kasvimaalla tulvi

6.7.2004 - [Kaisu Sillanpää](#) - [Kaukajärvi](#)

Moni Hikiivuorenkadun päässä sijaitsevan viljelypalstan hoitaja on apealla mielellä.

Kuvaja: KCS

>> Lue

Rumat postilaatikoryhmit

29.6.2004 - [Tuula Lahtinen](#) - [Vehmainen](#)

Postin painostuksen takia on omakotiasukkaat pakotettu ryhtymään postilaatikonsa teiden varsille. Yksittäinen postilaatikko on ollut talon tyliin sopiva, mutta ryhmässä erilaiset postilaatit eivät tienota kaunistaa. Mistä löytyy se rumin ryhmä?

Kuvaja: Tuula Lahtinen

Vielä on tilaa punaiselle muovilaatikoille

Tietoa Mansemediasta

Kaupunginosakirjeenvaihtajien verkkolehti. Juttuja ja tarinoita kaupunkilaisten kertomana.

Kansalaiset Mansemediassa

Kansalaisena verkossa seminaari kokosi yhteen suomalaisen yhteisö- ja kansalaisverkkojen kesken toimijaa Tampereen Vanhalle kirjastotalolle 25.3.2004.

Mansemedian tohtin aiheesta erinomaisuutta, ja tapahtumapäivästä seurattiin seminaarin kulkua verkossa on line. Lisätietoa itse tapahtumasta [seminaarin verkkosivulla](#).

25.3.2004

[Kansalaisena verkossa II - seminaarin linjapaatos](#)

25.3.2004

[Kansalaisjournalismi goes verkon](#)

25.3.2004

[Vaihtuismahdollisuuksia vai ei?](#)

Kuuntele Manseoriin radioluultia

Radio Moreeniassa (90.4 MHz) keskiviikkoin klo 17.35 ja uusintana torstaisin klo 7.35. Uutiset [@kalestutoksa](#) Mansemediassa.

Terne Kaale

Nuorten romantin tekemä romaani-kulttuurista kertova verkkolehti

Mansemedian kaupunginosakirjeenvaihtajat tuottavat sisältöjä uudella julkaisujärjestelmällä.

freeware open source -alustan päälle. Koodaajina ja soveltajina ovat olleet projekteissa mukana olleet tai siihen muuten yhteydessä olevat henkilöt. Aluksi tutkittiin Kotikadun lailla Zopen käyttöä, mutta siitä luovuttiin pääsääntöisesti samoin perustein kuin Kotikadussa. Kolmannelle sektorille open source -ohjelman itsenäinen muokkaus on osoittautunut liian vaikeaksi. Omalla ohjelmistolla on pyritty siihen, että saadaan toteutettua järjestelmä juuri sellaiseksi kuin on haluttu: tavoitteena on ollut ”sosiaalinen” tai ”yhteisöllinen” ohjelmisto. Toisaalta työ on vaativaa. Kun tavoitteena on sekä keskusteluun (Mansefoorumi), uutistuohtoon (Mansemedia), kotisivun tekoon (Manseyhteisöt) ja intraneteihin taipuva julkaisujärjestelmä,

vaatimuslista kasvaa suureksi. Toteuttajien mukaan järjestelmä on vielä ”työn alla” mutta toimii nyt siten, että suuria ongelmia ei ole. Ilmenevät virheet ja bugit korjataan sitä mukaa kun niitä ilmenee. Tämä onnistuu, koska tekijät ovat itse (toistaiseksi) jollain tasolla mukana hankkeessa.

Varsinaista julkaisujärjestelmää on testattu ensin Mansefoorumin keskustelukanavilla ja Mansemedian sisällöntuotannossa. Kaupunginosakirjeenvaihtajat tuottavat juttunsa Mansemedia-osioon lomakepohjaisella julkaisujärjestelmällä. Kaupunginosakotisivuja varten räätälöity julkaisujärjestelmä on vasta valmistumassa. Kesän 2004 aikana avattiin kahden kaupunginosan (Petsamo ja Kaukajärvi) tällä järjestelmällä tuotettujen kotisivujen demoversiot.

Muutenkin kaupunginosien kotisivujen kohdalla vaatimukset ovat ehkä suuremmat kuin itse projektin tavoitteisiin tiukemmin kuuluvilla Mansefoorumi- ja Mansemedia -osioissa. Kotisivut kun ovat myös niiden tuottajien eli asukkaiden ”oma juttu”, ja niiden avulla haetaan muitakin ulottuvuuksia kuin projektin vetäjillä on ehkä ollut mielessä. Tämä on tuttua myös Kotikadulta. Tutkija voi tutkia internetin mahdollistamaa kansalaisjournalismia tai vuorovaikutteista kaupunkisuunnittelua, mutta päättyy käytännössä miettimään asukkaiden kanssa sitä, miten kotisivun yläpalkkiin saadaan alueen imagoa tukeva kuva, miten jäsenhakulomakkeita tehdään tai pitäisikö sivuille pystyttää paikallinen asuntopörssi.

Palvelun kuvausta

Mansetorin uudella julkaisujärjestelmällä toteutetut sivut ovat selkeät ja rauhalliset. Uutisiin ja juttuihin keskittyvä sisältö on luettavissa siten, että uusin juttu on aina ylimpänä. Juttuja tehdään lehtimäisesti; käyttäjä täyttää lomakkeessa otsikkorivin ja omat henkilötietonsa, kirjoittaa lyhyen ingressin ja sitten itse jutun. Tekstin muotoilu on supistettu minimiin: käyttäjä voi vahventaa tekstiä, käyttää kursiiivia ja yhtä väliotsikkotyylisiä normaalin leipätekstin lisäksi. Tämä tuottaa yhtenäisen näköistä ja siistiä tekstiä.

Keskustelupalstat on toteutettu omalla sovelluksella. Mansefoorumi kokoaa keskustelua: kaupunginosakirjeenvaihtajien ja muiden

jutut toimivat myös keskustelunavauksina, eli niitä voi kommentoida. Kertyneet jutut on kerätty asiakokonaisuuksiin (esim. Kaavoituskysymyksiä, Kestävää kehitystä, Aloitteellinen kuntalainen), jolloin foorumista kokonaisuudessaan muodostuu alueellinen verkkolehdimäinen julkaisu. Kaupunginosien sisäinen keskustelu on vielä hyvin vähäistä. Toimijaksi tietoverkoissa -raportissa mainitaan, että vaikka keskustelua pidettiin alun perin yhtenä keskeisenä vuorovaikutusta luovana elementtinä, vain kolme kaupunginosaa on loppujen lopuksi avannut keskustelupalstan. Tämä johtuu osin siitä, että viestien etukäteistarkastukseen perustuva toimitustapa on työläs. Keskustelupalstojen valvontavastuu ja verkkolehden päätoimittajan vastuu yleensä on koettu liian raskaaksi vapaaehtois pohjalta. Sen sijaan Mansetorilla on tehty sama havainto kuin monilla muillakin paikallisilla verkkosivustoilla: kirpputori on suosittu ”vuorovaikutteinen” palvelu.

Kuvien tuottamisproblematiikka on tullut tutuksi myös Mansetorilla. Mansemedian kaupunginosakirjeenvaihtajien juttusivuilla kuvat muuntuvat tietyn kokoiseksi, jolloin saavutetaan yhtenäinen ulkonäkö eri kaupunginosien uutissivuilla. Kirjeenvaihtajille on riittänyt se, että kuvan paikkaa voi siirrellä reunalta toiselle. Kotisivuilla kuvia voi sijoitella vapaammin.

Käyttäjät ovat raportin mukaan pitäneet uutta julkaisujärjestelmää helpompana kuin entistä järjestelmää. Siten näyttäisi, että sisällöntuotannon tulppaa on onnistuttu poistamaan. Uusia sisällöntuottajia järjestelmän käyttöönotto ei ole vielä tuonut. Tässä suhteessa ollaan odottavalla kannalla.

Johtopäätöksiä

Rakenteellisesti Mansetorin sivut kokonaisuutena saattavat olla hie-
man sekavat ja projektille alisteiset. Mansetori, Mansefoorumi, Man-
semedia sekä Manseyhteisöt menevät niminä ja käsitteinä sekaisin.
Kaupunginosat on jaoteltu ikään kuin kahteen kertaan: omien koti-
sivujen listalla Manseyhteisöissä ja sitten vielä erikseen Mansemedian
kaupunginosakirjeenvaihtajien listalla. Ratkaisuihin on ehkä haettu
sitä, että eri kaupunginosien ajankohtaiset jutut löytyvät helposti

yhdestä paikasta. Erillisiltä kaupunginosakotisivuilta asiat saattavatkin olla vaikeammin esiin kaivettavissa.

Mansetori on joka tapauksessa myös tamperelaista kolmannen sektorin toimintaa kokoava portaali. Kaupunginosat tuodaan Manseyhteisöt-osiassa selkeästi yhteen. Kotikadun Kaupunginosat.net -portaali on siinä suhteessa jäänyt keskeneräiseksi. Siellä toimijoiden yhteisen foorumin ja kaupunginosien kohtaamispaikan idea on jäänyt lähinnä kotisivujen kävijätilastojen julkaisemiseen ja linkkilistan ylläpitoon. Nämä tosin ovat kävijätilastojen mukaan hyvin suosittuja palveluita.

Manseyhteisöjen kaupunginosien kotisivuprojekteja vetäneen tutkijan mukaan yhteisöjen viestinnälliset ja toiminnalliset tarpeet ovat loppujen lopuksi aika pienet ja yksinkertaiset. Kun alueelta tiedotetaan ulospäin (eli kirjoitetaan juttuja), pyritään usein tuomaan esiin niin sanottuja pieniä positiivisia asioita. Myös Nettilässä on havaittu, että Mansetorin kaupunginosakirjeenvaihtajien tapaan toimivat asukastoimittajaringin uutiset ovat usein hyvin läheltä kumpuavia, otsikkoina ”Ensimmäiset leskenlehdet kukkivat” tai ”Talkoolaiset raivasivat rojot Iideslahdesta”. Pienten ajankohtaisten tapahtumien esille tuominen on kuitenkin tärkeää. Sillä luodaan alueen identiteettiä, rakennetaan positiivisia mielikuvia sekä annetaan yhdistyksille ja aktiivisille yhteisöille kasvot kuvausten ja valokuvien avulla. Tästä on tarjolla esimerkkejä Toimijaksi tietoverkoissa -julkaisussa.

Mansetorilla on päädytty samaan toteamukseen kuin Kotikadussa ja monessa muussa hankkeessa, joissa on rakennettu kansalaisten kanssa vuorovaikutusta *from bottom up*, alhaalta ylös. Loppujen lopuksi kaupunginosien toimijat odottavat paikallisilta verkkopalveluilta ja omalta toiminnaltaan sitä, että tällä kaikella olisi jotain merkitystä. Viesti kohdistuu kaupunkiin, sen virkakoneistoon ja päättäjiin. Paikallisesti tuotetulla tiedolla tulisi olla jokin edes puolivirallinen asema esimerkiksi suunnittelukäytännöissä. Todellinen kosketuspinta ja yhteinen foorumi puuttuu. Toisaalta kaupunginosien tuottamat sisällöt eivät ole aina sitä mitä hallinnossa odotetaan: ne ovat joko liian ”vaatimattomia” ja lähiympäristöön keskittyviä, tai sitten niissä astutaan hallinnon varpaille omavaltaisilla kuvamanipulaatioilla eri suunnitteluvaihtoehdoista tai muulla vastaavalla.

Mansetori on ollut auttamassa alkuun myös Oulussa avattua Naapurit.net -verkkosivustoa. Toiminta on lähtenyt käyntiin aika vaatimattomasti. Toimijoita ei ole tahtonut luontevasti löytyä. Kysymys kuuluu projektin koordinaattorin mukaan Oulussa seuraavasti: ”Kuka ottaa alueet haltuun internetissä? Kaupunki, media vai asukkaat itse?” Alueilla tässä tarkoitetaan juuri kaupunginosia. Niitähän ei hallinnollisesti ole oikeasti olemassa. Aluehallintokokeilut ovat jääneet Suomessa varsin vaatimattomiksi, ja kaupungit toimivat edelleen hallintosektoreihin jakautuneina. Niinpä kaupunkilaiset ovat itse ottaneet tehtäväkseen koota aluettaan koskevaa, sektorihallinnon rajat ylittävää ja myös kokemuspohjaista tietoa yhteen virtuaaliseen paikkaan netissä kaikkien nähtäväksi. Mutta jos kaupunkilaiset eivät sitä tee, voiko projekti tehdä sen heidän puolestaan? Pitäisikö edes?

Nettimaunula

Nettimaunula oli Maunulan kaupunginosassa Helsingissä toteutetun tietoyhteiskuntaprojektin ja samalla sen yhteydessä rakennetun alueellisen verkkopalvelun nimi. Nettimaunula oli osa Sitran valtakunnallista Oppivat seutukunnat -hanketta. OSKU toi mukanaan paitsi resursseja (eli rahaa) niin myös ulkoapäin määritellyn tavoiteohjelma. Tätä tosin pyrittiin Maunulassa parhaan mukaan muokkaamaan omannäköiseksi. Projektia ideoivat niin Helsingin kaupungin eri hallintokuntien, Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosaston kuin alueen yhdistysten edustajat. Maunulassa oli entuudestaan Kotikatu-projektissa rakennetut, keskimääräistä ahkerammin päivitetyt ja seuratut kaupunginosan kotisivut, ja nyt uuden verkkopalvelun kehittämisessä haluttiin nimenomaan parannusta ajan myötä ilmenneisiin sisällöntuotantoon ja verkkojulkaisemista koskeviin käytännön ongelmiin, joita jo aiemmin kuvattiin.

Nettimaunulan alueellista verkkopalvelua kutsuttiin alusta lähtien yhteisöverkoksi eikä kansalaisverkoksi, kuten OSKUn seitsemässä muussa osaprojektissa. Sitä ei muista poiketen myöskään toteutettu FirstClass-tekniikalla, vaan sitä varten etsittiin selainpohjainen julkaisujärjestelmä. Verkon ajateltiin ennen kaikkea palvelevan Maunulan

kaupunginosan asuinyhteisöä, maunulalaisia, mutta myös sen sisällä toimivia pienempiä yhteisöjä kuten asukasyhdistyksiä, harrastusyhdistyksiä ja projekteja. Rakennettavan yhteisöverkon julkaisujärjestelmästä odotettiin apua ikuiseen sisällöntuotanto-ongelmaan, mutta sen odotettiin tuovan käyttöön myös ihan uusia ominaisuuksia. Ehkä hieman epämääräisempänä pitemmän aikavälin tavoitteena oli jos-sain vaiheessa yhdistää kotisivut ja yhteisöverkko yhdeksi yhteiseksi kaupunginosasivustoksi. Myöhemmin paljastui, että teknisesti se olisi ollut käytännössä mahdotonta, sillä yhteisöverkkoalusta ei sellaiseenaan taipunut kotisivumaiseen käyttöön.

Valittu ohjelmisto perustui projektin alkaessa vielä keskeneräiseen Meizo Platform -alustan esiateeseen, jota kuvataan enemmän tämän selvityksen seuraavassa alaluvussa Intranetit.net -kohdassa. Projektin aikana tosin puhuttiin 1verkko-alustasta palvelun toteuttaneen yrityksen, 1verkko Primenet Oy:n, nimen mukaisesti. Yritys hankki koodin ja teknisen ylläpidon alihankintana, mikä osoittautui myöhemmin ongelmalliseksi yrityksen ja alihankkijan teitten erotessa. Valinta tehtiin testaamalla 5–8 hengen työryhmän voimin eri vaihtoehtoja ja demoversioita, ja mukana oli alusta lähtien myös loppukäyttäjiä eli asukkaita. Mikään testatuista järjestelmistä ei ollut toiminnallisesti valmis vaan olisi vaatinut suuriakin räätälöintejä. 1verkko -alusta oli kuitenkin teknisesti keskeneräisin: kaikki perustoiminnotkaan eivät toimineet aluksi kunnolla. Tilanne toki korjaantui myöhemmin. Toiminnoiltaan ja ”perusfilosofialtaan” se oli kuitenkin lähinnä sitä, mitä projektissa toivottiin.

Pääosassa intranetit eli kanavat

Nettimaunulan yhteisöverkko oli luonteeltaan monia muita tässä kuvattuja järjestelmiä suljetumpi, sillä sen palveluiden käyttö vaati käytännössä aina kirjautumisen ja perustui intranetien käyttöön. Salasanat ja tunnukset jaettiin projektin varoin kaikille Maunulan asukkailla kirjeitse. Kirjautuja näkyi sen jälkeen kaikille muille käyttäjille omalla nimellään Nyt verkossa -palstalla, josta erityisesti anonymitteittäään arvostavat nettiaktiivit joskus hermostuivat. Sisään saattoi päästä myös kirjautumalla vieraaksi, mutta tällöin näkymä oli suppea

eikä erityisen kutsuva. Nettimaunulan yhteisöverkko ei tässä mielessä ollut kotisivumainen julkaisujärjestelmä. Se koitui myös sen ongelmaksi: yhteisöillä oli sisäisiä viestintä- ja arkistointitarpeita, joihin intranetit soveltuivat hyvin, mutta myös julkiseen sisällöntuotantoon, esittelyihin, argumentointiin ynnä muuhun oli vähintään yhtä suuri tarve. Näihin tehtäviin yhteisöverkko ei luontevasti taipunut.

Nettimaunulan yhteisöverkon toiminnot noudattivat seuraavaa kolmijakoa:

- Julkinen puoli eli kaikille avautuvat sisällöt (Etusivun Yleinen keskustelupalsta, Nettimaunulan Sanomat, Maunula NYT- ja Stadi NYT -uutisiosiot).
- Rekisteröityneiden jäsenten henkilökohtaiset palvelulaajennukset kuten sähköposti, kalenteritoiminto, muistikirja ja mahdollisuus liittyä intraneteihin.
- Yhteisöjen työkalut eli intranetit, joita kutsuttiin kanaviksi. Näiden käyttö edellytti henkilökohtaista rekisteröitymistä palvelun käyttäjäksi.

Intranet-toiminnon ajateltiin hyödyttävän erityisesti vapaaehtois- pohjalla toimivia epävirallisia toimijaryhmiä kuten kotisivutyöryhmää, paikallislehden (*Maunulan Sanomat*) toimituskuntaa, Maunulan keskustan kehittämisryhmää ja muita. Intranetien eli kanavien, kuten niitä Nettimaunulassa kutsuttiin, jäseniksi ei kuitenkaan saatu läheskään kaikkia yhdistyksen tai yhteisön aktiivisiakaan toimijoita, ja kun kanavien käyttö vaati aina henkilökohtaista rekisteröitymistä palvelun käyttöön, haluttua hyötyä ei saavutettu. Perinteiset toimijat eivät siis ottaneet kanavia kovin aktiivisesti käyttöönsä.

Kanavia saattoi määrittää myös julkisiksi, kaikille avoimiksi. Tämä vaatimus tuli projektin vetäjiltä, sillä osattiin epäillä, että kanavien käyttöön ei ihan nopeasti opittaisi. Kuitenkin kanavia korostava rakenne aiheutti sen, että kanavilla aloitetut keskustelut ja sisällöt jäivät helposti piiloon. Ihmisten täytyi aktiivisesti kirjautua niille avoimille kanaville, joiden uutiset ja keskustelut he halusivat näkyviin omalle personoidulle etusivulleen, ja jos tätä ei osattu tai viitsitty tehdä, jäi

NETTIMAUNULA

ETUSIVU | POSTI | KALENTERI | KANAVAT | SANOMAT | KOULU | KAUPPA | OMAT TIEDOT | OHJE

KANAVAT | NETTIMAUNULA

KESKUSTELUALUEET

- [KANAVA-EHDOTUKSIA](#)
- [KESKUSTELUA YHTEISÄISTÄ](#)
- [KYSYMYSPALSTA](#)
- [PARANNUSEHDOTUKSIA](#)

UUTISET

- [HENKILÖTIEDOISTA](#)
- [KOULUTUSTA MEDIAPAJALLA](#)
- [MEDIAPAJAN TOIMINTAA](#)
- [OHJEITA](#)
- [TIEDOTTEITA](#)
- [TIETOJA SAHKUPOSTISTA](#)
- [UUSIA KANAVIA](#)
- [UUTISIA](#)
- [YHTEYSTIETOJA](#)

LIITY KANAVALLE

EROA KANAVALTA

KIRJAUDU ULOS

HEINÄKUU 01												
	ma	ti	ke	to	pe	la	su					
27			1	2	3	4						
28	5	6	7	8	9	10	11					
29	12	13	14	15	16	17	18					
30	19	20	21	22	23	24	25					
31	26	27	28	29	30	31						

TEHDYKÄÄNTÄPÄÄTULÖMÄT

Ei tapahtumia.

NETTIMAUNULA-KANAVA

NETTIMAUNULA-KANAVA (MUOKKAA)
[TUO UUSIMMAKSI] [POISTA] [AVAA TULOSTETTAVAKSI]

Nettimaunula on peruskanava

Nettimaunula -kanava on kaikille kirjautuneille käyttäjille avoin kanava, jota ylläpitää Nettimaunulan projektihenkilökunta.

Tällä kanavalla tiedotetaan verkon uusista ominaisuuksista, korjauksista, uusista kanavista ja muista verkon käyttäjiä kiinnostavista asioista. Täällä käydään keskustelua Nettimaunulasta, jota yhdessä seuraavien vuosien aikana rakennamme.

Nettimaunulan projektisivut löytyvät Maunulan kotisivuilta.

Oppaita, dokumentteja:
[Kanavaylläpitäjän opas.](#)

Nettimaunula

TERVETULOA

SEIJA MAUNULA

seija.p.maunula@1posti.net

MUUSTA

Soita anopille heti!

NYT VERKOSSA

KESKUSTELURYHMÄT

- [Kanava-ehdotuksia Nettimaunulalle](#) DELETE
- [Keskustelua yhteisöistä](#) DELETE
- [Kysymyspalsta](#) DELETE
- [Parannusehdotuksia Nettimaunulalle](#) DELETE

UUSI KESKUSTELURYHMÄ

UUTISRYHMÄT

- [Henkilötiedoista, tietosuoja ym.](#) DELETE
- [Koulutusta Mediapajalla](#) DELETE

Nettimaunula-projektin oma kanava yhteisöverkon sisällä.

kanavamaailma näkymättömiin. Niinpä kävikin, että pian lähes kaikki keskustelu keskittyi kaikille avoimelle Yleiselle keskustelupalstalle.

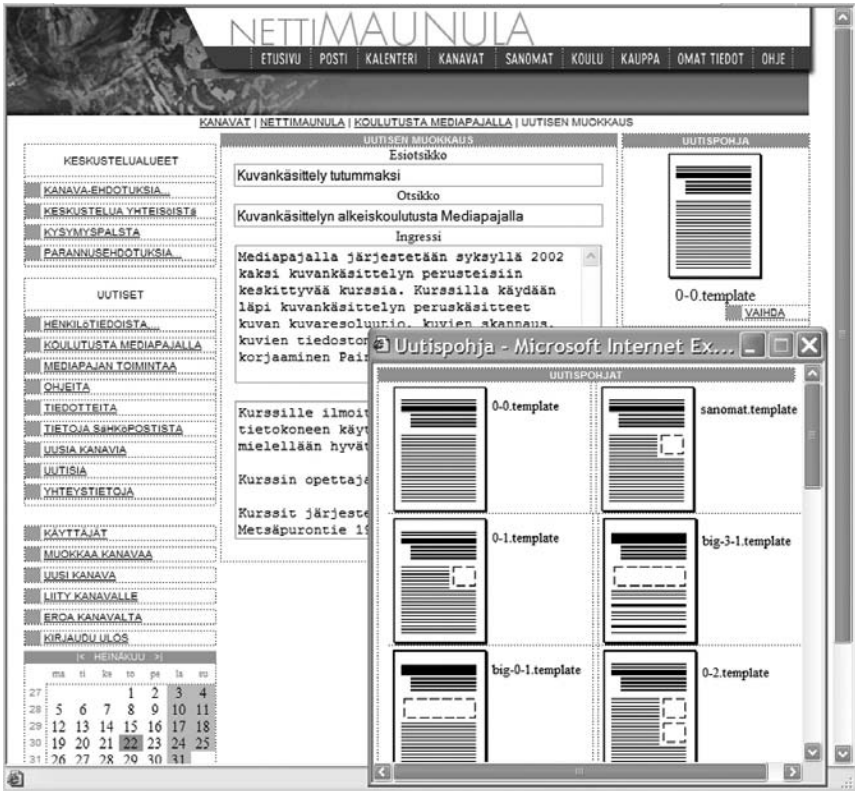
Nettimaunulasta tehdyssä arviointitutkimuksessa (*Tietoyhteiskunnan osallistuva kansalainen. Tapaus Nettimaunula, 2003*) kävi ilmi, että juuri palvelun intranet-painotteista rakennetta kritisoitiin. Arviointitutkimuksessa erottui niin sanottujen nettiaktivistien suuremmat vaatimukset järjestelmän ulkonäöstä ja toiminnallisuudesta: Nettimaunulan käyttöliittymä mainittiin ”kummalliseksi”. Toisaalta siitä myös pidettiin: niin sanottujen ei-aktivistien mielestä sen ulkonäkö oli suhteellisen rauhallinen, kuten joissakin koulutustilaisuuksissa

tuli ilmi. Useisiin pieniin pienyhteisöjen ylläpitämiin kanaviin jakautuminen hajotti rakennetta liikaa. Tähän projektin vetäjät olivat aika pitkälle syyllisiä, sillä kanavaideaa haluttiin käytännössä opettaa ihmisille siten, että ihmiset itse käyttäisivät ja ylläpitäisivät niitä alusta pitäen, ja niinpä kanavia perustettiin projektin aikana ”kuin hurmiossa”. Ajatus oli ehkä se, että kunhan aikaa kuluu, syntyy uutta toimintakulttuuria. Projekti pääsi tässä mielessä loppumaan liian aikaisin, sillä ilman projektin tukea ja markkinointia kanavia ei saada kattavasti esimerkiksi taloyhtiöiden käyttöön.

Opittiin eräs tärkeä asia: jos jonkun palvelun hyödyllinen käyttö vaatii sekä yksilötason viitseliäisyyttä että yhteisön tasolla *lähes kaikkien* yhteisön jäsenten osallistumista, sen läpimeno on vaikeaa ellei mahdotonta. Esimerkiksi taloyhtiöt eivät selvästikään ole niin tiiviitä yhteisöjä, että niiden toimintaa voisi viedä kovin mittavasti virtuaaliseen verkkoympäristöön. Erilaisia taloyhtiöintranetejä ovat yrittäneet markkinoida monet suuremmatkin toimijat (esimerkiksi molemmat suuret operaattorit Sonera ja Elisa), eikä niiden käyttö ole juurikaan yleistynyt. Taloyhtiökanavan ylläpitäjällä on käytännössä aina edessään kaksin- tai kolminkertaisen tiedottamisen taakka: se minkä laittaa nettisivuille tai intranettiin, täytyy laittaa myös taloyhtiön ilmoitustaululle ja pahimmassa tapauksessa vielä kunkin asukkaan postilaatikkoon. Sellainen ideaalimaailma, jossa kaikki taloyhtiön viestintä ja tiedotus – tai kaupunginosan viestintä ja tiedotus, mikäli ajatus viedään loppuun asti – hoidetaan sähköisesti, ei ole vielä toteutunut.

Rakenteesta ja toiminnoista

Nettimaunulassa käyttäjän ei tarvinnut tuntea sivuston hierarkiaa ja rakennetta ollenkaan: toisaalta niitä ei myöskään *voinut* muokata, vaikka välillä olisi ollut tarvetta. Jokaista sivua pääsi käsittelemään suoraan sivunäkymästä. Uudet sivut tulivat näkyviin aina ylimmäksi. Järjestelmän sisäinen hierarkia oli toteutettu etukäteen määritellyillä komponenteilla, eli tiettyä kohtaa pääsi käsittelemään ylläpidon kautta valitsemalla listalta Uutisryhmistä Maunula NYT, Stadi NYT, Nettimaunulan Sanomat tai Tervetuloa -sivun. Sanomat oli vielä jaettu kolmeen palstaan siten, että uutisen saattoi sijoittaa johonkin niistä.

Nettimaunulan yhteisöverkon tekstieditori valmiine sivupohjavaihtoehtoineen.

Vanhojen uutisten siirto paikasta toiseen ei onnistunut, koska niin sanottuja hierarkiaportaita ei ollut.

Itse sisällöntuotantotyökalu koettiin helpoksi käyttää – itse asiassa paljonkin helpommaksi kuin kotisivujen tekeminen html-koodilla. Hyvänä puolena saattoi pitää myös sitä, että valmiiksi tehdyt uutispohjat tuottivat yhtenäisen näköistä jälkeä, ja ne olivat käyttäjälle helppoja. Nettiaktiivit taas olisivat kaivanneet enemmän muokkauksmahdollisuuksia. Helppoa oli se, että sivuja saattoi muokata suoraan näyttötilasta klikkaamalla muokkausnappia.

Kuvat muokkautuivat itsestään tietyn kokoisiksi, eli käyttäjän ei tarvinnut huolehtia kuvan koosta uutispohjassa. Toisaalta edes kuvien

sijaintia ei päässyt muokkaamaan muuten kuin vaihtelemalla sivupohjia muutaman vaihtoehdon välillä. Keskustelufoorumi oli simppelempi ja helppolukuinen, vaikka jotkut kaipasivat siihen nettifoorumeilta tuttua puumaista rakennetta ja lisäominaisuuksia. Palautteen perusteella keskustelukanava toimitti kuitenkin tehtävänsä tyydyttävästi.

Erikseen on mainittava vielä järjestelmään integroidun sähköpostijärjestelmän mukanaan tuomat seikat. Sähköposti liittyi järjestelmän käyttöön oleellisesti, sillä saatuaan käyttäjätunnukset käyttäjä sai automaattisesti myös webmail-sähköpostiosoitteen. Tämä toi taas ylläpidolle vastuuta henkilötunnistuksen suhteen. Sähköpostin mukaan ottaminen toiminnallisuusmäärittelyyn johtui kuitenkin siitä, että itse emoprojekti eli OSKU sitä edellytti. Sähköpostipalvelu teki palvelusta raskaan ja paikallisesta käyttäjähallinnasta liian hankalan ja vastuullisen vapaaehtois pohjalla tehtäväksi. Käytännössä käyttäjähallintaa ei projektin jälkeen voitu siirtää asukasaktiiveille, vaan sitä jatkoi ex-projektipäällikkö, kun parempaakaan ratkaisua ei keksitty.

Johtopäätöksiä

Nettimaunula oli esimerkki hankkeesta, jossa hankittiin puolivalmis ohjelma ja toivottiin tästä olevan enemmän hyötyä kuin haittaa. Saatiinhan siitä räätälöidä juuri projektin ja alueen tarpeisiin soveltuva verkkoympäristö. Käytännössä projektissa saatiin tutustua kaikkiin mahdollisiin IT-hankkeista tuttuihin ongelmiin: määrittely vaatii runsaasti aikaa (ja silti sitä olisi pitänyt tehdä vielä enemmän), aikataulut pettivät, muutosten testaus ja virheistä raportointi kaatui täysin tilaajan niskaan eikä järjestelmä ollut läheskään valmis kun se syksyllä 2002 avattiin.

Vielä parin viikon ajan käyttöönoton jälkeen korjailtiin vakavia-kin, lähinnä sähköpostia koskevia virheitä. Myöhemmin kun järjestelmää paranneltiin ja päivitettiin, tehdyt muutokset aiheuttivat yllättäviä bugeja toisaalla. Kun alihankintana järjestelmän koodannut henkilö poistui kuvioista, tilalle saadun toisen firman työntekijät joutuivat opettelemaan järjestelmän hallintaa – ja samalla tehtiin lisää muutoksia, jotka kostautuivat taas virheinä ohjelman toiminnassa. On vaikea kuvitella, kuinka vapaaehtois pohjalla toimiva yhdistysak-

tiivä olisi selvinnyt tällaisen prosessin valvonnasta, kun työstä palkkaa saavat projektinvetäjätkin olivat tiukilla.

Sisällön kehittämisen kannalta suurin ongelma oli se, että vaikka uusia toimijoita saatiinkin mukaan ja sähköpostipalvelua käytti projektin loppupuolella yli 800 maunulalaista, vanhat toimijat eli Maunulan monenlaisessa kehittämis- ja asukastoiminnassa mukana olevat aktiivit eivät juurikaan ottaneet intranetejä eivätkä aina edes sähköpostia käyttöönsä. Monilla oli jo vakiintunut oma sähköpostiosoite. Intranetit olisivat hyödyttäneet yhdistystä parhaiten, jos kaikki aktiivit olisivat sitoutuneet käyttämään niitä, toisin sanoen vilkaisemaan kerran päivässä, mitä omalla kanavalla tapahtuu. Olisi pitänyt oppia tiedottamaan omalla kanavalla sen sijaan, että lähettää sähköpostia kaikille erikseen. Mutta koska kaikki eivät kuitenkaan intranetejä käyttäneet, oli asioista aina ilmoitettava myös sähköpostitse (tai puhelimitse). Ja niin intranetit näivettyivät. Tähän muna-kana-ilmiöön ei yhden projektin aikana ehditty vaikuttaa.

Ongelma oli se, että sivuston sisäisiä linkkejä ei käytännössä voinut tehdä. Tämä johtui siitä, että sisältöjen näkyminen oli aina henkilökohtaisiin käyttöoikeuksiin sidottua. Yhden käyttäjän tekemään uutiseen tehty linkki ei toisen näkymässä toiminut. Järjestelmä ei näin tukenut linkitykseen, arkistointiin ja dokumentointiin perustuvaa tiedonrakennusta.

Nettimaunulan yhteisöverkon jatkaminen ja kehittäminen olisi edellyttänyt sitä, että konseptia olisi sovellettu muissakin Helsingin kaupunginosissa. Yksistään Maunulassa toimivana se oli aivan liian kallis ylläpitää, sillä pelkät teknisen ylläpidon vuosikustannukset olisivat olleet luokkaa 13 000–15 000 euroa ja ylikin, ja suuri osa kustannuksista syntyi juuri sähköpostipalvelun ylläpidosta. Helsingin kaupungilla ei ollut Nettimaunulan jälkeen mitään sellaista yksittäistä projektia tai strategiaa, jonka ohjelmaan tämä uusiin kaupunginosaan laajeneminen olisi kuulunut. Mainittakoon tässä vertailun vuoksi Tampere ja sen eTampere -ohjelma, josta Mansetori-hanke on saanut ainakin toistaiseksi kodin.

Nettimaunula-hankkeesta puuttuivat sitä eteenpäin vievät henkilöt kaupungin hallinnossa. Asukaslähtöisten verkkopalvelujen

luonnollinen koordinoija näyttäisikin Helsingin tapauksessa olevan kaupunginosayhdistyksiä edustava kattojärjestö eli Helka ry. Netti-
maunula erillisenä palveluna tullaan lopettamaan syksyllä 2004, ja
Maunulassakin todennäköisesti siirrytään jossain vaiheessa Helkan
testaamaan uuteen julkaisujärjestelmään, mikäli kokemukset ovat
hyviä. Projekti paljasti sen, että olisi pitänyt alun perin ottaa sel-
keämmin huomioon asukasyhdistysten rooli projektin jälkeisinä
toimijoina ja samalla niiden realistiset resurssit. Kevyempänä ja il-
man sähköpostia toteutettu järjestelmä olisi ollut helpommin yllä-
pidettävissä asukkaiden omin voimin.

Projektista opittiin myös se, että julkaisujärjestelmät helpottavat
sisällöntuotantoa alueellisissa kotisivuissa niin paljon, että niihin kan-
nattaa joka tapauksessa siirtyä. Järjestelmän tulisi olla myös sellainen,
että sen voi ottaa hallintaansa joku muukin kuin sen alun perin ra-
kentanut yritys tai taho. Helkan käyttöön ottama open source -poh-
jainen Mambo-järjestelmä on periaatteessa tällainen. Kustannusten
täytyy olla huomattavan alhaisia, mielellään alle 200 euroa kaupun-
ginosaa kohti vuodessa, ja uuden järjestelmän käyttöönottoon täytyy
varata aikaa ja henkilöresursseja. Kolmannella sektorilla tämä tarkoit-
taa usein jopa vuosia kestävästä asteittaista prosessia.

Oppivasta Ylä-Karjalasta Oppivaan Kansalaisverkkoon

Oppiva Ylä-Karjala oli pilottihanke, joka oli osa Sitran valtakun-
nallista, suomalaisen tietoyhteiskuntastrategian uudistamiseen täh-
tävää ohjelmaa. Projekti käynnistyi huhtikuussa 1998 ja päättyi
kahden vuoden kuluttua keväällä 2000. Projektin kotisivuilla
(<http://unk.pkky.fi>) kuvataan projektin tavoitteita seuraavasti: ”Pro-
jektin keskeisenä tavoitteena oli tietoyhteiskunnan uusiin haasteisiin
vastaavan seutukunnallisen selviytymisstrategian luominen Ylä-Kar-
jalan kaltaiselle taantuvalla ja syrjäiselle alueelle. Se on hyvin voi-
makkaasti koulutus- ja kouluttautumishanke, jonka avulla pyritään
parantamaan koko alueen väestön tietoyhteiskuntavalmiuksia.” Ja
vielä: ”Projektin tavoitteena oli myös vaihtoehtoisen, hajautetun
tietoyhteiskunnan mallin kehittäminen”.

Käytännössä projektissa luotiin pääosin Sitran, TE-keskusten ja kuntien sekä myöhemmin myös ESR-rahoituksen turvin malli, jossa kansalaisia koulutettiin käyttämään tietokonetta ja heille rakennettua Kansalaisverkkoa. Tämä kansalaisverkko taas toteutettiin järjestelmällä, jota voi hyvinkin kutsua vaihtoehtoiseksi, sillä järjestelmälustaksi valittiin FirstClass-niminen lisenssipohjainen ohjelma. Järjestelmän käyttö on toistaiseksi ollut kansalaisille ilmaista. Kunnat ja muut rahoittajat kuten Sitra ovat maksaneet lisenssimaksut käyttäjien puolesta.

Oppiva Ylä-Karjala -projektin alkuperäisen kolmen kunnan (Nurmes, Juuka, Valtimo) alueelta Kansalaisverkko on nyt levinnyt ensin Vaara-Karjalaan (Lieksa, Ilomantsi ja Tuupovaara), ja nykyisin Oppiva Kansalaisverkko-nimisen kotisivun etusivulta löytyy tilastoja 18 kunnan kansalaisverkon käyttäjämääristä (www.oppivat.net). Oppivan Ylä-Karjalan mallia FirstClass -tekniikoineen lähdettiin soveltamaan myös edellä mainitussa OSKU-projektissa.

Oppivan Kansalaisverkon keskustelualueita osoitteessa www.oppivat.net.

The screenshot shows the Oppiva Kansalaisverkko website interface. At the top left, there is a logo for 'powered by FIRSTCLASS www.firstclass.com'. The main header features the 'Oppiva KANSALAISSVERKKO' logo. Below the header, a navigation bar indicates 'Viestilue: Keskustelualueet 1 Tiedosto 21 Kansiot OYK-FC'. The main content area is a grid of discussion forums, each with a small icon and a title. The forums are arranged in five rows and five columns, with the last cell in the fifth row being empty.

☐ Harrastukset	☐ Hyde Park keskustelu	☐ International Forum	☐ Karvakuonot	☐ Keskustelua terveydestä
☐ Luonnonsuojelu	☐ Matkailu	☐ Merkkipäivönnittelut	☐ Metaastys ja Kalastus	☐ Nettipapin posti
☐ Nikkipaista	☐ Paikalliskeskustelut	☐ Poliittika	☐ Puutarhanhoito	☐ Pöytälaatikosta
☐ Ruoka	☐ Urheilu	☐ Uskonto/elämäntähtämys	☐ Vitsit ja huumori	☐ Vuodenajat
☐ WWW linkejä	☐ Yhteinen alue			

At the bottom of the page, there is a status bar showing 'Valmis' and 'Internet'.

Palvelun kuvausta

FirstClass on poikkeava järjestelmä verrattuna muihin tässä kuvattuihin. Sen historia juontuu aikaan ennen www-selaimia ja windows-käyttöjärjestelmiä, ja edelleenkin se saattaa näyttäytyä varsin karuna verrattuna moniin www-pohjaisiin yhteisöohjelmistoihin. Käytännössä sen täysimittainen käyttö ja erityisesti hallinnointi vaatii erillisen client-ohjelman asentamisen omalle koneelle. Vaikka sitä voi käyttää myös selaimen kautta, järjestelmä on pohjimmiltaan tarkoitettu client-ohjelmalla käytettäväksi. Monet sen ominaisuudet eivät edes toimi selaimessa.

FirstClassin valintaan aikanaan 90-luvun lopulla vaikutti varmasti osaltaan se, että tuolloin ei löytynyt paljonkaan vaihtoehtoja havigellun virtuaaliyhteisöllisyyden toteuttamiseksi. Julkaisujärjestelmät olivat vielä aika harvinaisia ja kalliita. FirstClassilla saattoi tehdä juuri sen mitä haluttiin: käyttäjistä muodostui yhteisö, jossa kaikki toimivat (eli kirjoittivat viestejä) omilla nimillään. Käyttäjät saivat ilmaisen sähköpostiosoitteen, ja koko järjestelmä rakennettiin sähköpostiominaisuuden ympärille. Julkiset keskusteluviestitkin ovat siinä sähköpostiviestejä, joiden vastaanottajaksi on merkitty tietty ryhmä. Käyttäjä saa käyttöönsä henkilökohtaisen työpöydän, jonka kuvakkeita voi siirrellä ja jonne voi nostaa kansioita hierarkkisesti alemmilta tasoilta eli toisten kansioiden sisältä.

Toinen ratkaisuun vaikuttava käytännöllinen seikka oli se, että projektialueella Itä-Suomessa internetin ja tietokoneen käyttö ei tuolloin ollut vielä kovin yleistä. Jos internet oli käytössä, se toimi hitaalla modeemiyhteydellä. Kansalaisverkon client-ohjelma toimii hitaillakin yhteyksillä nopeasti, joten se oli tässä tilanteessa etu. FirstClass-vetoisessa projektissa ei ikään kuin ollut edes tarvetta lähteä parantamaan tietoverkkoinfrastruktuuria, kun huonommatkin yhteydet kelpasivat. Toisaalta taas kun OSKUa käynnistettiin, tilanne oli muuttunut. Internetin käyttö oli yleistynyt, ja sen hinnasta oli tullut vähitellen kansalaisten ja alueiden tasavertaisuuteen liittyvä suuri kysymys. Kansalaislähtöiseen omatoimimalliin perustuvasta edullisesta laajakaistaratkaisusta tulikin yksi sellainen sosiaalinen innovaatio, jota ei OSKUa käynnistettäessä mitenkään osattu enna-

powered by
FirstClass
www.firstclass.com

Oppiva
KANSALAISSVERKKO

Conference: Yhteinen alue 1-1547 Files 4 Folders OYK-FC
Home Page * keskustelut/alueet * Yhteinen alue

Kotiseudun kuulumisia Kukkaajat Luonnossa tapahtuu Olanako sukua

Page 1 of 4

☒	☐	Name	Size	Subject	Last Modified
☐	☐	Jaana Oikonen Nrs	2K	Re: Kerimäen käynnin kuvasaatos osa 1.	2004/9/19 11:32 AM
☐	☐	Esko Ojanen Sys,Oskut	163K	Kerimäen käynnin kuvasaatos osa 1.	2004/9/16 5:25 PM
☐	☐	Tuula Hölttä Lti,Oskut	17K	Sairauspoissaolot	2004/9/16 7:25 AM
☐	☐	Helena Mehtonen Varpaisjärvi	3K	Re: Seuraa euroseteleiden matkaa	2004/9/14 8:47 PM
☐	☐	Jaana Oikonen Nrs	3K	Seuraa euroseteleiden matkaa	2004/9/13 5:50 PM
☐	☐	Eero Kärkkäinen Lsa	2K	Täytä kansalais velvollisuutesi	2004/9/13 7:31 PM
☐	☐	Eriko Piroinen Polvijärvi,Oskut	4K	eräs epäoikota	2004/9/12 11:55 AM
☐	☐	Pertti Ojajärvi Kti	2K	Re: Kuopiossa nähtyä	2004/9/11 9:21 PM
☐	☐	Esko Ojanen Sys,Oskut	3K	Re(2): Kuopiossa nähtyä	2004/9/9 11:45 AM
☐	☐	Helena Mehtonen Varpaisjärvi	2K	Re: Kuopiossa nähtyä	2004/9/9 7:36 AM
☐	☐	Esko Ojanen Sys,Oskut	51K	Kuopiossa nähtyä	2004/9/9 7:00 AM
☐	☐	Tuula Hölttä Lti,Oskut	3K	Unicef-tiedote: Beesinin lapset	2004/9/7 12:42 PM
☐	☐	Esko Ojanen Sys,Oskut	2K	Re: Juhallinen Vakuutus	2004/9/6 11:27 AM
☐	☐	Tuula Hölttä Lti,Oskut	3K	Re(2): Juhallinen Vakuutus	2004/9/6 11:12 AM
☐	☐	Brigitta A. Lind Lti,Oskut	3K	Re: Juhallinen Vakuutus	2004/9/6 10:52 AM

Keskustelufooruminäkömä Oppivassa Kansalaisverkossa.

koida (paitsi ehkä sen toteuttaneessa projektissa, Nettimaunulassa). Nytemmin myös Oppivan Kansalaisverkon alueella panostetaan nopeiden internetyhteyksien tuomiseen alueen asukkaiden käyttöön muun muassa wlan-tekniikalla.

Joka tapauksessa Oppivan Ylä-Karjalan tarjoama kansalaisverkko ja siihen liittyvät nettikioskit ja koulutus otettiin alueella innolla vastaan. Koulutuksen ja ilmaiskäyttöisten nettipisteiden tarve oli suuri, ja tämän tarpeen täyttämisen kautta toteutettiin myös visioita ihmisten ”tuomisesta tietoyhteiskuntaan”. Kansalaisverkko sai nopeasti runsaasti käyttäjiä, ja alueella syntyi uutta toimintakulttuuria ja positiivista imua. Erityisesti Nurmeksessa käyttäjämäärät ovat erittäin suuria edelleenkin, noin neljännes yli seitsemänvuotiaista asukkaista on rekisteröitynyt verkkoon. Verkossa on useita aktiiveja, jotka kirjoittelevat kaikesta mahdollisesta maan ja taivaan välillä. Kunnat tuottavat verkkoon sisältöä yleensä minimiperiaatteella, mutta tässäkin on kunnissa suuria eroja. Yrityksiä ei ole saatu mukaan niin paljon

kuin on haluttu, mutta se on kaikkien vastaavien paikallisverkkojen ja portaalien ongelma.

Kaupunkiympäristöjen eroa taajama- ja maaseutualueisiin verrattuna osattiin ennakoida. OSKUssa kansalaisverkko ei sellaisenaan uponnut sen kaupunkikohteisiin Helsinkiin eikä Turkuun – tosin molemmissa hieman eri syistä. Ehkä Kotikadun ja Mansetorin näkövinkkelistä silmiinpistävää on se, kuinka tärkeänä Kansalaisverkon ylläpitäjät pitävät henkilöiden rekisteröimistä ja omalla nimellä esiintymistä. Tämä luo vahvan tunteen ylemmältä taholta tuotetusta kontrollista, joka yleensä on ominaista vain kuntien tai valtion tuottamille palveluille (tai verkkopankille, jos se lasketaan mukaan). Kansalainen on toki toimija, mutta myös kohderyhmä tai asiakas – varsinkin jos palvelua kehitetään maksulliseen suuntaan. Kansalaisverkoissakin on toki tiedostettu se, että kaikista asioita ihmiset eivät mielellään puhu omilla nimillään, ja tämä saattaa estää tiettyjen vaikeiden paikallisten asioiden esiin tuomisen. Toisaalta Kansalaisverkossa ei myöskään esiinnyttä väärillä nimillä tai arvostella henkilöitä julkisesti. Ylläpito jakaa huonosti käyttäytyville kansalaisille rangaistuksia muun muassa sulkemalla käyttäjän väliaikaisesti verkosta ulos. Kontrolliajatus saattaa kaupunkiolosuhteissa tuntua vieraalta: urbaaniin elämään kuuluu tietty anonymiteetti.

Kansalaisverkkoa ollaan nyt kehittämässä maksulliseen suuntaan. Palveluja tarjotaan kaikille verkon nykyisille käyttäjille Oppivan kansalaisverkon alueella sekä entisillä OSKU-alueilla Lapin, Turun, eHämeen, e-Savon, Itä-Uusimaan, Kainuun ja Turunmaan saariston alueella. Glocal Oy:n ylläpitämän palvelun käyttö säilyy ilmaisena vain silloin, kun maksimikäyttöaika vuorokaudessa on alle kymmenen minuuttia. Tarjolla on eritasoisia tuotteita joille on asetettu vuosihinnat. Peruskäyttäjälle ”riisutuin” palvelu maksaa 11 euroa vuodessa. Yhdistyksille on räätälöity YhdistysPro24 -palvelu, jonka hinta on 24 euroa vuodessa. Tällöin yhdistys saa yrityksen ilmoituksen mukaan rajoittamattoman päivittäisen käyttöajan, 50 megatavun postilaatikon, kotisivut ja kalenterin sekä mahdollisuuden ostaa edullisia lisäpalveluja. Tällainen lisäpalvelu on muun muassa intranetin perustaminen. Sen vuosimaksu on luokkaa 50 euroa maksimissaan

50 hengelle. Tällöin kuitenkin oletetaan, että jokainen yksittäinen jäsen on samalla vähintään perustason käyttäjä henkilökohtaisine vuosimaksuineen. Käytännössä yhdistykseltä siis vaaditaan aktiivista sitoutumista FirstClass -pohjaisen järjestelmän käyttöön.

Johtopäätöksiä

Kansalaisverkon yhteydessä puhutaan paljon demokratiasta ja kansalaisten yhdenvertaisuudesta, kuten syrjäytymisen estämisestä ja työttömien kouluttamisesta. Usein peräänkuulutettu yhteisöllisyys ei kuitenkaan välttämättä ole sitä, että tietty porukka juttelee verkossa keskenään. Ja yhdistyksille verkko on vain yksi väline muiden ohessa. Verkko ei voi olla niille itsetarkoituksellinen asia.

Kansalaisverkon olemukseen ei näytä kuuluvan alueellisten yhdistysten ja erityisesti kaupunginosayhdistysten luonteeseen niin oleellisesti sisältyvä tärkeiden asioiden, kuten kaavoitusasioiden ajaminen. Niistä kyllä keskustellaan yleisellä keskustelupalstalla, mutta on vaikea nähdä, antaako Kansalaisverkko työkaluja aktiivisille yhdistyksille, jotka ajavat näitä asioita. Vai onko Ylä-Karjalassa sellaisia hurmahenkisiä yhdistyksiä, jotka mobilisoituvat esimerkiksi elinympäristönsä suojeluun? Mikä on linkki kansalaisverkon sinänsä vilkkaistakin keskusteluista päätöksentekoon? Entä miten paikallisuus lopulta näkyy Kansalaisverkossa? Verkon kaikkein suosituin toiminto on alusta lähtien ollut kirpputori, jossa paikallisuus on ehkä konkreettisimmin toteutunut. Ilmoituksia lukevat tietävät, että ilmoitetut tavarat ja palvelut ovat ainakin läheltä haettavissa.

Oppivan Ylä-Karjalan kansalaisverkon menestyksellisyyttä on tulkittu korostetusti yksilöiden oppimisen sekä alueellisen itsetunnon kohoamisen kautta. Syrjäytymisuhan alla olevat yksilöt ovat saaneet eväitä tietoyhteiskuntaan, alue taas kunniaa menestyksellisestä projektista. Kolmas sektori on nykyisin yhä tärkeämpi paikallinen mielipiteenmuodostaja, ja myös Kansalaisverkossa on pyritty luomaan linkkejä kunnalliseen toimintaan. Poliittisista puolueista jotkut ottivat arviointitutkimusten mukaan aktiivisestikin osaa keskusteluihin, jotkut jopa pyrkivät ohjailemaan niitä. Muiden alueella toimivien yhteisöjen kokemus on jäänyt ehkä tuntemat-

tomammaksi. Yhteisöllisyyttä korostetaan, ja yhteisöllisyys näkyy lähinnä vilkkaina keskusteluina kansalaisverkossa. Projekti ja sen myötä syntynyt kansalaisverkko on itsessään yhteisö, jonka elämää seurataan.

Oppivan Ylä-Karjalan arviointitutkimuksissa yhdistyksistä mainitaan, että vain harvat yhdistykset osaavat käyttää verkon mahdollisuuksia toiminnan välineenä. Tämä tulkitaan siten, että on yleensäkin vaikeaa saada ihmisiä mukaan yhdistystoimintaan. Toisaalta syy voi olla se, että FirstClass on aika karu ja sivut käytännössä muotoiltuja sähköpostiviestejä. Ihmiset ovat nykyisin tottuneet selaimella käytettäviin järjestelmiin. Asennuksesta ja FirstClassin vaatimasta, kuntien lähiverkoissa erikseen avattavasta tietoliikenneportti 510:stä oli kovia kokemuksia jo Ylä-Karjala -projektin aikana monissa kunnissa, joissa porttia ei suostuttu avaamaan. Silti samaan ongelmaan törmättiin myös OSKU -projekteissa. Myös virkamiesten rajalliset mahdollisuudet asentaa työkoneilleen mitään ovat vaikeuttaneet käytön leviämistä.

Kaikki edellä mainitut seikat on raporteissa todettu, ja ne ovat periaatteessa ratkaistavissa, mutta yhdessä ne muodostavat helposti vyöhdin, joka alkaa näyttytyä vain ja ainoastaan hankalalta. Ongelma voi poistua tai helpottua, jos kuntakin siirtyy vastaavaan järjestelmään. Vaikka joissakin Oppivat.net -portaalin kunnissa näin on tehty – esimerkiksi Valtimossa näin on (www.valtimo.fi) mutta toisaalta ei Nurmeksessa tai Juuassa – se ei laajassa skaalassa ole realistista. Opetus voisi siis olla, että mikäli virkamiesten halutaan osallistuvan kansalaisverkkojen sisällöntuotantoon tai edes seuraamiseen, osallistumisen täytyisi olla hyvin helppoa. Ei asennuksia, ei mikrotukihenkilöitä paikalle, ei lähiverkon asetusten rukkaamista. Osallistumisen täytyy onnistua avaamalla selain ja klikkaamalla linkkiosoitteita.

Oppivaa Ylä-Karjalaa ja sen jälkeistä Oppiva Vaara-Karjala -projektiä on esitelty niin kotimaisilla kuin ulkomaisilla areenoilla paljon: sitä on tutkittu ja arvioitu runsaasti, ja sen tulokset on tulkittu lähes yksiselitteisesti menestykselliseksi. Tosin jo Vaara-Karjalassa havaittiin, että tilanne siellä oli toinen kuin Ylä-Karjala-projektia käynnistäessä. Vaikka arviointiraporteissa tuotiin selkeästi esille, että menestykseen

johtanutta toimintamallia on vaikea sellaisenaan siirtää toisenlaisille alueille, niin lähdettiin kuitenkin aika huolettomasti tekemään Sitran OSKU -hankkeessa. OSKUn kokemukset osoittivat selkeästi, että pelkällä toimintamallin kopioimisella hyvin erityyppisillä alueilla ei saavuteta samoja tuloksia kuin emoprojektissa. Oppimista toki tapahtuu aina, mutta opittua pitäisi voida soveltaa aidosti paikalliset lähtökohdat huomioiden. Tämä tavoite jää helposti pelkäksi retorikaksi, jos ei ymmärretä, mitä asioita oikeastaan ollaan levittämässä tai soveltamassa.

YRITYSTEN TUOTTAMIA VERKKOPALVELUJA

Yhteiso.com

Monet yritykset ovat lähteneet viime aikoina rakentamaan suoraan yhdistyksien käyttöön tarkoitettuja julkaisujärjestelmäpalveluita. Hämeen tietotekniikkakeskus Oy (HTK) on tuottanut yhdistyksille ja muille yhteisöille suunnatun tuotteen, Yhteiso.comin (www.yhteiso.com). HTK tuottaa ja ylläpitää myös Hämeenlinnan seudun alueportaalia (www.aina.fi), johon myös yhteiso.com -palvelu on liitetty linkityksen avulla.

HTK oli aiemmin kokonaan Hämeenlinnan kaupungin omistama yhtiö, mikä on ehkä vaikuttanut sen rooliin ja asemaan seudulla. HTK on ottanut eräänlaisen puolijulkisen roolin tuottaessaan yleishyödyllistä verkkopalvelua seudun asukkaille. Asukkaat saavat käyttöönsä jopa ilmaisen webmail-sähköpostin. Aina.fi -sivuston toiminta kustannetaan tällä hetkellä portaalin etusivun mainostilan myynnillä muille yrityksille, ja Yhteiso.com aikoo pysyä pystyssä tulorahoitteisesti myymällä palveluitaan yhteisöille. Molempien kohdalla voi sanoa, että mitään kovin suuria tulolähteitä ne eivät vielä yritykselle ole.

Palvelun kuvausta

Yhteiso.com -palvelu on suunnattu kaikenlaisille yhteisöille, mutta käytännössä selkeitä kohderyhmiä ovat rekisteröityneet yhdistykset

ja epäviralliset, mutta vireästi toimivat harrastus- ja urheiluporukat, joilla on tietyn tyyppisiä viestintä-, arkistointi- ja jäsenhallintatarpeita. Joillakin yhteisöillä saattaa olla lisäksi halua myös avoimeen, kotisivu-tyyppiseen toimintaan, jota varten on kehitetty oma työkalunsa.

Palvelu on uusi, ja sitä on testattu vasta puolisen vuotta muutamalla pilottiryhmällä. Yritys on tuottanut palvelun koodin itse. Toiminnallisesti Yhteiso.com ei ole puhdas julkaisujärjestelmä tai kotisivueditori, vaikka näitä kumpiakin elementtejä siitä löytyy. Painopiste on selkeästi suljetussa intranet-ympäristössä ja työryhmäohjelmistomaisissa työkaluissa. Testaushetkellä palveluun kuuluivat seuraavat erilliset (joskin toisiinsa sidoksissa olevat) palvelut:

Jäsenrekisteri. Yhteisön jäsenten yhteystietojen ja toisaalta myös jäsenkohtaisten sivunkäyttöoikeuksien hallintatyökalu. Osio sisältää työkaluja tilastointiin (esimerkiksi jäsenmäärän kehityksen seurantaan) ja kirjanpitoon (esimerkiksi jäsenmaksujen hallintaan). Jäsenrekisteri määrittää tietokantatasolla yhteisön jäsenten käyttäjätasoa myös muissa osioissa.

Viestikeskus. Viestikeskuksen avulla voi muodostaa jäsenrekisterin jäsenistä käyttäjäryhmän, jolle voi lähettää ryhmäviestejä joko tekstiviestinä tai sähköpostina. Osio on tuotteistettu niin, että yhdistys voi ostaa toimittajalta tietyn määrän esimerkiksi tekstiviestejä prepaid -tyyliin, jonka jälkeen viestien lähettämiseen oikeutettu henkilö voi niitä tarvittaessa lähettää yhdellä napin painalluksella.

Arkisto. Yhteisön dokumenttien (tekstidokumentit, kuvat, videotiedostot ym.) hallinta- ja arkistointiosio. Osion navigointi hoidetaan Windows-mallisella puumaisella kansiorakennäköymällä. Tämä saattaa olla peruskäyttäjälle selkeämpi ratkaisu kuin pudotusvalikoiden tai linkkien käyttö.

Kotisivueditori. Kotisivueditori on käytännössä ”riisuttu” julkaisujärjestelmä, jolla tehdään perinteisen kotisivun näköisiä sisältöjä. Editorissa on Windows-tyyppinen käyttöliittymä, joka antaa käyttäjälle tietyt muotoilutyökalut. Myös html-tila on editoinnissa mahdollinen, mutta vanhojen html-pohjaisten kotisivujen siirtoproblematiikkaa ei ollut vielä erikseen testattu. Kuvat tuodaan

sivulle kaksivaiheisesti: ensin omalta koneelta arkistoon ja sitten arkistosta sivulle.

Osiot toimivat itsenäisesti siten, että otsikko klikkaamalla aukeaa uusi palvelu. Osioita voi hankkia tarpeen mukaan – tosin Jäsenrekisteri-osion on oltava pohjalla, jos haluaa määrittää sivuston aineiston käyttäjäoikeuksia dokumenttitasolla. Palvelun hinta osioineen on onnistuttu pitämään kohtuullisena, sillä kehittäjäyrityksessä tiedetään varsin hyvin, että yhdistyksillä, muista epävirallisista yhteisöistä puhumattakaan, ei ole yleensä suuria rahavaroja käytössään. Palvelut on hinnoiteltu vuosikustannuksiltaan alle sadan euron palvelua kohti. Hinta riippuu jonkin verran myös palvelun käyttäjien määrästä.

Sivujen hallintajärjestelmä on hierarkkinen, eri sivuja siirrellään nuolinäppäimillä hierarkia- ja julkisuustasoilta toiselle. Palautteen ja

Yhteiso.comin tuotteet tarjoavat selainpohjaisia työkaluja yhdistyksille.

Jäsenrekisteri

Asiakkaan tiedot:
Häme Yhteisö
Demoyhdistys

Yhteystiedot

Nimi: Demoyhdistys

Kuvaus: Demoyhdistyksen tarkoituksena on esitellä yhteiso.comin toimintoja

Rekisterinumero: 123456789

Lähiosoite: Demotie 33

Postinumero: 13100

Paikkakunta: Hämeenlinna

Puhelinnumero: 040-2650-899

Email: sihteerit@yhteiso.com

Kotisivut:

Tilinumero:

Puheenjohtaja: [Sihteerin Puh. 040-2650-899](tel:040-2650-899)

Sihteeri: Hesu Henkilöinen Puh. 040 2650 899

Lisätietoja: Yhteisön tiedot näkyvät Yhteiso.comin yhdistysluettelossa
Tietojen näkyvyys Yhteiso.comissa: Yhteisön kotisivut ovat julkiset

Navigationi

- Jäsenrekisterin etusivu
- Sulje Jäsenrekisteri

Yhteisön perustiedot

- Yhteystiedot
- Jäsen- ja maksuluokat
- Roolit ja oikeudet
- Laskun perustiedot
- Näkyvän muodostus

Jäsentietojen ylläpito

- Jäsenen lisäys
- Jäsenen poisto
- Jäsentietojen muutos
- Jäsentietojen katselu
- Jäsenen haku
- Poistettujen käsittely
- Ryhmien muodostus

Tulosteet

- Jäsenkortti
- Jäsenluettelo
- Vuosi-ilmoitus
- Postitustarrat
- Tilastot

Jäsenrekisteri Versio 1.0
© 2003 Hämeen tietotekniikkakeskus

Kotisivueditori

Kirjautunut käyttäjä: Heli Rantanen
 Yhteisö: Demoyhdistys

Oma valikko

- Näytä sivusto
- Ohje
- Kirjautu ulos

Muokkaa

- Sisältösivut
- Navigointi
- Ulkoasu
- Rakenne

Hajautettu hallinta

- Arkisto

Navigointi

?

Lisää navigoinnin päätaso

Navigoinnin hierarkia

☒	↓ ↑	Projektit	+ X
☒	↓ ↑	Jäsentapahtumat	+ X
☒	↓ ↑	Ajankohtaista	+ X
☒	↓ ↑	Talvipäivätodote	+ X
☒	↑	Kevätkokous	+ X
☒		Esittelytilaisuus	+ X
☒	↓ ↑	Koulutus	+ X
☒		Leivontakurssi	+ X
☒	↓ ↑	Yhteystiedot	+ X
☒	↓ ↑	Lähetä paloutetta	+ X
☒	↓ ↑	Ateenan matka	+ X
☒	↓ ↑	PAIKALLISYHDISTYKSET	+ X
☒	↓ ↑	Otteeluohjelma	+ X

Lisää navigoinnin päätaso

Kotisivueditori versio 3.0
 © 2003 Hämeen tietotekniikkakeskus Oy

Verdana 2 B I U

Sääntömääräinen kevätkokous Hotelli Aulangolla lauantaina 24.4.2004 alkaen klo 10.00

Esityslistalla sääntömääräiset asiat.

Vieraana esiintymiskouluttaja herra Bumtsi Bum.

Toteuta Muokkaukset Editoriin ↑ Muokkaa Ohjelmakoodia

Sivuja hallinnoidaan yhteisö.comin järjestelmässä omassa näkymässään, ja sisältöjä muokataan erillisessä selainikkunassa.

myös demon perusteella ratkaisu kärsii tässäkin samoista ongelmista kuin muut vastaavaa hallintajärjestelmää käyttävät ohjelmistot: käyttäjä eksyy helposti hierarkiaportaisiin, tekee sivun ja ihmettelee sitten että ”mihinkä se nyt meni?” Samoin voi olla vaikeaa löytää muokattava sivu hakemistorakenteesta. Sisältöjen luku- ja muokkausoikeuksia voi määrittää sekä sivu- että dokumenttitasolla, eli esimerkiksi yhdistyksen hallituksen pöytäkirjoja eivät pääse kaikki jäsenet lukemaan.

Ehkä erikseen on mainittava, että Hämeen tietotekniikkakeskus on aina.fi- ja Yhteiso.com-palveluidenkin yhteydessä panostanut sähköiseen tunnistamiseen eli HST-kortin käyttöön. Portaaliin on koottu HST-tunnistuksella avautuvia palveluita kuten verkkokirjasto, pankit, Kelan palvelut ja HTK:n tuottama kodin ja koulun välistä vuorovaikutusta palveleva Sähköinen reissuvihko.

Myös Yhteiso.com -palveluun kirjautuminen käy korttitunnisteen avulla – toki se onnistuu myös perinteisesti tunnuksilla ja salasanoilla. Mielenkiintoista on, että HST-kortin sovellusmahdollisuuksia on nyt lähdetty testaamaan ei-julkishallinnollisessa toimintaympäristössä, kun perinteisesti HST:stä on puhuttu pankkien ja Kelan tapaisten suurten organisaatioiden yhteydessä. Vielä käyttö on vähäistä, kun vain noin 0,5 prosentilla kansalaisista on HST-kortti. Sähköinen tunnistaminen saattaisi kuitenkin auttaa erityisesti juuri pienyrityksiä ja yhdistyksiä niiden laskutus- ja varainhankintatoiminnassa.

Johtopäätöksiä

Yhteiso.comista näkee, että sitä suunnittelemassa on ollut yhdistys- ja harrastustoimintaa syvällisesti tuntevia henkilöitä. Palvelusta on riisuttu kaikki ylimääräinen, ja on keskitetty olennaiseen. Jäsenrekisterin ja viestikeskuksen toimintojen avulla pyritään helpottamaan kaikkia perinteisiä jäsenistöä palvelevia lakisääteisiä ja viestinnällisiä tehtäviä.

Ehkä jonkinasteinen ongelma on siinä, että vaikka Yhteiso.comin osiot ovat erillisiä, käytännössä tarvitaan kuitenkin Jäsenrekisteriosio, jotta muiden sivujen käyttöoikeuksia voi hallita. Palvelu pelaa myös eräänlaisella on-off-mentaliteetilla. Sisällöt ovat joko kokonaan suljettuja, jolloin yhdistyksen ainoa julkinen näkymä on nimi palvelun jäsenlistalla ja muutaman rivin toimintakuvaus, tai sitten yhtei-

sön tuottama sisältö (esimerkiksi kotisivueditorilla tuotetut sivut) on täysin avointa. Kotisivuilla ei ole erillistä kirjautumiskomponenttia, jonka kautta pääsisi suljettuun ympäristöön. Jos yhteisö haluaa sekä suljetun työryhmäohjelmiston että ulospäin tiedottavat kotisivut toiminnastaan, ne on tehtävä erikseen. Ratkaisua on perusteltu sillä, että palvelu suunniteltiin alun perin vain ja ainoastaan yhteisöjen sisäistä käyttöä varten.

Yhteiso.com luottaa siihen, että sen palveluja ostavat yhteisöt ovat motivoituneita käyttämään tämän tyyppistä työkalua: siinä vastataan aidoista käytännöistä ja kokemuksista kumpuaviin toiminnallisiin tarpeisiin. Yhteisöillä ei tässä järjestelmässä ole välttämättä mitään tekemistä keskenään, eivätkä kaikki halua edes tuoda nimeään Jäsenrekisterilistalle. Toimittajayrityksen rooli on olla tässä palvelun tai tuotteen tarjoaja, eikä se ole ainakaan toistaiseksi pyrkinyt tuomaan yhdistyksiä yhteen muuten kuin jäsenrekisterilistan avulla. HTK:ssa on tosin jo mietitty, että yhteisöillä voisi olla myös yhteisiä, mutta muilta suljettuja foorumeita keskinäistä ilmoittelua ja verkostoitumista varten. Yhdistysten perustoiminta eli varainhankinta voisi myös hyötyä kokonaan julkisesta osiosta.

Intranetit.net

Yhteiso.comin tapaisia yhdistyksille ja yhteisöille suunnattuja palveluja tuottavat monet muutkin yritykset. Tässä tarkastellaan yhtä, jolla on yhtymäkohtia aiemmin kuvattuun Nettimaunulan yhteisöverkkoon. Intranetit.net on KLN-Optimi Yhtymä Oy:n tuottama palvelu. Palvelun takana on samoja henkilöitä, jotka olivat mukana koodaamassa ja määrittelemässä Nettimaunulan järjestelmäalustan ensimmäistä versiota, jota voisi pitää palvelun ”raakaversiona”. Nykyinen versio on kehittynyt kolmen vuoden takaisesta huomattavasti.

Intranetit.netin käyttämä itse koodattu Meizo Platform toimii klassisen julkaisujärjestelmän tavoin: siinä on sivueditori työkaluineen, käyttäjähallinta sekä hierarkkinen sivustorakenne hallintatyökaluineen. Itse kolmiosainen perussivunäkymä on kotisivumainen ja

selkeä. Suljetut sivut eli intranetit ovat kuitenkin nimensä mukaisesti olennainen osa järjestelmää. Omissa intraneteissään toimijat hyödynsivät niitä lukuisia ohjelmistomoduuleita, joita on tarjolla tai joita niillä on varaa hankkia käyttöönsä.

Palvelun kuvausta

Intranetit.netin palvelu on monipuolinen, ja se mahdollistaa momenttyyppiset muotoilut ja räätälöinnit. Paitsi että palvelussa on useita käyttäjätasoja, voidaan myös hallintaympäristö ja erityisesti sivunmuokkausnäkyvä määritellä käyttäjän osaamistason mukaisesti ekspertille tai aloittelijalle sopivaksi. Dynaamisessa dhtml-näkymässä on lähes hengästyttävä määrä sivujen hallintaan, näkyvyyteen ja ulkonäköön liittyviä lisäominaisuuksia. Html-näkymässä vaihtoehtoja on vähemmän, mikä usein riittääkin peruskäyttäjälle, joka haluaa vain muokata sivun tekstiä. Tässä on haettu ratkaisua siihen, että monipuolisuus saattaa näyttäytyä tottumattomalle vaikeana ja sekavana käyttöliittymänä.

Sivujen sisällöllistä rakennetta hallitaan hierarkkisella hallintatyökalulla, joka on muokattu visuaalisesti varsin selkeäksi. Se on samantyyppinen kuin Mambo-järjestelmässä, Yhteiso.comissa ja monessa muussakin. Käyttäjätasosta riippuen sivuja voi muokata tai tuhota tai voidaan luoda uusia sivuja. Sivupohjassa on rajoitettu fonteilla ja väreillä leikkimistä, mikä luo selkeyttä ja rauhallisuutta. Itse editori on monipuolinen, tosin sekin on käyttäjän opeteltava. Käytännössä vain kokeilemalla oppii kaikki sivun ominaisuuksien muokkaamiseen tarvittavat temput, sillä kaikki hallinnan vaihtoehdot eivät ole kovin intuitiivisia ja selviä. Sivun näkyvyyttä sivuston valikoissa ja palstoilla voi hallita vaihtoehtojen avulla, mutta mitä jokainen vaihtoehto todellisuudessa tekee, se paljastuu vasta kokeilemalla. Eli mikä olikaan alasivu? Tai sivupalsta?

Käyttäjätasoja Intranetit.netissä on pääkäyttäjistä sisällöntuottajaan ja normaalikäyttäjään. Viimeksi mainittu pääsee lähinnä tarkastelemaan sisältöjä ja viestialueita mutta ei muokkaamaan niitä. Sivut voidaan määrittää myös kaikille julkisiksi. Sivuston ylläpitäjä (esimerkiksi alueen vastaava ylläpitäjä) voi antaa tietyille henkilöille

:- Kontulan ostari

- historia
- 1930-luku
- sortatietä kontulaan
- historialinkkejä
- palveluita
- yritykset ja palvelut
- julkiset palvelut
- yhteystiedot ja kartta
- lehdistötiedote 5.2.2004
- kontula-seura
- yhteystiedot
- lähiöasema
- kontula 40 vuotta
- uusi_1076948326

:- Toiminnot

- viestialueet (UUSIAI)
- viesti
- ryhmäviestit
- hiedotot
- ftp-hakemisto
- kuvapankki

:- Sivun muokkaus (klikkaa tästä muokataksesi sivun DHTML-moodissa)

Kuvat

Kuva #1:

(palsta 2: Tulo:)

Kuva:

Kuvateksti:

Näytettävä koko 0 x 0 Sijoitus: oikea

Kuva #2:

(palsta 2: Tulo:)

Kuva:

Kuvateksti:

Näytettävä koko 0 x 0 Sijoitus: oikea

Teksti

Sivupolku: /lehdistotiedote_5.2.2004/helidemo.html

Otsikko:

Nimi:
(näkyvä valikossa ja muodostaa sivupulun)

Teksti on HTML-formaatissa. Meizo Intranet tukee DHTML-muokkausta Internet Explorerissa. Suosittelemme DHTML editointia tähän sivuun (klikkaa tästä).

```
<P>Käyttäjä haluaa selvittää määrättyllä alueella sijaitsevien
tiettyjen toimipaikkojen sijainnin. <BR><BR>Toimialoja voidaan
valita yksi tai useampi.</P>
<P>Tulos:</P>
<P>Karttanäkymä, jossa palvelut/toimipaikat sijaitsevat
kartalla symboleilla merkittynä. Erilliseen hakutulostilaan
tulee listattuna ko. palvelut. Lisätiedot löytyvät sekä listan
nimiä klikkaamalla että klikkaamalla kartan symbolia, jolloin
```

Intrnetit.net-järjestelmän tekstieditori.

oikeudet päivittää vain tiettyjä sivuja. Nämä henkilöt eivät hallintatilaan kirjautuessaan voi muokata muita sivuja kuin näitä, joille oikeudet on annettu.

Järjestelmässä on kiinnitetty huomiota ”porukkaviestintään”: viestejä voi lähettää lennossa niille käyttäjille, jotka ovat sillä hetkellä kirjautuneet intranetteihin, sillä heidän nimensä näkyvät sivulla (vrt. Nettimaunula), ja nimeä klikkaamalla aukeaa sisäinen viestilomake. Jos käyttäjän tiedoissa on myös ulkoinen sähköpostiosoite, viesti voidaan lähettää yhtä aikaa sekä sisäiseen viestijärjestelmään että käyttäjän omaan sähköpostilaatikkoon. Ratkaisu on hyvä, sillä ihmiset eivät yleensä halua seurata kovin montaa sähköpostilaatikkaa päivittäin.

(79)

Tärkeät viestit voi lähettää myös usealle intranetin jäsenelle yhtä aikaa ryhmäviestitoiminnolla. Myös perinteiset yhdistysten tarvitsemat palvelut, kuten jäsenrekisterit, laskutuskannat ja maksuyhteys verkkopankkiin, on katsottu tärkeiksi tuottaa palveluun.

Kalenteri voidaan säätää näkymään joko vain tekijälle ja ylläpidolle tai kaikille. Se on siis joko henkilökohtainen tai jaettu. Itse kalenterinäkömää oli testaushetkellä aika monimutkainen, sillä sama tapahtuma näytetään neljään kertaan ensin kuukausi-, viikko- ja päivänäkömässä sekä vielä Kaikki tapahtumat -listauksessa. Monille yhteisöille riittäisi varmaan yksinkertaisempikin tapahtumakalenteritoiminto. Kalenterinäkömää nähtävästi kehitetään edelleen.

Intranetit.net -palvelussa on helpotettu kuvien tuomista sivuille. Haettava kuva voidaan säätää tietyn kokoiseksi ohjelmassa, jolloin käyttäjän ei tarvitse muokata kuvaa etukäteen. Kun pikkukuvaa klikkaa, aukeaa kuva erillisessä ikkunassa alkuperäisessä koossaan. Kuva haetaan sivulle kuitenkin kaksivaiheisesti, ensin arkistoon ja sitten arkistosta sivupohjaan.

Kotisivuesimerkkejä

Kontulan kaupunginosan oman jalkapalloseuran FC Konnun kotisivut ovat tässä esimerkkinä Intranetit.net -tuotteen käytöstä. Sivujen rakentamisessa on ollut toimittajan mukaan mukana noin 50-henkinen jalkapalloseuran aktiiveista koostunut työryhmä. Näin on päästy tekemään tulevien asiakkaiden kanssa niiden tarpeisiin vastaava palvelu. Sivut on rankattu Futis-sanomissa 1/2004 kärkeen niin, että taakse ovat jääneet esimerkiksi liigajoukkueista HJK:n ja Jokereiden sivut. Ei ole sattumaa, että juuri jalkapalloseurat (ja muut urheiluseurat) ovat potentiaalisia ja motivoituneita yhteisöverkon käyttäjiä. Futsisseurojen nuorilla jäsenillä, niin pelaajilla kuin erityisesti heidän vanhemmillaan, on selkeät tarpeet keskinäiseen tehokkaaseen viestintään, jolla organisoidaan kimpakyytejä, julkistetaan harjoitusajat ja suunnitellaan varainhankintatilaisuuksia.

FC Konnun kotisivut poikkeavat monista muista, sillä ne ovat painottuneet intranettien käyttöön, mikä ei tosin näy ulospäin. Näitä intranetejä sivuilla myös käytetään. Tuottajayrityksen eli KLN-

Kirjaudu sisään

FC KONTU >

- historiaa >
- kontu-linja >
- ajankohtaista >
- ottelut 2004 >
- ottelut/tulokset >
- tapahtumat >
- kontupiste >
- kotikenttä >
- iltpäiväkerho >
- joukkueet >
- jäsensiat >
- yhteyshiedot >
- kontula-portaali >
- linkit >
- intranetti >
- briefly in english >
- palautte >
- KESKUSTELU >
- yleinen keskustelu >
- futiskirppis >

TÄNÄ VUONNA LUVASSA FUTISTA, FESTARIA JA PALJON MUUTA

Jalkapalloseura FC Kontu on viimeisten vuosien aikana kasvanut merkittäväksi alueelliseksi toimijaksi Itä-Helsingissä. Jalkapalloseurasta on kasvanut myös tärkeä paikallinen kansalaisjärjestö (esim. viime vuonna FC Konnun järjestämissä futispeleissä, tapahtumissa ja tilaisuuksissa sekä Veikkauspisteessä kavi yli 50 000 kävijää!).

Tähän kehitykseen on vaikuttanut useampi tekijä: FC Kontu on uudistanut organisaatiotaan ja seuran toimintaedellytysten paranemista on auttanut myös omalta osaltaan EU:n Urban II -yhteisöaloiteohjelma, joka on mahdollistanut mm. KontuFestarin toteutuksen ja FC Konnun suosittu iltpäiväkerho Rintarim pyörittämisen.

Seuran tämän vuoden uutuuksia ovat osallistuminen Kontulan 40 -vuotistapahtumien järjestämiseen, jonka yhteydessä järjestetään mm. ensi elokuussa erityisjalkapalloilun Fair Play Cup Kontulan liikuntapuistossa. Lisäksi jo helmikuun aikana käynnistyy FC Konnun ylläpitämä Lippupiste -toiminta Kontulan Ostarin Kontupisteessä. Lippupisteessä on myynnissä lukuisia lippuja erilaisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin pääkaupunkiseudulla sekä muualla Suomessa.

Paljon muutakin tapahtuu, mutta jalkapallo on edelleen seuran keskeinen asia...

JALKAPALLO PÄÄOSASSA

Vuonna 1967 perustetun seuran nykyiset 700 junioripelaaja - niin tytöt kuin pojat, naiset ja miehet - tulevat lähinnä Mvllvpuurosta, Kontulasta, Vesalasta.

Ajankohtaista:

KontuFestari 2004 ohjelma julkistettu
(päivitetty 1. 7. 2004)

Syksyn Pikkujuhlalligan ohjelma
(päivitetty 1. 7. 2004)

Matsien tulokset helposti
(päivitetty 8. 6. 2004)

Seuraavat edustusjoukkueiden pelit
(päivitetty 2. 6. 2004)

Kontu kohtasi Zoomin 35 vuotta sitten...
(päivitetty 14. 5. 2004)

Tulevana viikonloppuna 15.-16. Kontulan ostarilla tapahtuu...
(päivitetty 14. 5. 2004)

Kotiottelut alkavat
(päivitetty 10. 5. 2004)

Kontula juhli toukokuussa: useita näyteljiä, suuria ulkoilmatapahtumia ja kesän ulkokirppis aloittaa toimintansa
(päivitetty 30. 4. 2004)

Keskusteluista:

Anonymous User
22.7 2004 10:54

Al et koko tenki hajoais?? onkohan kukaan teistä haukkoista miettiny mitä peliajat haluu? eppä varmaan ainakaan vanhaa välimenettä...

Anonymous User
21.7 2004 19:02

Vois lahtea Pepe vetämään...

Internet

Jalkapalloseura FC Konnun kotisivut (www.fckontu.com).

Optimi Yhtymä Oy:n edustaja on kuitenkin huomannut myös sen, että kaikki yhteisöt eivät välttämättä tarvitse intranettejä. Toinen esimerkki, Kontulan alueelliseksi verkkopalveluksi rakennettu Kontula.com vastaa alueen asuinyhteisön yleisempiin tarpeisiin. Sivut rakennettiin alueen yleisportaaliksi, jonka tarkoituksena on koota alueellista tietoa, kuten historiikkeja, muistelmia ja kuva-arkistoja yhteiseen paikkaan. Kontula.com pystytettiin alun perin EU:n Urban II -rahoituksella, ja nykyisin sitä ylläpidetään vapaaehtoisvoimin. Yritys tarjoaa sivustolle palvelintilan. Entuudestaan alueella oli julkaistu enemmän alueen asukastilan Kontupisteen toiminnan ympärille rakennettua sivustoa (www.kontu.la). Sen päivityksessä paikalliset toimijat (tutkijat, seurakunnan työntekijät, asukasaktiivit) käyttävät toista julkaisujärjestelmää. Osin samat tahot tuottavat sisältöä myös Kontula.comiin, jossa aktiivisena sisällöntuottajana on

palvelun tuottavan yrityksen edustaja, itsekin paikallisia asukkaita. Sivusto sisältää erittäin laajan aineiston paikallista tietoa, kuten historiaa ja muuta kotiseututietoa, johon asukkaat ja muutkin tahot pääsevät helposti käsiksi. Tällaisessa alueen identiteettiä rakentavassa kotiseutuarkistossa intraneteillä ei ole roolia, vaan tärkeintä on sisälöntuotannon esteiden poistaminen, jotta juttuja on helppo tehdä ja julkaista. Onpa asiakkaiden pyynnöstä kehitelty myös niin sanottua off-line-komponenttia, jolloin sisältöjä ja päivityksiä voi tehdä ilman jatkuvasti päällä olevaa internetyhteyttä.

Mainittakoon, että Kontulan kaupunginosalla oli kesällä 2004 ainakin neljä erillistä, eri tahojen ylläpitämää kaupunginosasivustoa. Voisi ajatella, että tiiviimpi yhteistyö eri toimijoiden kesken jatkossa voisi hyödyttää kaikkia osapuolia. Yhteistä koordinoijaa ei ole nähtävästi vielä löytynyt.

Johtopäätöksiä

Ominaisuuksiltaan Intranetit.net on monipuolinen ammattilaistason työkalu. Pienen yhdistyksen peruskäyttäjä ei välttämättä tarvitse sen kaikkia ominaisuuksia ja moduuleita. Tämä on ennakoitu toteuttajapuolella: tuote on hinnoiteltu useaan eri kategoriaan sen mukaisesti, mikä on käyttäjän vaatimustaso. Pystytys- ja vuosikustannuksiltaan halvimmalla vaihtoehdolla saa ilmoituksen mukaan peruspaketin eli tunnukset kymmenelle hengelle, tilan palvelimelta ja varmuuskopiointin sekä sivueditori- ja sivunhallinta-työkalut, arkiston ja keskustelufoorumin. Kalleimmalla vaihtoehdolla saa kaikki komponentit sähköpostitunnuksineen. Hinta muotoutuu yhteisöön kuuluvien käyttäjien lukumäärän mukaan.

Jos palvelua käyttäviä jäseniä on vain muutama ja päätavoite on muutamalle hengelle hajautettu kotisivujen ylläpito, pärjää varmasti halvimmallakin vaihtoehdolla eli noin 200 eurolla vuodessa (perustamiskustannukset tulevat tähän päälle). Yritykselle itselleenkin on tullut vähän yllätyksenä se, että perusjulkaisujärjestelmälle ilman intranetiä on kysyntää.

Intranetit.net -palvelu näyttää tutulta Nettimaunulan käyttäjälle: siellä on toteutettu monia sellaisia toimintoja, joita Maunulassa kai-

pailtiin. Toisaalta, jos palvelua verrataan juuri Nettimaunulaan, Intraneteissä on ehkä menetetty monipuolisuuden kasvaessa tietynlainen karvalakkimaisen järeä helppokäyttöisyys, joka saavutetaan sillä, että vaihtoehtoja annetaan vähän tai että sivun rakennetta ei pääse muokkaamaan edes ylläpitäjätasolla. Nettimaunulan lähes idioottimaisen helppo sisällöntuotanto ei antanut mahdollisuutta edes uutisen paikan siirtämiseen vapaasti Sanomat-sivuilla: usuin oli aina ylimpänä listalla ja näkyi kaikille. Tämä ehkä säästi sisällöntuottajan aikaa ja vaivaa, mutta se ei lopultakaan ollut kovin hyvä ominaisuus.

Intranetit.net -palvelussa ja monessa muussa vastaavassa palvelussa sisällöntuottajan täytyy ymmärtää tarkasti seuraavanlaisia asioita: mitä haluaa eli mille ryhmille sivu näkyy, minkä näköisenä se näkyy (sivun värityksiä voi vaihtaa lennossa), sijaitseeko se hierarkkisesti jonkun sivun alla vai ei, julkaistaanko se heti vai ei (täytyy muistaa valita oikea ruksi), miten se linkitetään miltäkin sivulta, näkyykö sen otsikko sivupalkissa vai ei, ilmestyykö se myös kalenterin tapahtumiin ja voiko sen sisältöjä kommentoida sivun alareunaan liitettävällä kommentointilomakkeella. Kaikki luetellut asiat ovat varmasti kokeenempien käyttäjien toivomia hienoja ominaisuuksia, joiden hallinta antaa suuret mahdollisuudet tuottaa tyylikkäitä ja vuorovaikutteisia sivuja. Olisikin mielenkiintoista kuulla, kuinka järjestelmää käyttää tättäluokan yhdistysaktiivi, jolle tekstin muokkaustilanteessa valittava html-tila tai dhtml-tila ei välttämättä kerro yhtään mitään.

MSN-yhteisöt

Internetistä löytyy myös ilmaisia, täysin valmiita ja heti käyttöön otettavia yhteisöverkkopalveluita. Valinnanmahdollisuudet ovat lähes rajattomat, jos sivuston englanninkielisyys ei haittaa. Suomenkielisen ympäristön löytäminen on jo vaikeampaa. MSN.com, Yahoo.com ja MyeGroups.com tarjoavat käyttäjille kaikki intranetin perustamiseen ja ylläpitoon tarvittavat palvelut – kaksi ensiksi mainittua vielä ilmaisen sähköpostiosoitteen ja -tilin. Tässä tarkastellaan lyhyesti Microsoftin kehittämän MSN-verkkopalvelun suomalaista versiota MSN.fi.

The screenshot shows a web browser window displaying the MSN.fi website for the Kurikan asukasyhdistys. The browser's address bar shows the URL: <http://groups.msn.com/Kurikanasukasyhdistys/kurikanasukasyhdistys.msnw>. The page has a dark header with the text "Vaihda Hotmail-postisi kieleksi suomi." and the MSN Hotmail logo. Below the header, the page title is "Kurikan asukasyhdistys" with the email address "Kurikanasukasyhdistys@groups.msn.com". A left-hand navigation menu includes links for "Uutta", "Liity", "Uusi kotisivu", "Kurikan asukasyhdistys", "Keskustelupalsta", "Johtokunta", "Asiakirjat", "Kuvat", "Linkit", "Sähkön osto", and "Työkulut". The main content area features a circular logo for "KURIKAN asukasyhdistys" and a text block that reads: "Asukasyhdistyksellä on kaksi oleellista tehtävää. Ensimmäinen ja tärkein tehtävä on huolehtia, että asuinalueemme on viihtyisä ja turvallinen paikka asua. Toiseksi - jotta edellinen olisi mahdollista - meidän on toimittava yhteistyössä kunnan eri osastojen kanssa." Below this, it lists membership details: "Jäseneksi: Yhdistyksen toiminnan edelyksenä on laaja jäsenmäärä, jonka kautta saavutetaan asema merkittävänä toimijana asuinalueemme kehittämiseen. Jäsenmaksu: 5C/v Pankkitili: ~~Nähdä pankkitilisi tiedot~~ Vitenumero: ~~00000~~". A note at the bottom of the main content area says: "Mikäli pankin järjestelmä sallii, lisätietoihin osoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite." The footer contains the text "MSN - Tee siitä kotisi" and "Kotisivu | Hotmail | Haku | Messenger | Ihmiset ja Yhteisöt".

Kurikan asukasyhdistyksen MSN.fi -palvelussa sijaitseva kotisivu.

MSN.fi-portaaliin voi kuka tahansa perustaa ryhmän sekä määrittää sen avoimeksi tai suljetuksi sen mukaan, haluaako sisällöt julkiseksi vai pelkästään ryhmän sisäiseksi. Yksinkertaisimmillaan MSN:ään voi avata intranetin menemällä internetiin osoitteeseen www.msn.fi ja hakemalla itselleen ensin hotmail-sähköpostiosoitteen ja perustamalla sitten Yhteisöt-osioon oman yhteisöintranetin haluttuun kategoriaan. Tähän ei kulu aikaa puolta tuntia kauempaa tottumattomaltakaan.

Yhteisöä perustettaessa valitaan yhteisön julkisuusaste: voidaan jopa määrittää, soveltuuko yhteisö lapsille, näkyykö se yhteisöjen listalla tai portaalin hakutoiminnossa ja niin edelleen. Jos yhteisö on suljettu, sen perustaja on käytännössä valvoja, joka hyväksyy tai hylkää sen

Tiedosto Muokkaa Näytä Suosikit Työkalut Ohje

Edellinen Etsi Suosikit Media

Osoite <http://www.kurikanasukasyhdistys.net/> Siirry Linkki

 Kurikan asukasyhdistys ry

VERTAA.FI
...ennen kuin ostat mitään!

Etusivu Toiminta Asiakirjat Yhteystiedot Jäseneksi Linkit

Kurikan asukasyhdistys ry on Pikkalan Kurikassa toimiva yhdistys. Yhdistyksen tarkoituksena on toimia jäsentensä yhdyksienä, sekä valvoa paikalliseen pientalo- ja rivitaloasumiseen ja -omistamiseen liittyviä yleisiä ja paikallisia etuja. Yhdistyksen tehtävänä on ajaa jäsenistön etujen huomioon ottamista aluesuunnittelussa, tavoittelematta kuitenkaan välittömää taloudellista etua.

Kurikan lähiliikuntapaikka syysksi
16.06.04

Kuten varmaan olette huomanneet on Kurikan lähiliikuntapaikan rakentaminen alkanut. Ennakkoiltoista hieman positiivista tavoitteena on saada kenttä syksyllä käyttöön. Aikataulu ei ole vielä kovin tarkka vaan se tarkentuu töiden edetessä. Maatöiden osalta on päästy kuitenkin hyvään vauhtiin ja kohta työmaalta kajahteleein räjäytyksen ääniä. Kentän rakentamisessa on useita eri työvaiheita, mm. valaistuksen sähköistaminen ja paloposti jäädystä varten.

Alkuperäiseen suunnitelmaan on tullut hieman muutoksia. Sketti paikka on siirtynyt päiväkodin päädystä Kurikantien puoleiseen päädyn, tällä toimenpiteellä pyritään viemään mahdollinen siesitauksen aiheuttama kolina kauemmaksi asuintalosta. Kentän varustukseen kuuluu 200 metrin juoksurata, kuularinki, pituus- ja korkeushyppy paikka. Lisäksi on mahdollista pelata jalkapalloa ja muita kenttäpelejä. Varustus ei ole olymptiasoa; vaan koulur- ja harrastekäyttöön soveltuvaa. Tällä kentän peittäää jää, joten jo ensi talvena pitäisi myös luistelun olla mahdollista Kurikassa.

Lähde: Puheenjohtaja

16.06.2004 : [Kurikan lähiliikuntapaikka syysksi](#)
15.06.2004 : [Jalavoimien tilaustenmäärän ja Kurikanbulman salista](#)
09.06.2004 : [Yhdistyksen kotisivu](#)

Keskustelu

Keskustelufoorumissa voit keskustella Kurikan asioista.

Luominen ei edellytä rekisteröitymistä, mutta voidakesi esittää omia ajatuksia on sinun rekisteröidyttävä.

Mika olisi mielestä oikea nopeusrajoitus Kurikantielle?

30 km/h	(10%)
40 km/h	(49%)
50 km/h	(41%)

Ääniä annettu 49 kpl

Kurikan asukasyhdistys ry - Aittokorventie 2, 33960 PIRKKALA

Internet

Kurikan asukasyhdistyksen uusi kotisivu.

jäseniksi pyrkijät. Täysin suljettuihin ja näkymättömästi toimiviin yhteisöihin perustaja hakee jäsenet itse. Näin MSN:n yhteisö voi toimia pienen tiiviin porukan viestintä- ja keskusteluvälineenä, jolloin sen sisällöt syntyvät sähköpostilla lähetetyistä viesteistä. Tällaisena sitä enimmäkseen myös käytetään.

MSN:n yhteisöverkkotyökaluja voi käyttää myös kotisivumaisesti tekemällä sisältöjä, joita muutkin voivat tarkastella. Palveluun listattujen yhteisöjen listalla on ollut esimerkiksi Kurikan asukasyhdistys. Asukasyhdistys ilmoitti kuitenkin kesäkuussa 2004 etusivullaan uuden nettisivuston pystyttämisenestä uudessa osoitteessa ”helpottamaan kotisivujen löytymistä”. Samassa yhteydessä ilmoitettiin uuden keskustelukanavan avaamisesta suositua phpBB-alustaa hyödyntävällä foorumilla. Yhdistys on ilmeisesti päättänyt luopua ilmaisen MSN-ympäristön käytöstä.

Sytä sen tarkemmin tuntematta voi satunnainen kävijä kuitenkin tehdä arvauksia, varsinkin kun on käynyt yhdistyksen uusilla sivuilla. MSN on Microsoftin tuote, ja Microsoft päättää, miltä se näyttää ja miten se toimii. Sivun osoite oli muotoa <http://groups.msn.com/Kurikanasukasyhdistys>. Uudistuksen jälkeen saatiin oma nimi muotoa www.kurikanasukasyhdistys.net. Uudet sivut ovat rauhallisen näköiset vaikka niillä onkin muutamia mainoksia, joista saadaan apua sivujen ylläpitoon – kenties palvelinkustannuksiin? Yhdistys on avannut sivuilleen tavallisen tiedottavan sisällön lisäksi äänestyskomponentin ja edellä mainitun keskustelufoorumin. Se näyttää riittävän toistaiseksi.

MSN:n yhteisöt ovatkin eräänlainen sähköpostipalvelun laajennus, ja palvelun filosofia noudattelee nettiaktiivien käyttäytymistä sekä tukee globaalia virtuaaliyhteisöllisyyttä. Se ei sovi yhtä hyvin räätälöitävään, vaativaan käyttöön taipuvaksi julkaisujärjestelmäksi. Kuka tahansa voi perustaa vaikka kuinka tarkkaan rajatun yhteisön esimerkiksi turhautuneille eteläpohjalaisille väitöskirjan tekijöille tai mustien kissojen suojelijoille. Sivuston visuaalinen ja sisällöllinen runsaus ja häily saattaa olla häiritsevää, jos haluaa rauhalliset sivut. Perusvälineet kuvagallerioita myöten ovat saatavilla, jos sivun ulkonäöllä ei ole väliä.

Alueelliset yhdistykset haluavat kuitenkin usein tiedottaa toiminnastaan myös ulospäin, eivätkä MSN:n sivuilta löytyvät kotisivut ehkä luo sellaisia mielikuvia tai positiivista imagoa, jota yhdistykset tavoittelevat.

Luovuttuaan MSN-alustasta ja siirryttyään omien kotisivujen ylläpitoon erillisellä palvelimella Kurikan asukasyhdistys on kuitenkin todennäköisesti riippuvainen siitä, että sivuja ylläpitää ja päivittää joku, joka osaa sen tehdä. Sivujen ylläpidosta koituu nyt ehkä myös jonkin verran kustannuksia. Sivut näyttävät nyt kuitenkin – jos suoraan sanoo – paremmilta.

YHDISTYKSEN HALLINNOIMA VERKKO: EKYL

EKYLin kotisivut

Espoon kaupunginosayhdistysten liitto ry eli EKYL on espoolaisten kaupunginosayhdistysten kattojärjestö Helka ry:n tapaan. Siihen

kuuluu 47 jäsenyhdistystä. EKYL poikkeaa Helkasta siinä, että Espoossa asukastoiminta perustui alun perin voimakkaasti omakotiyhdistysten toimintaan. Olihan Espoo vielä joitakin kymmeniä vuosia sitten kaikkea muuta kuin urbaani kaupunki. EKYLin syntyhistoria on sinänsä mielenkiintoinen, että Espoon kaupungilla oli suuri osuus sen perustamiseen vuonna 1980. Espoossa oli jo entuudestaan 1960-luvun lopulla perustettu Espoon omakotiasukkaiden keskusjärjestö EOK, joka oli keskittynyt enimmäkseen vaalimaan omakotimaisen asuinympäristönsä säilymistä reaktiona tuolloin alkaneelle valtaisalle aluerakentamiselle ja kerrostaloasumisen yleistymiselle. Kerrostaloasukkailla on todennäköisesti erilainen näkemys asuinalueestaan, ja tämän näkemyksen esiintuomiseksi perustettiin EKYL. Mukana oli ehkä halua lieventää kahtiajakoa kerrostaloasujien ja omakotiasujien välillä luomalla neutraali yhdistys. Käytännössä nykyisin useat omakotiyhdistykset kuuluvat sekä EOK:hon että EKYLiin.

EKYL on saanut alusta asti toimintamäärärahaa kaupungilta, ja tämän rahan turvin on rakennettu myös sen oma verkkopalvelu. EKYL päätti 1990-luvun lopulla, että vuoteen 2000 mennessä kaikilla sen alayhdistyksillä on verkossa kotisivut. Mutta jo tuolloin oli sama ongelma kuin nykyisin: yhdistyksen aktiivit eivät ole osanneet ottaa kantaa tehdyn strategisen päätöksen käytännön toteutukseen. Toimijat ovat suhteellisen iäkkäitä, ja tietoverkkojen tai tekniikan tuntemus on vähäistä. Tässä vaiheessa päädyttiin ottamaan käyttöön yhtenäinen järjestelmä, joka mahdollistaisi sen, että sivut voidaan perustaa hyvin kevyesti ja nopeasti. Eräessä EKYLin kaupunginosayhdistyksessä oli mukana aktiivisena jäsenenä IT-alan yrittäjä, joka tarjosi yhdistyksen ja kaupunginosien käyttöön FirstClass - pohjaista järjestelmää, ja se valittiin. Tekniikka on sama, jolla Oppiva Ylä-Karjala -projektin Kansalaisverkko on toteutettu.

Palvelun kuvausta

FirstClass toimii myös selaimen kautta, mutta kuten järjestelmän toimittaja itsekin ilmoittaa kotisivuillaan, ”palvelun käyttö FirstClass® Intranet Client -ohjelmistolla on kuitenkin oleellisesti monipuolisempaa ja miellyttävämpää kuin selaimella käyttö”. Tässä palvelua

kuitenkin arvioidaan nimenomaan selaimen näkökulmasta, sillä www on nykyisin standardikäyttöympäristö.

EKYLillä on omat kotisivunsa, jonne on koottu muun muassa sen 48 jäsenyhdistyksen yhteystiedot ja linkit mahdollisille kotisivuille. Kaikilla jäsenyhdistyksillä ei ole omia kotisivuja, mutta suurimmalla osalla on. Useat niistä on toteutettu FirstClass-pohjaisella järjestelmällä. EKYLin omat kotisivut toimivat lähinnä tiedotusfoorumina ulospäin. Yhdistyksen sisäisenä intranet-työkaluna niitä ei juurikaan käytetä, vaikka siihen olisi mahdollisuus.

EKYLin sivut ovat osa palvelun tuottajan, Intelligent Systems Oy Finlandin rakentamaa Intelligent BBS Kansalaisverkkoa. Toimittaja kuvaa sitä sivuillaan yksilöille ja ryhmille suunnatuksi sähköiseksi ryhmäviestintäpalveluksi. Itse ohjelman voi imuroida ja asentaa

FirsClass-ohjelmalla tehty uutissivu EKYLin kotisivuilla.

Espoon Kaupunginosayhdistysten Liitto ry
Uutiset

Lähetäjä: Raimo Kulkko 2002-05-09

KOTISIVUILTA SAARNILAAKSON KOULULLA

EKYL:n kotisivuilla 25.4.2002 keskusteltiin vilkkaasti. EKYL järjesti huhtikuun lopulla pienimuotoisen koulutus- ja keskustelutilaisuuden kotisivujen teosta. Tilaisuus oli suunnattu ensisijaisesti niille yhdistyksille, joilla ei vielä ole kotisivuja tai jotka pohtivat kotisivuilleen uusia toteuttamistapoja. Taustalla on EKYL:n kuluvan vuoden toimintasuunnitelmaan kirjattu tavoite, että jokaisen jäsenyhdistyksen kotisivut löytyisivät internetissä. Tilaisuuden ohjelman suunnittelusta ja vedosta vastasi EKYL:n internet-työryhmä. Työryhmän puheenjohtajana toimii **Tony Hagerlund** Keski-Espoo - seurasta (050 5443323; tony.hagerlund@helsinki.fi). Työryhmälle voi esittää ideoita ja toivomuksia aiheeseen liittyen.

EKYL:n kotisivultaan Saarnilaakson koululla osallistui kaikkiaan 24 henkilöä 18 yhdistyksestä. Keskustelu oli vilkasta ja yhteisiä tilaisuuksia ja kokemusten vaihtoa päätettiin jatkaa syksyllä.

Jukka Kivi kertoi edustamastaan Intelligent Systemsin palvelusta. Sen soveltamassa tekniikassa ei vaadita mitään erikoisosaamista sivujen rakentamisessa ja ylläpidossa.

Aage Lahtinen Tuomari-la-seurasta esitteli oman yhdistyksensä kotisivuja. Aage on koornut selostuksen sivujen kehitysprosessista, joka löytyy <http://www.intsys.fi/~aage.lahtinen/>

Copyright © 2001 - 2004 Sivujen sisältö Espoon Kaupunginosayhdistysten Liitto ry. Toimitus Intelligent Systems Oy Finland.

powered by **FIRSTCLASS**

http://www.intsys.fi/ekyl/Uutiset/000CEEC4-000F52ED-000D2A74.0/1582002_104850_0.gif?erci Internet

omalle koneelleen ilmaiseksi, mutta saadaksesen käyttäjätunnukset omaan palveluun käyttäjä tai käyttäjää edustava yhteisö maksaa vuosittaisen käyttömaksun.

EKYL on Helkan tapaan etsinyt yhtenäistä ratkaisua niille jäsenilleen, joilla ei ole taitoa tai resursseja rakentaa omin voimin kotisivuja. Sisällöt tuotetaan kirjoittamalla viestejä ja muotoilemalla niistä haluttaessa editointityökaluilla kotisivun näköisiä. FirstClass on hyvin yksinkertainen käyttää johtuen juuri perusolemuksestaan sähköpostin laajenuksena. Jokaisella käyttäjällä on tunnukset ja salasana, jolla saa käyttöönsä henkilökohtaisen sähköpostiosoitteen ja samalla oikeuden lukea ja lähettää viestejä tietyille sivuille. Määrittämällä viestiryhmät avoimiksi luodaan niin sanotut julkiset kotisivut. EKYLissä ei ole otettu käyttöön First Classin mahdollistamaa monipuolisempaa kotisivuntekomahdollisuutta vaan on pitäyditty eräänlaisessa karvalakkimallisissa. Näin on tosin tehty myös Ylä-Karjalan vastaavissa palveluissa: painopiste on sielläkin keskusteluissa ja yhteisöjen tekstipohjaisessa tiedotustoiminnassa.

Se, että ohjelma toimii täysipainoisesti vain erikseen asennettuna, on tuottanut käytännön ongelmia. Esimerkiksi henkilö, jolla ei ole kotonaan internetyhteyttä, ei voi välttämättä päivittää yhdistyksen sivuja tai osallistua keskusteluihin aina työpaikaltakaan käsin, koska työkoneille ei nykykäytännön mukaan voi juuri asentaa ulkopuolisia ohjelmia. Jos tämä henkilö haluaa tuottaa sisältöjä, hän joutuu lähettämään tekstit ja kuvat sähköpostilla yhdistyksen päivitysvastaavalle. Tämä kirjautuu järjestelmään omalla käyttäjätunnuksellaan client-ohjelmassaan ja laittaa sisällöt verkkoon. Tällöin ajatus helposti hajautetusta sisällöntuotannosta ei toteudu.

EKYL:n sivujen varsin hierarkkinen rakenne johtuu suoraan pohjalla olevan järjestelmän rakenteesta. Asiat sijaitsevat kansioissa, joiden sisällä on taas kansioita, ja varsinaiset sisällöt ovat viestejä kansioden sisällä. Sellaiset kansiot, joissa on uusia viestejä, näkyvät käyttäjän työpöydällä liputettuna. Teknisesti ei ole eroa siinä, onko viesti yksi sivu vai keskusteluviesti yhteisön keskustelufoorumilla. Käytännössä kansioden sisällöt näkyvät EKYL:n sivuilla peräkkäin asettuneina viestiotsikkoina.

Espoon Kaupunginosayhdistysten Liitto ry
Uutiset

Uutisarkisto

14 Tiedostoa

☐	Raimo Kukko	Espoon Lystit kotiseututyölä
☐	Raimo Kukko	Ohjeita Lystitapahtuman järjestel
☐	Raimo Kukko	Kaupunkipolut Espoossa
☐	Raimo Kukko	Alueneuvottelukuntien tulevaisuus
☐	Raimo Kukko	Pihakipailun säännöt 2004
☐	Raimo Kukko	Pihakipailut 2004 Espoonlahdessa ja Kauki
☐	Raimo Kukko	Avustusten haku vuodelle 2004, linkki
☐	Raimo Kukko	Arja Salmi jatkaa EKYLin johdossa
☐	Jukka Kivi	Arja Salmelle Espoo-mitali
☐	Raimo Kukko	Kirsti Sallinen kotiseutukumiksi
☐	Raimo Kukko	Kannanotto kotiseutusihteerin toimen jatk
☐	Raimo Kukko	Kaupunginosayhdistystyöhön käytettävistä
☐	Raimo Kukko	Kotisivulta Saarniaakson koulula
☐	Raimo Kukko	Suomen Kotiseutuliiton harrastusmitali

Copyright © 2001 - 2004 Sivujen sisältö Espoon Kaupunginosayhdistysten Liitto ry. Toimitus Intelligent Systems Oy Finland.

Internet

Uutisotsikoita EKYLin kotisivuilla.

Sivuille on rakennettu navigoinnin helpottamiseksi sivun vasempaan reunaan kotisivumainen reunapalkki linkkeineen. Varsinaisille sisältösivuilla voi tuottaa kuvia ja muita kotisivumaisia elementtejä. FirstClass-tekniikalla voi luoda myös esimerkiksi äänestyksiä ja lomakkeita, mutta näitä EKYLin ei ole juuri käyttänyt. Jäsenjärjestöjen sivuille on arkistoitu dokumentteja, kuten pöytäkirjoja.

Sivujen ongelma ei ole niinkään niiden toimivuus tai helppokäyttöisyys vaan puhtaasti visuaalisen viestin karuus. Monella yhdistyksellä ei ole paljoa uutisia ja tapahtumia, ja FirstClassin tapa näyttää sisältöjä otsikkoina vain korostaa tätä puutetta. Erittäin ankara hierarkia aiheuttaa sivuja selaimella katsottaessa sen, että uusimmat tai tärkeimmät asiat on kaivettava kansioiden sisältä. Periaatteessa käyttäjä voi nostaa kansioita omalle työpöydälleen eli etusivulle, jolloin itselle tärkeät asiat ovat näkyvissä. Keskusteluryhmissä ohjelma on omimmillaan, sillä viestiotsikonäkymää ja luokittelua henkilön, päivämäärän tai aiheen mukaan voi säätää mieleisekseen kuten mitä tahansa sähköpostiohjelman inboxia.

Yleisesti ottaen espoolaisilla kaupunginosakotisivuilla ei ole kovin paljon sisältöjä. Aina akuutti kaupunkisuunnittelukin loistaa poissa-

olollaan monilla sivuilla. Esimerkiksi Kaukalahden kotisivuilla ei näy mitenkään se, että alueella on erittäin tiivis kaavoittamis- ja rakentamisvaihe meneillään. Vuoden 2006 asuntomessuista ja muista alueen asukkaiden tunteja nostattavaista asioista ei näy merkkiäkään. On tosi vaikea sanoa, johtuuko tämä itse yhdistyksen toimintakulttuurista vai siitä, että FirstClass-järjestelmään perustuvia kotisivuja ei ole otettu kunnolla käyttöön. Ei kaikilla www-tekniikalla toteutetuilla sivuilakaan ole vastaavia sisältöjä.

Johtopäätöksiä

EKYLin verkkopalvelussa on eräällä tavalla yhdistynyt kummankin järjestelmän – lisenssipohjaisen ryhmäviestiohjelmiston ja html-pohjaisen kotisivutyötavan – huonoimmat puolet: karu ulkonäkö yhdistyy harvojen henkilöiden tuottamaan sisältöön. Syyt ovat osin ehkä organisatorisia, mutta myös teknisen alustan ominaisuudet jollain tavalla jopa rajoittavat sivujen käyttötappaa eivätkä sivut taivu kovin hyvin vähänkään kunnianhimoisempiin toiminnallisuuksiin.

Monilla Espoon kaupunginosilla onkin FirstClassista riippumattomia itse tehtyjä kotisivuja, joissa on voitu toteuttaa visuaalisesti ja toiminnallisesti vaativampia ratkaisuja. Tällainen on esimerkiksi Leppävaaran kotisivu, joka on toteutettu open source -ohjelmistolla (www.lepuski.fi). EKYL on ollut myös mukana tukemassa Tarinoiden Espoo -sivuston pystyttämistä (<http://members.surfeu.fi/tarinoidenespoo/index.htm>). Se oli oma hankkeensa, jonka toteuttaja, Pikselipaja-niminen yritys, on oman ilmoituksensa mukaan erikoistunut kolmannen sektorin yhdistysten ja yhteisöjen kotisivujen tekemiseen.

Monet FirstClassin visuaalis-toiminnallisista ongelmista johtuvat juuri sen alkuperäisestä ryhmäviestintäominaisuudesta, sillä ei ollut tarkoituskaan, että järjestelmällä viestitään kotisivujen tapaan koko maailmalle. Mutta EKYLillä on selkeästi viestintätarpeita: sen tulisi koota kaikille jäsenyhdistyksille tärkeää tietoa ja viestiä myös ulospäin. Kotisivuilla luodaan myös mielikuvia, imagoa. EKYLissä on toivotu verkkopalveluun yksinkertaisia toimintoja kuten tiedotuslistoja, joihin kuka tahansa voi ilmoittautua, sekä kirpputoreja. Internetin tehokkaamman käytön toivotaan tuovan nuorisoa yhdistysten toi-

mijoiksi. Tämä toive näyttyy monien muiden hankkeiden valossa kuitenkin aika epätodennäköiseltä.

Eräällä tavalla EKYLin tapauksessa valittu järjestelmä ja sen tekniset mahdollisuudet ja rajoitukset vievät yhdistystä eikä päinvastoin. Tilanne johtuu yhdistyksen puheenjohtajan mukaan osin myös siitä, että alkuvaiheessa ei osattu määritellä yhdistysten tarpeita tarpeeksi selkeästi eikä tunnettu vaihtoehtoja. Osaamisongelma on jatkuvasti akuutti. Nyttämmin on tarjolla uusia tapoja toteuttaa vuorovaikutusta ja tiedottamista, ja yhdistyksessä onkin pohdittu, voisiko tilanteeseen saada parannusta. Kotisivujen kehittämistä varten pitäisi palkata henkilö. On kuitenkin työlästä ja aikaa vievää ryhtyä vaihtamaan kerran valittua järjestelmää, joka sinällään toimii. Uuteen järjestelmään siirtyminen edellyttäisi myös aktiivista kehittämispanosta yhdistyksiltä ja näkemystä siitä, mitä kaikilla ”hienouksilla” tehdään, kun ei oikein aktivoiduta edes hyvin yksinkertaisen keskustelu- tai tiedotuspalstan ylläpitämiseen.

Toisaalta puheenjohtajan mukaan kaikki alayhdistykset eivät välttämättä edes tarvitse mitään verkkopalvelua toimintansa tueksi. Jos sain pienessä omakotiyhdistyksessä kaikki tarpeellinen tiedottaminen ja vuorovaikutus toteutuu ihan normaalin naapurikanssakäymisen kautta. Mutta esimerkiksi Espoonlahden väkirikkaassa kaupunginosassa tilanne on jo toinen. Vertailun vuoksi todettakoon, että myös monet helsinkiläiset kaupunginosakotisivut ovat varsin ”vaatimattomia” tai niitä ei ole ollenkaan. Mutta yksikin aktiivi voi muuttaa hetkessä tilanteen. Voi tietysti miettiä, kertooko sivujen julkaiseminen sinänsä mitään kaupunginosan toimijoiden yleisestä aktiivisuudesta. Vasta vuorovaikutus muiden asukkaiden, yhdistysaktiivien ja viranomaisten kanssa tekee toiminnasta merkityksellistä.

KUNTAVETOISET ALUEPORTAALIT

Nettilä

Vantaan Nettilä on löyhästi Korso-Koivukylä -alueen 14 kaupunginosaa käsittävä alueportaali. Nettilä (www.nettila.net) syntyi Rentory -nimisen järjestön ja aktiivisten toimijoiden aloitteesta 90-luvun lopulla. Rahoitusta saatiin alun perin EU:n Urban-hankkeesta. Ha-

puilevan alun jälkeen palvelu uudistui keväällä 2002, ja nyt mukana on Vantaan kaupungin tuki. Tarkoituksena oli luoda alueellinen tiedotuskanava, joka tarjoaisi alueen asukkaille ja kolmannen sektorin toimijoille vaikuttamis-, tiedotus- ja keskustelukanavan. Avainsanoina ovat olleet alueyhteisöllisyys ja nettipalvelujen parantaminen. Käytännössä sisällölliseen hallintaan ja myös sisällöntuotantoon liittyviä tehtäviä hoitaa kaupungin eri hallintokunnissa työskentelevä, noin kymmenen hengen sitoutunut toimittajaverkko. Teknisen järjestelmälustan toiminnasta vastaa sen koodannut ohjelmisto-alan yritys, joka syntyi aloitusvaiheen aktivismin hedelmänä. Yrityksessä on mukana edelleen alkuvaiheen innokkaita kehittäjiä.

Alueportaali vaikuttamisen kanavana

Vantaan kaupungin edustajien mukaan tarkoituksena oli tehdä Nettilästä nimenomaan aluetoimikuntien ja alueen asukkaiden viestintäväylä. Nettilän kautta voi tehdä esimerkiksi kuntalaisaloitteita, jotka päätyvät suoraan Vantaan aluetoimikuntiin. Portaalissa yhdistykset, yksityiset ja yritykset voivat tuottaa sisältöjä ja ilmoitella ilmaiseksi, ja myös omia kotisivuja voi tehdä, ei tosin aina ilmaiseksi. Hankkeen keskeisen vetäjän mukaan alueellisia asioita koskevan aloitteen tekeminen kaupungin virkamiehille vie käsittelyssä aikaa, mutta asian vieminen suoraan aluetoimikuntiin mahdollistaa asioiden nopean käsittelyn. (<http://users.utu.fi/seirid/Kanssalaisena/Kurssi/Nettila.htm>)

Nettilän sisältö ja toimintatapa on virkamieslähtöisyydestä huolimatta suunnattu asukkaille ja kolmannen sektorin toimijoille, ja se painottaa ”epävirallista” paikallisuutta. Siten se poikkeaa perinteisestä mallista, jossa kunta rajaa omat verkkopalvelunsa palvelemaan tarkasti omaa hallintoaan, ja jossa asukas nähdään lähinnä asiakkaana. Nettilä on pyrkinyt olemaan linkki hallinnon ja asukkaiden välillä: se on hakenut sisällöntuottajarinkiinsä aktiivisesti yhdistyksiä ja muita kolmannen sektorin toimijoita, mutta silti pääosa sisällöstä tuotetaan edelleen virkamiehistä koostuvan toimittajaringin voimin. Sivuille on arkistoitu verkkolehdeksi myös *Koivukylän Lähisanomat* -paikallislehden numeroita.

NETTILA
Korso - Koivukylä

YÖ LÄHENEE, MUT PÄIVÄ
JATKUU VAAN...

Vantaan Keskus

Torstai 22.7.2004 Sivukarta | Info | Palaute | Haku: **SIIRRE**

UUTUUKSIKAT

ETUSIVU

- Etusivu
- Uutiset
- Paikallislehdet
- Keskustelut
- Aloitteet
- Ilmoitukset
- Tapahtumat
- Palvelut
- Kaupunginosat

SUOSITTUJA

- HelMet
- Kafnetti
- Kirnu
- Lumon kirjasto
- Aina Avuksi

KYTTÄJÄT

Käyttäjätunnus:

Salasana:

SISÄIN

UUTUUKSIKAT

Kysely Nettilan hyödyistä jatkuu
Torstai 22.7.2004

Olemme pyytäneet kommentteja Nettila-palvelun hyödyistä. Kiitos vastanneille. Keskustelu jatkuu.

[Lue lisää...](#)

Lumon kirjasto ja Tietokeskus kiinni lauantaina 31.7.
Torstai 15.7.2004

Kirjasto ja Tietokeskus kiinni lattioiden vahuksen vuoksi.

[Lue lisää...](#)

Matonpesupaikat
Keskiyö 14.7.2004

Oheisesta linkistä löydät helposti oman alueesi matonpesupaikat. Klikkaa ylävalikosta "julkiset palvelut" ja valitse niistä matonpesupaikat.

[Lue lisää...](#)

TAPAHTUMAT

Aluerastit 1.3. - 13.10.2004
Keskiyö 13.10.2004

Kuntosuunnistusta juuri Sinulle! Tule ja kokeile!

Internet

Nettilän etusivulla kysytään käyttäjiltä, onko Nettilä hyödyllinen ja tarpeen asukkailla.

Palvelun kuvausta

Nettilä on toteutettu ohjelmistolla, jonka on tuottanut Some Solutions Oy yhteistyössä Vilma Media Oy:n kanssa. Sisällöntuotanto toimii niin, että uusi juttu laaditaan lomakepohjaisella julkaisutyökalulla, jonka jälkeen se talletetaan. Tämän jälkeen vuorossa oleva päätoimittaja tarkistaa ja julkaisee jutun. Ilmoituksia kirpputorille ja tapahtumapaikalle voi lähettää samalla periaatteella. Kuka vain voi kirjoittaa paikallisuutisen ja lähettää sen tarkastettavaksi. Kun uutinen on julkaistu, siitä voi keskustella tai sen pohjalta voi tehdä aloitteen klikkaamalla jutun lopussa olevia toimintonäppäimiä. Palveluun on haluttu liittää hallintoon kytkettäviä elementtejä, joilla tavoitellaan sitä, että sivustolla olisi merkitystä asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien kannalta. Palvelu tarjoaa nettityökalut jopa kansalaisadressin tekoa varten. Viimeisin kansalaisadressi (Kansalaisadressi Koivukylän Alkoa

vastaan) keräsi 361 nimeä, ja kaikkien osallistuneiden nimet ovat sivuilla nähtävillä. Tämä nimenomainen adressi tosin herätti närkäs-
tystä kaupungin hallinnossa, jossa paheksuttiin sitä, että kaupungin
tukemilla sivuilla on vastustettu liiketoimintaa. ([http://users.utu.fi/
seirid/Kanssalaisena/Kurssi/Nettila2.htm](http://users.utu.fi/seirid/Kanssalaisena/Kurssi/Nettila2.htm))

Sisällöntuotanto on siis tehty helpoksi, ja siitä on myös hyviä ko-
kemuksia. Sivujen ulkonäkö on rauhallinen ja navigointi helppoa.
Tosin kaupunginosien nimiä klikatessa avautuu kävijälle vain alu-
een karttakuva sekä mahdolliset linkit alueen yhdistysten kotisivuille.
Mitään muuta paikallista näiden linkkien päästä ei löydy. Keskuste-
lutkin on ohjattu yhteen yhteiseen listaan. Siellä näkyy muualta tuttu
ilmiö: kirpputori-ilmoittelu on myös täällä suosittua.

Kuvien tuottaminen juttuihin on ollut vetäjien mukaan teknises-
ti ja toiminnallisesti hankalaa. Kuvia on tuotu valmiiksi käsiteltyinä
yhteiseen kuva-arkistoon, mistä sivun ylläpitäjä on voinut poimia
niitä sivujen kuvitukseksi. Kuva-arkisto onkin lähinnä päätoimittajan
työkalu. Tähän on toivottu joustavampaa toimintaa.

Nettilän sivuilta löytyy palveluhinnasto, jonka mukaan omat jul-
kiset Nettilä-portaalissa sijaitsevat kotisivut maksavat 40 euroa vuo-
dessa. Lisähinnasta saa julkiselle sivustolleen salanasuojatut sivut eli
ekstranetin. 15 euron lisämaksusta saa vielä lisäksi käyttöönsä erilaisia
toimintoja, kuten palautelomakkeen, valokuva-albumin, kalenterin
ja keskustelunalueen. Nämä ovatkin usein juuri ne perustoiminnot,
joita yhteisöt haluavat sivuilleen.

Ylläpidosta

Päätoimitusrinki koostuu virkamiehistä, ja se kokoontuu 2–3 viikon
välein. Päätoimittajaringissä mukana olevan Korso-Koivukylän alue-
kirjaston johtajan mukaan järjestelmä toimii nyt täysin vapaaehtois-
pohjalla: ringissä mukana oleva henkilöt tekevät toimitustyötä työnsä
ohella. Vaikka sisällöntuotanto onkin virkamiesvetoista, se antaa erittäin
positiivisen esimerkin siitä, kuinka hallinnossa yksittäiset virkamiehet
esimerkiksi kirjasto-, nuoriso-, sosiaali- ja opetustoimesta voivat ylittää
hallintokuntien rajoja sekä toimia tiiviissä yhteistyössä niin toistensa
kuin muiden alueen toimijoiden, kuten seurakunnan, järjestöjen ja

The screenshot shows the Nettilä website interface. At the top left, the logo reads "NETTILÄ Korso - Koivukylä". To the right, it says "Vantaan KAUPUNKI". Below the logo, the date "Torstai 22.7.2004" and navigation links "Sivukarta | Info | Palaute | Haku:" are visible. The main content area is divided into three columns:

- FRANKALMIET:** A vertical menu with items like "Etusivu", "Uutiset", "Paikallislehdet", "Keskustelut", "Aloitteet", "Ilmoitukset", "Tapahtumat", "Palvelut", "Kaupunginosat", "SMOITTELENN...", "HelMet", "Kafnetti", "Kirnu", "Lumon kirjasto", "Aina Avuksi", and "EKYANET". Below this menu are fields for "Käyttäjätunnus:" and "Salasana:" with a "SISÄIN" button.
- MUTSET:** A registration form with fields for "Kirjoittaja:", "Kirjoittajan sähköpostiosoite:", "Otaikko:", and "Ingressi (lyhyt kuvaus artikkelin sisällöstä):". Below these is a "Uutisteksti:" field.
- TOIMINNOT:** A list of services including "Uusimmat kaikista", "Paikallisuutiset", "Aluetoimikunnan uutiset", "Kaupunki bedottaa", "Kirjoita paikallisuutinen", "NETTILÄ OSTOPA...", "Olijeet", "NETTILÄ TUKEVAT", "Tieto/Vantaa", "Vantaa kaupunki", and "EduVantaa".

The browser's status bar at the bottom shows "Internet".

Nettilään voi kuka tahansa lähettää erityisen lomakkeen avulla niin sanotun paikallisuutisen, johon voi liittää tekstiä, kuvia ja linkkejä.

yhdistysten kanssa. Tiivis yhteistyö muotoutui 90-luvun aikana, kun alueella ratkottiin monia laman seurauksena syntyneitä ongelmia.

Kumppaneina hankkeessa ovat toimineet virkamiespuolelta sivistystoimen aluetiimi, sekä asukaspuolelta aluetoimikunta, jonka puheenjohtaja on samalla Vantaan kaupungin internet-toimittaja. Toimittajaringin jäsenistä monet toimivatkin niin sanotuissa kaksoisrooleissa eli ovat samalla aktiivisia yhdistysten ja järjestöjen jäseniä sekä keskenään verkottuneita. Toimijaverkosto oli hyvin pitkälle jo olemassa ja yhteistoiminnallista toimintakulttuuria oli harjoitettu käytännössä siinä vaiheessa kun Nettilää alettiin ideoida.

Toimijoiden havainto on kuitenkin ollut sama kuin Nettimau-
nussa ja Kotikadulla: aktiiviselle ja toimintakulttuuriltaan vakiin-
tuneelle alueelle (tässä tapauksessa hallintoon) voi tuoda projekteja,
jos ne saavat muotoutua sen ehdoilla, mutta mallia on erittäin vai-
kea viedä muualle. Kun alueportaalia suunnitellaan laajennettavaksi

Hakunilaan, edessä onkin aivan uusi tilanne. Jos alueelta puuttuvat aktiiviset eteenpäin viejät ja sitouttajat kaupungin taholta, on yhden toimijan (tässä tapauksessa yrityksen) vaikea siirtää sinne uutta toimintamallia – vakiinnuttamisesta puhumattakaan.

Johtopäätöksiä

Nettilää voisi pitää kaupungin hallinnossa työskentelevien henkilöiden keskinäisenä sosiaalisena innovaationa. Tekninen ratkaisu ei siinä ole pääosassa, vaikka julkaisujärjestelmä onkin olennainen osa Nettilän toimintaa. Toimintamallissa korostuu toisaalta yksilöiden merkitys, mutta myös se, että yksilöt voivat vain yhdessä muiden kanssa luoda uusia yhteistyömalleja ja uutta toimintakulttuuria kaupungin hallintoon. Hajautettu päätoimittajavastuu takaa sen, että kukaan ei joudu tekemään liikaa. Toimittajaringissä mukana olevat henkilöt takaavat vapaaehtoisuudellaan sen, että palvelu voi jatkua ja kehittyä ainakin Korso-Koivukylä-alueella. Tämä antaa myös alueen asukkaille ja yhteisöille aikaa löytää oman alueportaalin ja hyödyntää sitä. Nyt sisältöjä ja asukastoimijoita on vielä vähän.

Nettilä oli alun perin pilotti, josta kaavailtiin mallia muidenkin Vantaan aluekeskusten alueportaaleihin. Laajennusta on toistaiseksi kaavailtu vasta yhdellä alueella, Hakunilassa. Ongelmana on ollut se, että Nettilää pitäisi voida markkinoida tehokkaasti yhdistyksille niin, että ne tuottaisivat sisältöjä portaaliin ja ottaisivat sen mukana tarjottuja omia kotisivuja julkaisujärjestelmineen käyttöönsä. Sitoutuneita sisällöntuottajia (muuta kuin toimittajarinkiin jo nyt kuuluvia) ei ole saatu riittävästi mukaan. Tähän haluttaisiin parannusta, mutta resursseja voimalliseen kampanjointiin alueilla ei juuri ole.

Tosin kysymys voi olla myös siitä, että alueella ei ole koko alueen kehittämiseen ja paikallisiin asioihin keskittyneitä aktiivisia yhdistyksiä, joiden panosta erityisesti kaivattaisiin. Monet yhdistykset ovat leimallisesti niin sanottuja yhden asian yhteisöjä, joille riittää oma perinteinen toimintamalli: kokoukset ja tapaamiset silloin tällöin. Nettiluottuvuus voi tällöin hoitua perinteisillä kotisivuilla, ja sähköposti riittää tiedotustarpeisiin. Voi kysyä, onko alueella sellaista selkeää tarvetta tai ”draivia”, joka saisi asukkaat käyttämään enemmän tarjottua

verkkopalvelua. Tekijöiden tulkinta on, että koko verkkotyökalu on monille vielä vieras. Sen yhteisöllistä olemusta ei oikein ymmärretä eikä osata ehkä edes kaivata.

Vaikka toimittajarinki onkin osoittautunut suhteellisen hyväksyttäväksi tuottaa sisältöjä Nettiään, kaivattaisiin toimintaan vielä joku kokonaisuutta hahmottava ja koordinoiva taho. Tämä vaatisi lisäresursointia. Vantaallakin kaupunki miettii säästämismielessä, mitä toimintoja ajetaan alas ja mitä säilytetään. Kustannustehokkuus on tässäkin tärkeää: mitään kovin kalliita järjestelmiä ei varmasti haluta ylläpitää. Nettilä on osoittautunut kustannuksiltaan niin halvaksi ja ylläpitonsa puolesta keveäksi, että sen tulevaisuus ei Vantaalla näytä olevan vaarassa. Kehittämistyö ja palvelun laajentaminen vaatisi kuitenkin enemmän rahallisia resursseja. Työtä on tehtävä, jotta asukkaat ja yhdistykset löytävät palvelun ja oppivat hyödyntämään sen melko ainutlaatuisista rajapintaa hallintoon päin.

Pieksämäen seudun ja Arabianrannan alueportaalit

Esimerkkinä kunnan tuottamista portaalipalveluista alueen yhteisöille tarkastellaan Pieksämäen seudun (Pieksämäki, Pieksänmaa, Haukivuori, Virtasalmi) alueportaalialia, www.pieksamaenseutu.fi. Se syntyi, kun alueella kaksi vuotta toiminut OSKU-hankkeeseen kuulunut PiiSavo-projekti päättyi. PiiSavossa toteutettiin Oppiva Ylä-Karjala-mallinen, FirstClass-pohjainen kansalaisverkko, josta kuitenkin päätettiin projektin päätyttyä luopua. Tärkeimpiä syitä tähän oli hankkeessa mukana olleiden mukaan yksinkertaisesti tarve siirtyä ”standardiympäristöön” eli selainpohjaiseen järjestelmään.

Pieksämäen seudun portaalin on toteuttanut Avence Digital Oy, joka on tuottanut järjestelmän koodin itse. Yritys on toteuttanut myös kahden muun OSKU-hankkeeseen kuuluneen projektialueen OSKUn jälkeiset verkkoympäristöt Pohjois-Lapissa (www.plappi.fi) sekä Padasjoen ja Asikkalan seudulla (www.epajanne.fi). Tekninen ratkaisu on siten otettu käyttöön alueilla siirtymäkauteksi, jolloin entisiä toimintoja on osin ajettu alas ja osin pyritty säilyttämään. OSKU-hankkeiden kansalaislähtöisyyden on nähtävästi toivottu

Yhdistykset		www.pieksamaenseutu.fi
Pieksämäenseutu / Yhdistykset ja seurat		Tänään on 12. syyskuuta 2004
<ul style="list-style-type: none"> A Ammattiyhdistykset Eläkeläisjärjestöt Harrastekerhot Kulttuurijärjestöt Lapsi- ja nuorisjärjestöt Poliittiset järjestöt Urheiluseurat Ystävyysseurat Muut järjestöt Uutiset Sivukartta Pikahaku <input type="text"/> <input type="button" value="Hae"/> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Hae koko sivustosta ☐ Hae tästä alaspäin 	 <p>Pieksämäen seudulla on aktiivista ja vireää yhdistys- sekä harrastetoimintaa. Seudulla voit harrastaa lukuisia eri lajeja sukelluksesta laskuvarjohoppuun. Näistä linkeistä löydät lisää tietoa toiminnasta sekä yhdistysten aktiivisista toimijoista, joihin voit ottaa yhteyttä ja kysyä lisää.</p> <p>Jos huomaat yhdistyksesi yhteystietojen puuttuvan, otathan yhteyttä asiakaspalveluumme puh. 040 834 5148.</p> <p>Voit hakea järjestöjä hakutoiminolla. Anna haluamasi hakusana ja napsauta Hae -painiketta.</p> <p>Tervetuloa mukaan harrastamaan!</p> <hr/> <p>Alla on yhdistyksille ohje kuinka he itse voivat päivittää sivustoaan portaalissa. Ohje on PDF-muodossa, joten sen lukemiseen tarvitsee AcrobatReader ohjelman. Jos et saa dokumenttia auki, niin lataa Reader tästä</p> <hr/> <p> PAIVITYSOHJE EDITORILLE (PDF) UUTISET ohje (PDF) PORTAALI IN PAIVITYSOHJE (PDF) TapahtumakalenteriOhje (PDF) Paivitysohje editorille 2004 (PDF) </p>	Kirjautuminen Rekisteröityminen

Pieksämäen seudun alueportaalin yhdistyssivu.

näkyvän portaaleissa monella tapaa. Jokaisessa niistä on keskustelupalsta, ja samoin ne tarjoavat asukkaille ilmaisen sähköpostiosoitteen, mutta vain Pieksämäen seudun portaalissa tarjotaan yhteisöille näkyvästi mahdollisuus perustaa omat kotisivut julkaisujärjestelmän avulla niin, että käyttäjät voivat itse ylläpitää sivuja. Yhdistykset ja seurat näkyvät etusivun linkkilistalla heti toisena Kunnat-linkin jälkeen, mikä kertonee siitä, että kolmannen sektorin toimintaa arvostetaan alueella.

Sivuston sisällöllisestä ylläpidosta ja keskustelujen moderoinnista vastaa käytännössä yksi toimittaja. Kuntien virkamiehet eivät varsinaisesti osallistu sisällöntuotantoon tai portaalin kehittämiseen, kuten Nettilässä. Kunnasta saadaan tietoa ja uutisia, jotka ylläpitäjä siirtää sivuille.

Palvelun kuvausta

Pieksämäen seudun alueportaalin tarjoaman julkaisujärjestelmän avulla yritykset ja yhteisöt voivat tehdä kotisivuja. Varsinaisia suljettuja intranetejä järjestelmällä ei tehdä. Pieksämäen seudun portaalin asiakaspalvelussa toimii ylläpitäjänä ja moderaattorina yksi henkilö, joka ei ehtisi kouluttaa kaikkia käyttäjiä henkilökohtaisesti. Käyttäjille on valmistettu varsin selkeät käyttöohjeet, jotka voi ladata pdf-tiedostona portaalin sivulta. Nähtävästi ohjeistus on ollut riittävä, sillä peräti 117 yhdistystä on ottanut ylläpitäjätunnukset käyttöönsä. Lisäksi palvelua käyttää yli kaksisataa yritystä ja 16 projektia (tilanne

Pieksämäen seudun alueportaalnin yhdistyssivuilla on pdf-muotoisia ohjeita yhteisöjen kotisivujen ylläpitäjille.

The image shows a screenshot of a web editor interface with several callout boxes explaining different features:

- Tämä näkyy edellisen sivun**: A box pointing to the top navigation area.
- Yläkuva:** Tähän voi ladata ns. yläbannerin. (HUOM! max. 748x 58 pikseliä) - A box pointing to the header image area.
- Vaakakuva** voi valita omalla tietokoneella (JPG-kuva). Kuva pakataan palvelimella oikeaan kokoon (leveys 420 pikseliä), johon voi juttua mukkaamaan kuvaa ennen siirtämistä sivustolle. Vaakakuva - A box pointing to the main content image area.
- Fontin ja taustan väri** - A box pointing to the text color and background color options.
- Tekstin tasaus painikkeet** - A box pointing to the text alignment options.
- Internet linkki** - A box pointing to the link insertion option.
- Näytä HTML-koodi** - A box pointing to the 'Show HTML' button.
- Uusi tiedosto:** voi olla kuva, doc, pdf tms. Tiedoston voi liittää liite tiedoston tapaan koneelta. - Klikkaa Selaa... niin voit valita tiedoston koneen resursseista. - Valittasi oikean tiedoston, paina Lisää -painiketta - A box pointing to the 'Add' button.
- HUOM!** Jos et ole tallentanut sivuasi ennen tiedoston lisäämistä, menettät esim sisältö -kenttään tekemäsi muutokset. - A box pointing to the 'Add' button.
- Rasti ikkää alkuperäinen** tarkoittaa että sivun laitaan voi laittaa esim thumbnai-kuvan ja thumbnaiä kikkaamalla kuvan avautuu alkuperäisen kokoisena uuteen ikkunaan. - A box pointing to the 'Original' checkbox.
- Tallenna:** painikkeesta sivut tallentuvat palvelimelle. - A box pointing to the 'Save' button.
- MUISTA AJNA TALLENTAA SIVUSI ENNEN KUIN KATSELUA** - A box pointing to the 'Save' button.
- Leikkaa, kopioi & liitä** - A box pointing to the 'Cut', 'Copy', and 'Paste' buttons.
- Kirjasinkoko (1 pientä ja 7 suurin)** - A box pointing to the font size dropdown menu.
- Otsikko:** Kirjoita tähän tekstin otsikko. - A box pointing to the title input field.
- Muotoilutyökalut:** Maalaa kirjoittamasi teksti ja näillä voit lihavoida, kursivoita tai alluivoita tekstiä. - A box pointing to the text formatting options.
- Sisältö:** Kirjoita tähän tai siirrä jo tekemäsi sisältö sivustolle. - A box pointing to the main text input area.
- Voit myös raahata kuvia toisesta interneteläimestä ja muokata niiden kokoa editoissa. Vero kuitenkin liian leveitä kuvia (ei yli 420 pikseliä, muuten sivuston laitat venyvät liikaa) - A box pointing to the image upload area.**

At the bottom of the editor, there is a message: **Jos teet sivusi editorilla, niin muista aina tehdä muutokset vast'edes editorinäköymässä! Muuten järjestelmä koodaa sivusi uudelleen ja asetelut muuttuvat.**

kesäkuussa 2004). Palvelu on yrityksillekin ilmainen, mikä lienee seurausta OSKU-hankkeen filosofiasta. Kerran ilmaiseksi annettua palvelua on tuntunut vaikealta muuttaa maksulliseksi.

Itse järjestelmä on selkeän näköinen. Sivupohjan väritystä ja detaljeja voi muuttaa, mutta kaiken kaikkiaan se tuottaa samannäköisiä sivuja (vertaa www.suomenlatu.fi, www.plappi.fi). Navigointi pääsivuilta linkitetyillä alasivuilla on hieman hankalaa, sillä sivulle tultaessa reunapalkin linkit häipyvät. Ne saa näkyviin vain painamalla nappia Palaa takaisin. Sivuille voi tuoda myös kuvia, mutta yllättävän harvoissa portaalin listalta löytyneissä sivuissa niitä käytetään. Käytössä ei useinkaan ole mitään erityisiä vuorovaikutteisia komponentteja. Yhdistykset ovat kuitenkin saaneet esille tärkeimmät asiansa ja tietonsa, mikä lienee tässä palvelussa tärkeintä.

Eniten sivuja ovat perustaneet urheiluseurat, joilla on myös melko runsaasti sisältöjä sivua kohden. Näiltä sivuilta löytyy myös interaktiivisia toimintoja, kuten vieraskirja: ne on kuitenkin linkitetty ulkopuolisiin ilmaispalveluihin. Urheiluseurat ovat monen muunkin yhteisöverkkopalvelun kenties potentiaalisin käyttäjäryhmä.

Pohjois-Lapin ja ePäijänteen portaaleissa on panostettu yrityksiin, joka näkyy niiden ulkonäössä. Se on järkevää, koska tämän tyyppisten portaalien ansaintalogiikka on aina taiteilua hengissä pysymisen ja palvelun lopettamisen välillä, tulonlähteeksi niistä ei tahdo vielä olla kenellekään. Niinpä Pohjois-Lapin portaalin etusivulla kysytään ”Portaalistako markkinointikanava yrityksille?” ja tarjotaan esimerkkejä toteutetuista yrityssivuista, jotka kaikki liittyvät Lapille niin tärkeään matkailuelinkeinoon. ePäijänteessä yritykset pomppaavat kävijän silmille logoina ja mainoksina lähes häiritsevästi. Toisaalta alueen pienten yritysten esille tuominen saatetaan nähdä yhtäläillä kotiseudun elinolosuhteiden parantamisena kuin minkä tahansa kansalaislähtöisen yhdistyksen toiminnan tukeminen. Jos alueportaali pysyy hengissä seutukunnan yritysten avulla, mikäs sen parempi. Toinen vaihtoehto voi olla tulopohjan menetys, kun kunnan tai projektin tuki loppuu.

Tässä yhteydessä voi lyhyesti tarkastella toistakin alueportaalia, Helsingin Arabianrannassa toimivaa Helsinki Virtual Village -verk-

kopalvelua (www.helsinkivirtualvillage.fi). Arabianrannassa yritys nimeltä Art & Design City Helsinki Oy Ab (ADC) on toteuttanut kokonaisvaltaisen tieto- ja alueverkkoopalvelun alueen asukkaille, yrityksille ja oppilaitoksille. Alueen toimijoille on rakennettu nopeat kiinteät laajakaistayhteydet, ja rakenteilla on myös wlan-verkko. Lisäksi on rakennettu erittäin kunnianhimoisella konseptilla alueportaali, joka tarjoaa mahdollisuuden rekisteröityä käyttäjäksi, perustaa intranet, ilmoitella, keskustella ja ryhtyä sisällöntuottajaksi. Portaali on rakennettu Teamwaren Plaza-alustalle, joka on yritysten ja isompien organisaatioiden käyttöön suunnattu lisenssipohjainen ohjelmisto. Sen on ottanut käyttöönsä jo muun muassa Nurmeksen kaupunki, jonka asukkaista neljännes käyttää myös FirstClass-tekni-

Arabianrannan alueportaaliassa tavoitellaan käyttäjiksi paikallisten asukas-yhteisöjen lisäksi myös alueen yrityksiä, oppilaitoksia ja julkista sektoria.

HELSINKI VIRTUAL VILLAGE

ARABIANRANTA-VERKKOLEHTI ALUEVERKKOPALVELUT IN ENGLISH LÄHETÄ PALAUTETTA TAPAHTUMAT

UUTISET

Aralis-Kirjastokeskuksen kesän aukioloajat
LUE LISÄÄ

Vanhankaupunginkoski korkattiin koskenlaskuun
Hurjimmat huimapäät tulivat kosken alas "väkärää" puolen, padon kohdalta.
LUE LISÄÄ

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpinen avasi Arabianrannan "lahilangattoman"
Aralis-kirjastokeskuksessa aratiin uuden sulupöhen WLAN-alue.
LUE LISÄÄ

Raitio linja 6 jatko-osa käyttöön elokuussa
LUE LISÄÄ

Työttöjä vapaana!
LUE LISÄÄ

ARABIAN!
Uusimmat rakennustyömaan vaiheet ja tiedotteet. Koko alueen kehittämisen visio ja historia.

Verkkolehti
Web magazine in English! Web-magasin på svenska!

Tapahtumakalenteri
Mitä Arabianrannassa tapahtuu ja milloin? Selaa tapahtumia.

Arabianliikenne
Joukkoliikenteen pysäkit ja aikataulut Arabianrannan alueella.

Lomakkeet
Tärkeimmät lomakkeet yrityksille ja yksityisille. Mukana mm. Kela, Posti, Patentti- ja rekisterihallitus.

Heldesk
Neuvovo Helsinki Virtual Village -portaalien käyttöön liittyvissä ongelmissa.

Oma käyntikortti
Rakenna oma käyntikorttisi. Päivitä harrastuksesi ja ansioluettelosi. Muuta rekisteröitymistietojasi.

Yrityspörssi
Löydä yhteistyökumppani, etsi työpaikkaa tai työntekijää.

Kauppapaikka
Alueen kauppaiden ja palveluntarjoajien yhteinen palveluportaali.

Varaukset
Varaa tiloja, laitteita ja palveluita.

Ryhmäjäsenyytesi
Erikoisryhmit-sivulla luetellaan erikoisryhmit, joiden jäsen olet.

Muistutukset
Mitä uutta tapahtunut Helsinki Virtual Villagen keskusteluryhmissä? Pyydä muutoksia erikseen verkkolehden keskusteluissa.

ma 5.7.2004 Aalto design - Alvar Aalto muotolinjuna ja kuokatteijana

ma 5.7.2004 Näyttely - itäla - muotolinjuna

to 15.7.2004 Paattotyönäyttely

ti 27.7.2004 Yrityskat -toffeet ja teainekset

ma 2.8.2004 Retki luonnonkasvi viljelmille

ti 3.8.2004 Annalan puutarhakerros

ti 3.8.2004 Kasvintajuyksen peruskursi aloittelijoille

ti 10.8.2004 Kata luovasti

ti 17.8.2004 Asetelma kesäkuista

SIURUN ALKURIIP KIRJALUUD ULOS

Internet

kalla toteutettua kansalaisverkkoa. Nämä kaksi verkkoa eivät näytä keskustelewan kovin näkyvästi keskenään.

Portaalissa tarjotaan palveluratkaisuja, kuten kotisivuja, sähköpostipalveluja ja resurssikalentereita myös suoraan yrityksille, ja näin rahoitetaan sen toimintaa. Mukana yhteistyökumppaneina on useita yrityksiä, jotka näkyvät logoina portaalin etusivulla. Lisäksi tulo-pohjaa saadaan alueen asukkaiden yhteisövästikkeissaan maksamista maksuista. Näin palvelun juoksevat menot tulevat katetuksi. Helsingin kaupungin osuus keskittyy järjestelmän edelleen kehittämiseen. Arabianrannan yhä rakentuva asuin- ja työpaikka-alue kokonaisuutena on ollut Helsingin kaupungille tärkeä kaupunkisuunnittelukohte, johon on satsattu. Kuten ehkä palvelun nimestäkin kuulee, ajatuksena oli alun perin laajentaa Virtual Villagea muihin kaupunginosiin Helsingissä. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut.

Sivuja toimitetaan ammattimaisen tyylikkäästi. Tapahtumakalenteria päivitetään ahkerasti toimituksen puolesta, mutta keskustelukanavilla on hyvin hiljaista. Yhteisöjä, joihin voi liittyä, on perustettu kymmenkunta, niistä suurin osa taloyhtiöitä. Ongelmana on ollut lähinnä se, että kaikki hienot verkkopalvelut rakennettiin kun käyttäjiä eli asukkaita oli vielä hyvin vähän. Sitä paikkaan sidottua yhteisöllisyyttä, jota verkkoyhteisöllisyyden synty usein edellyttää, ei ole ehtinyt muodostua. Tehokkaaseen tietotekniikkainfraan oli panostettu, mutta alueen toimijoita ei ole saatu riittävästi mukaan sisältöjen kehittämiseen. Sinänsä tämä on tuttua monesta muustakin hankkeesta. Arabianranta kuitenkin rakentuu koko ajan, ja asukkaita tulee lisää. Tilanne voi vielä muuttua. ADC Oy:n mukaan alueportaaali uudistuu syksyn 2004 aikana.

Johtopäätöksiä

Pieksämäen seudun portaalin kustantavat Pieksämäen seudun kunnat. Sen jatko riippuu, kuten niin usein muuallakin siitä, kokevatko kunnat portaalin ylläpidon hyödylliseksi itselleen ja asukkailleen eli veronmaksajille. Tällä hetkellä kunnissa on se tilanne, että materiaalia tuotetaan samanaikaisesti omille kotisivuille sekä seudun yhteiseen portaaliiin, ja viranhaltijat kokevat tämän työlääksi. Kaksinkertaisen

työn ongelma on tuttu OSKU-projektista, ja vaikka se sielläkin tiedostettiin, uusi järjestelmä ei nähtävästi ole tuonut tähän muutosta.

Hypoteettisesti tilanne saattaa muuttua, jos alueen kunnat siirtävät käyttämään omissa tietoverkoissaan samaa järjestelmää kuin portaalissa käytetään. Tämä taas riippuu kunkin kunnan tilanteesta. Pieksämäellä asiasta nähtävästi keskustellaan. Mutta jos kunnassa on jo otettu käyttöön oma järjestelmä, alueportaalin on yleensä tultava perässä, eikä päinvastoin. Tuskin missään ollaan enää ”neitseellisessä tilassa” IT -järjestelmien suhteen, vaan kaikilla kunnilla on jo joku tiedonhallinta- ja julkaisujärjestelmä käytössään. Uudet portaalit, kansalaisverkot ja yhteisöverkot toteutetaan melkein aina uudella tekniikalla, vähän paremmalla ja hienommalla kuin vielä vuosi sitten, mutta lähes aina erilaisella kuin alueella siihen mennessä on käytetty. Kunnat eivät tunnetusti toimi open source -järjestelmissä, vaikka näitäkin mahdollisuuksia on tutkittu esimerkiksi Turussa. Perinteisesti kuntien järjestelmät ovat lisenssipohjaisia ja räätälöityjä. Mitä massiivisempia järjestelmät ovat, sitä suuritöisempiä ovat kaikki muutokset. Näin syntyy tilanteita, että kaikkalainen sulauttaminen ja yhteiskäyttö vaatii isotöisiä ja kalliita muutos- ja päivitysurakoita, ja vaarassa on syntyä itseään ruokkiva IT-projektihelveti. Sen kustannukset maksaa viime kädessä veronmaksaja.

Tästä näkökulmasta katsoen voisi ajatella, että Pieksämäen seudun portaalit voisi pyrkiä edes jonkinasteiseen omavaraisuuteen. Se voisi alkaa myydä nykyisiä palvelujaan tiettyyn hintaan ja ottaa yritykset näkyvämmiin mukaan. Näin saadaan tarvittavaa riippumattomuutta kuntien taloustilanteiden mukaan vaihtelevista päätöksistä. Arabianrannan alueportaalit näyttäisi tässä suhteessa olevan hyvä, suhteellisen omavarainen esimerkki. Omavaraisuus vaatii kuitenkin sellaista määrätietoista suunnittelua ja tahtotilaa, jota juuri projektien avulla luodaan, mutta jota muuten on ehkä vaikea synnyttää.

Tekniikkaa?

Jotain merkitystä on sillä, millainen yhteisön verkkoviestintään valittu järjestelmä on teknisesti. Sen rakentaminen tai räätälöinti, ylläpito ja käyttö voi olla helppoa tai hankalaa. Käyttöönoton vaikeus voi estää järjestelmän omaksumisen ja leviämisen yhteisössä. Erityisesti hankalana näyttäytyy sellainen järjestelmä, joka poikkeaa kovasti totutuista, joka ei taivu helposti uusiin toimintoihin ja jonka käyttökustannukset ovat suuret. Lisenssipohjaiset järjestelmät ovat valmiimpia ja ehkä nopeammin käyttöön otettavia, mutta niihin on vaikeampi tehdä muutoksia. Täysin ”raaka” ohjelmisto taas on riskialtis valinta tilaajalle, jolla ei ole kokemusta vastaavien järjestelmien suunnittelusta ja soveltamisesta. Onneksi tässä suhteessa tilanne paranee koko ajan: yritysten tuottamat julkaisujärjestelmät ovat pääsääntöisesti hyvin pientenkin yhteisöjen tarpeisiin räätälöitäviä. Hintakaan ei enää ole välttämättä este.

Erikseen asennettavat ohjelmat ovat erityinen ongelma, jos tarkoituksena on että verkkoa käyttävät ja siihen tuottavat sisältöä myös julkishallinnon ja yritysten edustajat. Organisaatioissa suhtaudutaan nykyään erittäin vastahakoisesti muiden kuin organisaatioissa virallisesti hyväksytyjen ohjelmien asentamiseen työntekijöiden työ-koneisiin. Tilanne on toinen, jos koko kunta sitoutuu järjestelmän käyttöön tai jopa siirtää omat verkkopalvelunsa samalle teknille alustalle. Tästä on esimerkkejä esimerkiksi Oppiva Ylä-Karjala -projektista sekä eräistä OSKU-hankkeista ja niiden perillisistä.

Riippumattomuutta?

Julkaisujärjestelmiin tutustuesssa on tullut ehkä selkeimmin esiin se, että ne eivät ratkaise kaikkia kotisivujen sisällöntuotantoon ja hallintaan liittyviä ongelmia, joihin monet yhteisöt ovat vanhoissa systeemeissä törmänneet. Moni asia toki helpottuu, mutta uusien järjestelmän myötä tulee uusia ratkaistavia asioita. Selvin ero perinteiseen html-pohjaiseen sivutuotantoon verrattuna on se, että erityisesti kaupalliselta toimittajalta hankittu julkaisujärjestelmä sitoo käyttäjät kyseiseen yritykseen varsin tiiviisti. Myös open source -pohjaiset järjestelmät aiheuttavat sen, että sivuja voi ylläpitää ja päivittää vain kyseiseen järjestelmään kuuluvilla hallintatyökaluilla. Jokainen järjestelmä on hieman erilainen, ja jokainen uusi järjestelmä on opeteltava erikseen.

Mansetorin teknisen ylläpitäjän mukaan voisi jopa miettiä, onko siirtyminen julkaisujärjestelmiin sittenkään järkevää: pitäisikö vain jatkaa asukkaiden kouluttamista ja tukemista perinteisillä tavoilla? Html-pohjainen sivuntuotanto kun on järjestelmäriippumatonta ja halpaa. Kun palvelinta halutaan kustannussyistä tai muista syistä vaihtaa, html-editorilla tehdyt sivut voi kopioida ja siirtää toiselle palvelimelle muutamassa minuutissa. Kaikkia erikoistoimintoja ei ehkä saa sivuille, mutta toisaalta kaikkia ei edes tarvita. Erikoistoiminnoista intranetit ovat selvästi sellainen toiminto, jota hyvin harvat yhteisöt osaavat vielä täysipainoisesti hyödyntää. Ilmiö muistuttaa muutaman vuoden takaista tilannetta, kun ihmisiä yritettiin aika huonoin tuloksin saada opiskelemaan netissä erityyppisissä oppimisympäristöissä.

Toisaalta tilanteeseen on väsyttynyt niin Mansetorilla kuin Kotikadussa, joissa koulutustoimintaa on harjoitettu jo vuosikausia. OSKU-hankkeessa toteutettu vertaiskoulutusmalli voisi olla ratkaisu, mutta käytäntö on osoittanut, että vapaaehtois pohjalla toimivien ihmisten halu uhrata aikaansa toisten opettamiseen ilmaiseksi on aika vähäistä. Koulutus hankitaan mielellään joltain ulkopuoliselta taholta – joko projektilta tai vaikka työväenopistosta – jonka jälkeen taitoja lähde-tään soveltamaan omiin tarpeisiin. Koulutukseen on sisältynyt usein varsinaisen tietoteknisen opetuksen lisäksi sisällöntuotannon prosessin ja koko median ”filosofian” opettelu. Yhteisö on samalla joutunut

pohtimaan, mitä se haluaa kertoa itsestään, mihin se pyrkii ja mikä merkitys kotisivuilla on sille ja sen yhteistyökumppaneille. Tähän puoleen yritykset harvoin panostavat, mutta tähän edellä mainitut ja monet muut projektit nimenomaan haluaisivat panostaa.

Kun kaivataan riippumattomuutta, mielessä voi olla mielikuva nettiaktiiveista, jotka tekevät mitä haluavat ja valitsevat toimintaympäristönsä (ja identiteettinsä) vapaasti. Toisaalta tämä vapaus liikkua ja toimia tietoverkoissa on varattu niille, joilla on taitoa ja osaamista riittävästi. Open sourcet ja groupwaret ovat oma maailmansa omine filosofioineen, mutta tavalliselle keski-ikäiselle yhdistysaktiiville ne ovat ehkä vain vieraskielisiä sanoja. Voisi sanoa, että ne eivät ole aito vaihtoehto iltapuhteinaan silloin tällöin sivuja päivittävälle yhdistysaktiiviporukalle. Sekä niiden rakentaminen että ylläpito saattaa olla liian vaativaa tavalliselle windows-käyttäjälle. Koodit ja sovellusalus-
tat jätetäänkin mieluummin ammattilaisten käsiin. Niinpä ollaan aina riippuvaisia jostakin, tekniikasta tai osaajista tai molemmista – ja usein vielä rahoituksestakin.

Aktiivisuutta?

Tärkeintä yhteisöjen viestinnässä näyttäisi olevan se, että sivut luovat oikean mielikuvan, imagon, yhteisöstä ja sen mahdollisesti edustamasta alueesta. Aktiivisuus sinänsä nähdään positiivisena tekijänä. Tärkeää on, että uusimmat tiedotteet ja strategisesti tärkeät uutiset saadaan esiin ja muidenkin tiedoksi. Jos yhdistyksellä on selviä tavoitteita esimerkiksi omalla asuinalueellaan, tehokkaasti toimitetut kotisivut voivat viedä näitä tavoitteita eteenpäin aivan konkreettisesti. Esimerkiksi keskustelupalstalla voi kuka tahansa asukas tuoda esiin havaitsemansa tärkeän asian ("Kunnan esityslistalle on ilmestynyt esitys bussilinjan lakkauttamisesta!") jolloin muut voivat reagoida. Tällöin keskustelupalstan tai sen uusimpien otsikoiden tulisi olla niin hyvin ja strategisesti sivuille sijoitettu, että "uutinen" näkyy heti kaikille, jotka käyvät etusivulla. Yhtälailla muutkin uutiset ja jutut ovat tärkeitä, sillä niiden avulla seurataan alueellisia prosesseja ja saadaan taustatietoa asioista, joihin halutaan vaikuttaa. Sivuilla rakennetaan eräällä tavalla alueen yhteistä tietoisuutta, jos hyväksytään se,

että tietoisuuden esille tuojat ovat usein aika harvalukuinen joukko aktiiveja. Juuri tässä julkaisujärjestelmä antaa yhteisölle hyvät mahdollisuudet vaikuttaa siihen, että tärkeät asiat varmasti puskevat esiin eivätkä huku kotisivujen kuvagallerioiden ja pöytäkirjojen alle.

Ovatko yhteisöt sitten aktiivisia kun ne näkyvät verkossa? Miten aktiivisuutta mitataan? Jollakin alueella voi olla aktiivista yhdistystoimintaa, mutta viimeksi vuosi sitten päivitetty kotisivut. Silti yksikin aktiivi voi muuttaa hetkessä tilanteen. Kotisivut kokevat renessanssin, ja koko alue näyttäytyy yksittäisen nettisurffaajan silmissä ”aktiiviselta”. Voi siis miettiä, kertooko sivujen julkaiseminen sinänsä mitään alueen toimijoiden yleisestä aktiivisuudesta. Vasta vuorovaikutus muiden asukkaiden, yhdistysten, yritysten ja viranomaisten kanssa tekee kotisivuista aktiiviset ja ulospäin vaikuttavat. Aktiivisten ihmisten tulisi ennen kaikkea organisoitua keskenään. Vuorovaikutus näkyy silloin konkreettisesti siten, että päivittäjiä on useampia kuin yksi tai kaksi. Lisäksi useampi toimija tuottaa sivuille erityyppistä materiaalia, ja sivut tulevat laajemmin luetuiksi. Kävijälaskurit ja erilaiset alueelliset kyselyt auttavat kartoittamaan tilannetta tässä suhteessa.

Yhteisöllisyyttä?

Kun yhteisö- ja kansalaisverkkoja ovat rakentaneet projektit ja julki-shallinto, on tavoitellut lähes aina yhteisöllisyyden tukeminen tai jopa uudenlaisen virtuaaliyhteisöllisyyden synnyttäminen. Tällaisen syntyä on vaikea todentaa, mutta näppituntuma on, että juuri missään tässä selvityksessä kuvatuista esimerkeistä ei varsinaisesti ole synnytetty uusia yhteisöjä. Jos hyvin monet alueen asukkaat keskustelevalta keskustelupalstoilla tai ilmoittelevat kirpputorilla, onko kyse yhteisöllisyydestä? Tai onko kyse yhteisöllisyydestä, jos taloyhtiö perustaa intranetin ja avaa siellä saunavuorolistat?

Verkoille valitut nimetkin ovat mielenkiintoisia. Haetaanko yhteisöverkoilla yhteisöjä ja kansalaisverkoilla kansalaisia? Onko yksittäisistä kansalaisista koostuva, juuri kyseistä kansalaisverkkoa käyttävä joukko yhteisö, vai muodostuuko yhteisöverkon avulla useita uusia pieniyhteisöjä samaan tyyliin kuin internetin globaaleissa yhteisöpalveluissa? Edelleenkin näyttäisi siltä, että ainakaan alueellisten verkkojen

käyttäjryhmät eivät erityisesti hae yhteisöllisyyttä verkosta. Verkko on niille lähinnä työkalu. Todelliset yhteisöt elävät ilman sitäkin.

Toisaalta yhteisöt ovat olleet uusista nettivälineistä varsin innostuneita. Kotisivuja pystytetään ahkerasti ja keskustelupalstoja perustetaan. Melkein kaikki toimivat yhteisöt pitävät kotisivuja välttämättöminä, ja tietoa yhteisöistä etsitään juuri kotisivujen kautta. Tietoverkkojen ja sähköpostin käyttöönotto on mullistanut yhdistysten toimintatavat. Nähdään jo, että verkkomedialla on merkitystä yhteisön tavoitteiden toteuttamisen kannalta. Esimerkkinä mainitut urheiluseurat käyttävät intranetijä tehokkaasti omassa toiminnassaan.

Kaupunkisuunnitteluaiheiset kotisivut taas vaativat tehokkaasti toimiakseen kuvagallerioita, keskustelupalstoja ja dokumenttiarkistoja. Aktiivinen toimijaporukka viestii keskenään ahkerasti, mutta tarvitsee sähköpostin lisäksi myös esimerkiksi materiaaliarkiston. Monessa yhteydessä on mainittu sana toimintakulttuuri ja sen muutos. Kun yhteisöt oppivat, miten internetin käyttö on käytännössä hyödyksi niiden toiminnassa ja mitä verkossa voi tehdä, myös toimintakulttuuri muuttuu. Ehkäpä yhteisöllisyyskin saa siinä sivussa uusia muotoja.

Osallisuutta?

Sekä kunnat että niiden asukkaat ovat enemmän tai vähemmän julkisesti toivoneet, että alueelliset verkkopalvelut edistäisivät osallistumista, vaikuttamista ja demokratiaa. Internetin julkinen ja läpinäkyvä luonne ikään kuin palvelee demokratiaa jo sellaisenaan. Palvelujen rakentamisessa on kuitenkin usein käynyt niin, että asukkaiden ja viranomaisten näkemykset tämän avoimuuden ja läpinäkyvyyden toteuttamisesta ovat poikenneet toisistaan. Kunnat ja kuntalähtöiset projektit ryhtyvät usein rakentamaan palveluja omista lähtökohdistaan käsin, osana hallintojärjestelmää. Asukkaat nähdään asiakkaina, ei välttämättä tasavertaisina tiedontuottajina tai keskustelukumppaneina. Asukkaat taas odottavat vuorovaikutusta hallinnon kanssa ja sitä, että kaikella mitä tehdään, olisi jotain merkitystä ja vaikutusta. Toisaalta internet välineenä on monille vielä niin uusi, että kunnan taholta tarjottuihin verkkopohjaisiin vaikuttamismahdollisuuksiin ei osata tarttua.

Kansalaisille voidaan opettaa taitoja, tarjota tietoteknistä infraa ja keskustelukanavia ja rakentaa julkaisujärjestelmiä. Usein kunnissa vain toivotaan, että kansalaiset käyttävät näitä verkkoja ja kanavia. Toisaalla asukkaat rakentavat omia kotisivujaan, joissa alueen tärkeät asiat – ne ruohonjuuritason kotinurkkajutut – ja keskustelunaiheet ovat pääasiassa. Välttämättä ei nähdä, kuinka nämä kaksi verkkomaailmaa oikeasti kohtaisivat toisensa. Voi kuitenkin sanoa, että molemmille palveluille, niin kuntien ja projektien toteuttamille kuin asukkaiden itsensä tuottamille, on yhteistä se, että virkamiehet eivät henkilökohtaisesti juurikaan osallistu niissä käytäviin keskusteluihin tai niiden sisällöntuotantoon. Kuntien viranomaisille alueportaalit aiheuttavat vain moninkertaista työtä, kun tiedotteita pitää jakaa useaan paikkaan. Joitakin poikkeuksia toki on. Nettiä on niistä ehkä selvin, mutta esimerkiksi Kotikadun kaupunginosat hakevat aluettaan koskevan, kaupungin tuottaman tiedon poimimalla jutut vaivalloisesti kaupungin kotisivuilta eri hallintokuntien sivuilta. Toistaiseksi kaupungin omat järjestelmät eivät taivu joustavaan, aluekohtaiseen tiedottamiseen.

Alueellisille kotisivuille kerätään tietoa siitä, millainen alue on. Keskustelufoorumitkin voivat toimia paikallisen tiedon tuottajina – tosin usein aika sattumanvaraisesti. Alueellisten toimijoiden tuottaman tiedon merkitystä kuntien päätöksentekoon on vaikea arvioida. Nähtävästi kuitenkin kaupunkisuunnittelijat ovat oppineet käymään silloin tällöin kaupunginosan kotisivuilla, esimerkiksi ennen alueella järjestettävää yleisötilaisuutta.

Lopuksi

Monissa tässä selvityksessä käsitellyissä tietoyhteiskuntaprojekteissa on ollut tarvetta ymmärtää, mistä verkkoyhteisöllisyydessä on kysymys. Tätä ymmärrystä on haettu rakentamalla konkreettisia pilotteja, joiden avulla on mallinnettu tietoyhteiskuntaa, jonka kansalaiset toimivat aktiivisesti verkossa. Tietoyhteiskunta on yhä enemmän yhtä kuin tietoverkot ja niiden käyttö. Kaikki tapahtuu verkossa, vieläpä Manuel Castellsia mukaillen ”organisaatioiden vuorovaikutusta ilmentävinä virtoina”. Virtaan halutaan hypätä, mutta miten niin sa-

notut tavalliset ihmiset ja kolmas sektori sen tekevät? Mitä se heiltä edellyttää, ja miten he näistä verkoista ja virroista hyötyvät? Ja vielä: miten yhteiskunta siitä hyötyy?

Ehkäpä kunnissa nähdään jatkossa selkeämmin kolmannen sektorin tuottaman tiedon ja toiminnan merkitys. Jo se, että monien kolmatta sektoria edustavien yhteisöjen ja yhdistysten oma toiminta tehostuu ja viestintä paranee tietoverkkojen avulla, hyödyttää julkishallintoa. Onhan kolmannelle sektorille viime aikoina siunaantunut monia sellaisia tärkeitä tehtäviä, joita kunnat eivät itse päätoimisesti hoida. Kotiseutuyhdistys kerää tietoa alueesta, vaalii omaa elinympäristöä, pyrkii parantamaan sen viihtyvyyttä ja edistämään ihmisten juurtumista sinne. Urheiluseura kanavoi lasten ja nuorten energiaa liikuntaan monipuolisella toiminnalla. Kyläyhdistykset markkinoivat kotisivuillaan rantatontteja ja lomamökkejä kaupunkilaisille ja taistelevat näin asutuksen ja palveluidensa säilymisen puolesta – ja niin edelleen.

Julkaisujärjestelmät ovat väline tuottaa sisältöjä verkkoon hieman helpommin ja tehokkaammin kuin ennen. Kolmas sektori, yhteisöt, asukkaat, kansalaiset – miten näitä ei-virallisia tahoja nyt kutsuukin – ovat suunnannäyttäjiä siinä, miten julkaisujärjestelmiä ja tietoverkkoja yleensä voi käyttää alueen yhteisöjen ja asukkaiden tukena. Ne tuottavat pieniä ja suuria käytännön innovaatioita, joita julkishallinto ei aina huomaa tai hoksaa. Niistä pitäisi ottaa oppia, vaikka onkin vaikea sanoa, estyykö niiden avulla syrjäytyminen ja tehostuuko demokratia. Ainakin se on mahdollista.

Osassa 1 esimerkkien yhteydessä mainittuja verkkosivuja:

Kotikatu: www.kaupunginosat.net

Maunulan kotisivut: www.kaupunginosat.net/maunula,
www.maunula.net (demosivusto)

Santahaminan kotisivut: www.santahamina.fi

Helka ry: www.helka.net

Kaupunginosat.net -portaali: www.kaupunginosat.net

Mansetori: <http://mansetori.uta.fi>

Petsamon ja Kaukajärven kotisivut: <http://mansetori.uta.fi/>
petsamo sekä <http://mansetori.uta.fi/kaukajarvi>

Oulun kaupunginosa: www.naapurit.net

Oppiva Kansalaisverkko: www.oppivat.net

OSKU-projekti: www.oskut.net

Intranetit.net: www.intranetit.net

Yhteiso.com: www.yhteiso.com

Hämeenlinnan seudun alueportaali: www.aina.fi

MSN.fi-yhteisöt: [http://groups.msn.com/](http://groups.msn.com/home.msnw?pgmarket=fi-fi)
[home.msnw?pgmarket=fi-fi](http://groups.msn.com/home.msnw?pgmarket=fi-fi)

EKYL ry: www.intsys.fi/ekyl/

Tarinoiden Espoo: [http://members.surfeu.fi/](http://members.surfeu.fi/tarinoidenespoo/index.htm)
[tarinoidenespoo/index.htm](http://members.surfeu.fi/tarinoidenespoo/index.htm)

Leppävaaran kotisivut: www.lepuski.fi

Nettilä: www.nettila.net

Pieksämäen seudun alueportaali: www.pieksamaenseutu.fi

Arabianranta, Helsinki Virtual Village:

www.helsinkivirtualvillage.fi/

Osa 2

Ohjeita yhteisöille julkaisu- järjestelmän hankintaan

Esipuhe

Seuraava osio sisältää joitakin käytännön ohjeita yhteisöille tilanteessa, jossa ne harkitsevat tai ovat jo hankkimassa julkaisujärjestelmää kotisivujensa ylläpidon ja sisällöntuotannon tehostamiseksi. Koska kaikki internetiä ja IT-alaa koskeva tieto vanhenee erityisen nopeasti, ei ohjeistukseen voi yksiselitteisesti kerätä tuotenimiä ja hintoja. Julkaisujärjestelmän hankinnassa huomioitavia asioita käydään läpi siltä kannalta, mihin käytännössä prosessissa mukana olevat henkilöt todennäköisimmin törmäävät.

Yksiselitteisiä tarjouspyyntöpohjia tai täydellistä teknisten ominaisuuksien luetteloa ei tässä anneta. Sen sijaan lukija voi rakentaa itselleen jonkinlaisen tarkistuslistan omaan käyttöönsä. Listasta voi hyötyä se kolmannen sektorin yhteisön nettivastaava, yhdistyksen puheenjohtaja, projektinsa puolesta teknisiä ratkaisuja etsivä projektityöntekijä, kunnan virkamies, yrityksen edustaja – kuka tahansa, joka miettii, miten internetiä voisi hyödyntää yhteisöllisesti, viestinnällisesti, vuorovaikutteisesti ja strategisesti – yhteisön toimintatavan ja tavoitteiden mukaisesti.

Kotisivujen julkaisu kehittyneemmillä tekniikoilla vaatii monenlaista osaamista ja uusien asioiden opiskelua. Kyse ei ole pelkästä tekniikasta, vaan monitahoisesta prosessista, jossa on erilaisia osajia, vastuutasoja, käyttötarpeita, kustannuksia ja sopimuksia. Tehokas julkaisujärjestelmä edellyttää tuottajia ja käyttäjiä, ja nuo erilaiset käyttäjäryhmät on tunnistettava. Yhdistyksessä julkaisujärjestelmän

käyttöönotto vaatii ennen kaikkea toimintakulttuurin muutosta. Eli on hyvä miettiä, miksi halutaan viestiä tehokkaammin, mitä sillä halutaan saavuttaa, ja mitä siitä mahdollisesti seuraa pitemmällä aikavälillä. Pelkkään uuteen tekniikkaan ei vapaaehtois pohjalla toimivan kolmannen sektorin yhteisön kannata euroja ja työtunteja uhrata.

Näiden kysymysten avulla voi myös selvittää itselle, mitä ominaisuuksia järjestelmältä haluaa – ja mitä ei. Kaikki on mahdollista, mutta kaikkea ei tarvita.

Kun yhdistys tai yhteisö julkaisee kotisivuja, tarvitaan siihen tekijöiden ohella taho, joka viime kädessä koordinoi ja ohjaa toimintaa. Erityisesti uuteen julkaisujärjestelmään siirryttäessä täytyy hankkeen toiminnallisessa suunnittelussa olla tiiviisti mukana ainakin yksi yhteisön jäsen, mielellään tietenkin useampi. Muuten toteutus jää teknisen toimittajan vastuulle, ja testausvaihe siirtyy käyttöönoton jälkeiseen aikaan. Tällöin on heti edessä tarve teettää muutoksia sen jälkeen, kun työ on valmistunut ja maksettu.

Yhteisiä suunnittelukokouksia kannattaa pitää säännöllisesti. Täysin tyhjältä pohjalta lähteminen voi olla vaikeaa: toiminnot on helpompi hahmottaa, kun lähtökohtana on esimerkiksi palvelun toimittajan tuottama demoversio. Myös muiden yhteisöjen verkkoratkaisuihin kannattaa käydä tutustumassa netissä.

Jo sivujen suunnitteluvaiheessa on hyvä miettiä, kuka tekee jatkossa mitään. Jonkun täytyy ottaa niin sanottu päätoimittajavastuu. Tämä tehtävä voidaan sopia myös kiertäväksi. Käytännössä jo eri käyttäjätasojen miettiminen paljastaa konkreettisesti, minkälaisia toimijoita yhteisössä on. Jos päivittäjiä on useita, tulee käyttäjätasojakin usein enemmän. Järjestelmän suunnitteluvaiheessa olisi hyvä samalla testata demoversion viestintävälineitä. Jos on tarjoamassa yhteisölleen esimerkiksi intranetin käyttöä, siihen on hyvä totuttautua ensin itse.

On mietittävä myös sellaisia käytännön asioita kuin ylläpitäjien koulutus. Yleensä teknisen alustan tuottavat firmat tarjoavat kou-

lutuspaketteja asiakkailleen. Koulutuksiin kannattaa osallistua sillä mielellä, että jatkossa yhteisö suoriutuu koulutuksesta itse. Käytännössä perusjärjestelmän sisällöntuotannon ja sivujen muokkauksen opettelu ei tulisi viedä tuntia kauempaa aikaa ”kädestä pitäen” menetelmällä. Pääylläpitäjän täytyy perehtyä lisäksi muun muassa käyttäjähallintaan, joten hänen tulee varata opiskeluun enemmän aikaa. Jos käyttäjäkoulutusta tarvitaan erikseen, ei järjestelmä välttämättä sovellu yhteisölle, sillä laajaa koulutusta ei voi järjestää vapaaehtois-pohjalta.

Tyypillisesti yhteisöt saavat rahoitusta toiminnalleen ja siten myös verkkosivujensa ylläpitoon kunnilta ja erilaisista hankkeista. Jos yhteisö aikoo hankkia tuloja esimerkiksi yritysten logoilla ja bannereilla, täytyy laskutus ja rahaliikenne suunnitella etukäteen. Tekninen toimittaja antaa arvion vuosittaisista ylläpitokustannuksista, ja sen mukaan on elettävä. Lisätyöt ja muutokset maksavat aina mikäli niitä ei osata tehdä itse.

Ennen kaikkea on tärkeää ymmärtää, mitä yhteisö haluaa tehdä kotisivuillaan: keitä olemme ja mitä haluamme viestiä ja kenelle. Internet on mediana ennen kaikkea viestintäväline, mutta se mahdollistaa myös vuorovaikutuksen muiden kanssa. Yhteinen visio sivujen merkityksestä ja roolista yhteisön toiminnassa on hyvä määritellä.

Yhteisö voi tehdä vaikka seuraavanlaisen ajatusleikin tai testin omasta olemuksestaan. Eli millaisia olemme, ja mitä toimintoja tarvitsemme? Tarvitsemmeko kaikkia niitä:

Uutisoiva yhteisö: Ajankohtaisia tapahtumia, kalenteritoimintoja, reportaaseja, kuvia. Uusimmat viestit näkyvästi etusivulla. Uutissyöttö.

Arkistoiva yhteisö: Dokumentit arkistossa, kuvagalleriat ojennuksessa. Historiikkeja. Kotiseutusivuja. Asukkaiden muistelmia.

Keskusteleva yhteisö: Keskustelufoorumit kunniassa. Sisäiset viestiohjelmat. Äänestyspalikat. Uutisissa kommentointimahdollisuus.

Linkittävä yhteisö: Alueen palvelut yhteen. Linkkikokoelmia, keskitetty päivitys (yksikin päivittäjä riittää). Yhteistyötä yritysten kanssa, tilat bannereille ja logoille.

Yhdistyspainotteinen yhteisö: Suljetut ja avoimet intranetit eri yhdistyksille. Lomaketoiminnot. Sivut toimivat myös yhdistyksen työryhmäohjelmistona.

Manifestoiva yhteisö: Meillä on missio! Kaikki keinot käytössä. Useita päivittäjiä ja käyttäjätasoja.

Listassa mainittuja toimintoja käydään tarkemmin läpi tämän osion luvussa 3.

YLEISTÄ

Yhteisö päättää hankkia käyttöönsä julkaisujärjestelmän. Sen jälkeen kun yhteisön tarpeet ja tahtotila on varmistettu, työtehtävät jaettu ja mahdollinen rahoituskin varmistettu, on hyvä tunnistaa koko prosessin eräs tärkeä ominaisuus: nyt on kyse pahamaineisesta teknologiahankkeesta eli IT-projektista. Tällainen projekti on sukua tietokoneen tai laajakaistayhteyden hankinnalle: tilaaja ei aina ihan tarkkaan tiedä, mitä on hankkimassa.

Usein tilaajalla ei ole sellaista osaamista, jonka avulla voisi hoitaa kaiken itsenäisesti, vaan joudutaan turvautumaan yritysten ja asiantuntijoiden apuun. Jos julkaisujärjestelmään liittyy palvelimen ylläpitoa ja päivityksiä, tilaajataho on jatkossakin enemmän tai vähemmän naimisissa järjestelmän tuottajan kanssa. Ja vaikka yhteisön sisällä olisi osaamista, jolloin yksittäinen osaaja esimerkiksi hakee netistä open source -alustan ja pystyttää palvelun erilaisista ilmaisista komponenteista, voi yhteisö olla järjestelmän ylläpidon kannalta vieläkin haavoittuvaisempi. Pääylläpitäjän tehtäviin kuuluvaa osaamista on vaikea siirtää uusille henkilöille. Yritykset yleensä hinnoittelevat koulutuksen erikseen tai sisällyttävät sen hintaan.

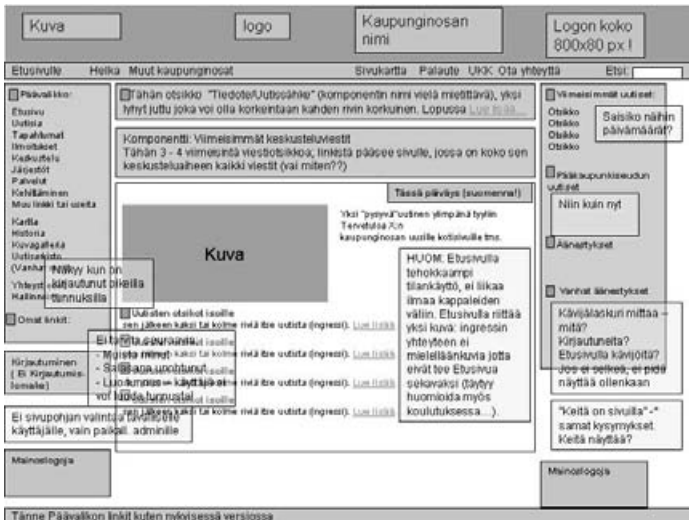
Kaiken kaikkiaan on hyvä muistaa, että yhteisön pieneen ohjelmistohankintaan liittyy aivan samat organisatoriset, johtamiseen liittyvät ja käytännölliset lainalaisuudet kuin mihin tahansa IT-projektiin. On hyvä tiedostaa muutamia perusasioita hankkeen läpiviemisestä.

Esimerkkiä voidaan hakea yritysmaailmasta. Liiketoimintamalleja tutkineen Jouko Hannuksen mukaan IT-projekteihin liittyy usein koko organisaation toimintaprosessien uudistuminen. Tietotekniikkaan ja sen mukanaan tuomiin aisoihin kohdistetaan suuria odotuksia. Toisaalta ei kuitenkaan oikein tiedetä, mitä odotetaan, eikä olla valmiita muuttamaan omia toimintatapoja.

Määrittelystä

IT-projektit vaativat tehokasta ohjausta ja seuranta. Jonkun yhteisöstä on sukeltettava syvälle asiaan, perehdyttävä kunnolla ja varauduttava viettämään aikaa toimittajan eli yleensä jonkun yrityksen edustajan kanssa. Projektiin liittyy aina määrittelyvaihe, jonka aikana asiakas ja toimittaja yhteisesti miettivät, miten kaikki mahdollisessa tarjouspyynnössä mainitut tarpeet käytännössä toteutetaan, ja mitä mahdollisuuksia juuri tämä tietty järjestelmä antaa käyttäjälle.

Kotikadun julkaisujärjestelmää suunniteltaessa muokattiin etusivua PowerPointilla laaditulla laatikkokaaviolla. Kaavion avulla toimintoja voi määritellä täsmällisemmin kuin sanallisesti.

Vaikka tarjouspyyntö olisi tehty hyvinkin tarkasti ja pohditusti (mikä on aina hyvä asia) siinä ei tietenkään ole voitu ottaa vielä huomioon sittemmin valituksi tulleen ohjelmiston erityispiirteitä ja lisäominaisuuksia.

Tarjouspyynnön laatimiseen kannattaa kiinnittää huomiota, ja ottaa mallia vaikka omalla työpaikalla tehdyistä hankinnoista. Mallipohjia löytyy netistäkin. Oleellista on, että tarjouksessa määritellään mahdollisimman tarkasti se, mitä halutaan. Määrittelyn voi tehdä monin tavoin, listauksilla ja vaikka powerpoint -kalvoilla. Halutut asiat voi kerätä erityiseen speksilistaan. Julkaisujärjestelmiä tuottavan Optinet Oy:n kotisivuilta (www.optinet.fi) löytyy selkeitä kuvauksia ohjelmistojen ominaisuuksista, toiminnoista ja ”filosofiasta”.

Testaus ja käyttöönotto

Tilaaajan kannalta on tärkeää, että sekä hankintavaihe että käyttöönottoprojekti suunnitellaan etukäteen ja niihin varataan aikaa riittävästi. Hankintavaiheessa tilaaja voi rauhassa tutustua järjestelmän ominaisuuksiin, ja toimittaja voi tuottaa nopeasti pilottiversion yhdistyksen testikäyttöön. Kun hankintapäätös on tehty, voidaan testaajajoukkoa laajentaa. Käyttöönotolle tulee varata riittävästi aikaa, esimerkiksi kolme kuukautta, järjestelmän pilottiversion valmistumisen jälkeen. Tällöin käyttäjät voivat tutustua valmiisiin esimerkkeihin rauhassa, ja toimittaja ehtii kouluttaa ylläpitäjät käyttämään suhteellisen valmista järjestelmää.

Käyttäjiltä tulee usein jatkuvasti kysymyksiä ja ehdotuksia tyyliin ”voisiko tätä muuttaa” ja ”miksi tämä keskustelukanava toimii tällä tavalla?” Pelisäännöt on hyvä sopia etukäteen palvelun toimittajan kanssa. Tehtäville muutoksille ja räätälöinneille on varattava aikaa, mutta niille on asetettava myös raja. Toimittajan tulee selkeästi kertoa, mitkä asiat ovat isoja muutoksia ja mitkä pieniä.

Tilaaajan kanssa on ehkä jo sovittu, mitä peruskomponentteja toimitukseen kuuluu. Jos yhtäkkiä halutaankin äänestystoiminto, on toimittajalla oikeus vaatia siitä lisäkorvaus. Toimittajat lisäävät usein tarjouksiinsa niin sanottuja optioita, eli toimintoja joita voidaan li-

sätä järjestelmään, mutta joille on asetettu erillinen, tarjoukseen sisällymätön hinta. Tilaajan velvollisuus on lukea tarjoukset kunnolla, ymmärtää mitä siihen kuuluu ja mitä ei, ja ainakin esittää kysymyksiä kunnes asia on selvä. Jälkikäteen on kurja huomata, että se toiminto, jota tuli yhdistyksen kevätkokouksessa jo mainostettua jäsenille, ei kuulukaan perustoimitukseen – ja kaikki rahat on käytetty.

Aikataulutuksessa kannattaa ottaa huomioon sekin, että kun järjestelmää räätälöidään runsaasti (ei osteta valmista ”yhdistyssoftaa” sellaisenaan), isot firmat saattavat olla toimituksessaan hitaampia – tai ne eivät ainakaan lupaa niin nopeaa toimitusta kuin pienet firmat. Tässäkin on kaksi puolta: hitaus voi johtua yksinkertaisesti siitä, että firmalla on paljon muita töitä ja uusi työ täytyy käynnistää isossa organisaatiossa irrottamalla tietyt henkilöt sitä tekemään. Pienet firmat saattavat odottaa tilaajan päätöstä sillä mielellä, että aloittavat työn heti, kun muutakaan työtä ei ole. Toisaalta pieni firma saattaa innostuneesti luvata epärealistisen nopeita toimitusaikoja.

Tuotekehitystä?

Järjestelmien testaaminen ja siihen tutustuminen perinpohjaisesti on tärkeää. Sitä varten toimittajalla pitäisi aina olla olemassa jonkintasoinen testiympäristö, jossa tilaaja voi seikkailla.

Joskus tilaaja joutuukin tuotekehittelijän paikalle. Voi olla, että järjestelmän toimittaja esittelee puolivalmiin tai ”melkein” valmiin käyttöympäristön, jossa on ”mahdollista toteuttaa mitä vain”, mutta jota ei ihan vielä pääse oikeasti testaamaan. Yhteisö tai projekti saattaa olla aloittelevan yrityksen ensimmäinen oikea asiakas tai ensimmäinen, jolle tarjotaan juuri tätä tuotetta. Niin mukavia ja innostuneita kuin nämä yrittäjät usein ovatkin, on paikallaan pieni varoituksen sana. Kesken-eräisen järjestelmän määrittely on oikeastaan kehitystyötä, ja se vaatii tilaajapuolelta huomattavasti enemmän osaamista kuin valmiimman järjestelmän arvioiminen. Yritys tietenkin hyödyntää tilaajan keksimiä ideoita muissakin tuotteissaan. Tyypillistä ohjelmistokehitykselle on myös se, että toteutetut muutokset ja lisäominaisuudet voivat poikia ennalta arvaamattomia muutoksia toisaalla. Jos koodi ei ole vielä valmis, voi uusi toiminto aiheuttaa yllätyksellisiä seurauksia.

Jo käytössä testattuja järjestelmiä voisi kutsua vaikka valmisohjelmistopohjaisiksi. Näiden edut on koettu yritysmaailmassa useiden tutkimusten mukaan ilmeisen ylivoimaisiksi. Valmisohjelmistojen käyttöönoton onnistumismahdollisuudet ovat merkittävästi paremmat kuin (suurten) ohjelmistokehitysprojektien. Sanotaan, että reippaasti yli puolet kaikista atk-projekteista tavalla tai toisella epäonnistuu. Tällöin asiakas ei ole saanut sitä mitä haluaa, järjestelmä on voinut toimia huonosti tai ei ollenkaan: kustannukset ovat karanneet käsistä tai toimittaja on tehnyt konkurssin ja jättänyt tilaajan tyhjän päälle. Tarinoita riittää.

Kolmannen sektorin ollessa kyseessä suurimmat riskit ovat ehkä juuri tilaamisen taidossa ja hankintaprosessin ohjauksessa. Toisaalta, jos kehitystyötä tehdään omin voimin, voivat voimat loppua kesken kaiken tai keskeinen henkilö voi vaikkapa muuttaa alueelta pois. Toki on mahdollista myös se, että ohjelmisto tilataan toimittajalta, joka lopettaa toimintansa ja samalla teknisen tuen pian järjestelmän pysyttämisen jälkeen. Tällaisia tilanteita varten on vaikea varautua, sillä jos järjestelmä on itse koodattu ja lisenssipohjainen, sen käyttöoikeuden siirto yhteisölle ei ole itsestään selvää. Open source -pohjaisen järjestelmän käyttö voi olla perusteltua siksikin, että siihen pääsee käsiksi kuka tahansa, jolla on tarvittavaa osaamista.

Kustannusten arviointia

Kustannus- ja hyötytekijöitä kannattaa tarkastella aivan kuten missä tahansa yrityksessä. Varsinaisen hankintahinnan ja vuosittaisten ylläpitokustannuksiin liittyvien kulujen lisäksi on hyvä pohtia mahdollisia muita välittömiä ja välillisiä kustannus- ja hyötytekijöitä. Myös näitä niin sanottuja elinkaarikustannuksia voi miettiä Jouko Hannusta mukaillen:

Uuden teknologian aiheuttamat rinnakkaiskustannukset. Voi olla, että uutta julkaisujärjestelmää ei enää kovin sujuvasti päivitetä yhdistyksen ikivanhalla 90 Hz Pentiumilla, jossa on viisi vuotta sitten päivitetty käyttöjärjestelmä ja selain. Jos päivitystä tehdään jossain yhteisessä tilassa ja sivuja on tarkoitus päivittää yhteiskäyttöisellä koneella, viimeistään tässä vaiheessa tulisi varautua uuden koneen ja kiinteän

internet-yhteyden hankintaan. Käytännössä kaikilla päivitykseen osallistuvilla henkilöillä tulisi olla tietokone ja nettiyhteys kotonaan. Yhteisö on ottanut askeleen kohtia tietoverkkojen haltuunottoa omassa toiminnassaan, ja se vaatii myös satsauksia järkevään käytönmukavuuteen. Selainpohjaisia järjestelmiä ei ole kovin mielekästä hallinnoida eikä oikein käyttääkään modeemilinjoilla ja hitailla koneilla. On myös hyvä muistaa, että niitä ei useimmiten voi käyttää eikä sisältöjä päivittää off line -tilassa ilman päällä olevaa internetyhteyttä. Netin käyttö aiheuttaa jo sinällään kustannuksia.

Siirtymävaiheen kustannukset. Tyypillisesti esimerkiksi kaupungin-osalla ja kyläyhteisöllä on jo vanhat kotisivut: mitä niille tehdään? Kuka ne siirtää uuteen järjestelmään? Jos sen hoitaa järjestelmän toimittaja, mitä se maksaa? Siirtymävaiheen aikana myös opetellaan käyttämään ja ylläpitämään uutta järjestelmää. Tämä tapahtuu usein mukanaolevien vapaa-ajalla, ja opettajana toimii innokas aktiivi. Tätä resurssia ei kuitenkaan pidä ryöstöviljellä. Jos vain on mahdollista, kannattaa koulutuksesta maksaa järjestelmän toimittajalle, mikäli koulutusta tarjotaan osana pakettia. Tämä saattaa olla myös hyvä keino sitouttaa toimittajaa ja parantaa yhteistyökuviota jatkoa ajatellen.

Vaikutukset organisaation toiminnan tehokkuuteen ja joustavuuteen. Aluksi investoinnin kustannukset tai vastaavasti (vapaaehtois-)työn määrä saattavat tuntua suurilta, mutta varmastikin toimijoilla on mielessään hankkeesta koituvat pitempiaikaiset hyödyt kyseisen yhteisön toiminnassa. Motiivina on usein juuri sisäisen viestinnän tehostaminen sekä tiedottaminen ulospäin entistä tehokkaammin. Kolmannen sektorin toimijat eivät useinkaan toimi yhdessä ja samassa paikassa, vaan pitävät yhteyttä toisiinsa eri tavoin. Jos viestintä paranee, voi ajatella, että myös yhteisön toiminta tehostuu, tieto leviää yhteisössä paremmin, tapahtumista voidaan tiedottaa tehokkaammin ja tärkeät vaikutustarpeet ja tilanteet tuodaan nopeasti muiden tietoon. Yhdistysten ja yhteisöjen kohdalla konkreettiset hyödyt tulisi tunnistaa ja osoittaa, vaikei voisikaan todistaa niiden arvoa luvuilla. Miksi muuten koko hankintaan edes ryhdyttäisiin?

Riippuvuus toimittajista ja teknologioista. Ohjelmisto- ja IT-palveluiden hankinnassa sitoudutaan aina tiettyyn toimittajaan ja teknologiaan. Valitun järjestelmätoimittajan kanssa ollaan tekemisissä jatkossakin. Myös henkilökemialla on merkityksensä. Teknologiahankinnoissa kannattaa pitäytyä sellaisissa, joiden pysyvyys ja jatkuvuus näyttäisi olevan turvattu. Tästä ei tietenkään koskaan saa täyttä varmuutta, ja usein halpa hinta houkuttelee: pienet aloittelevat yritykset tarjoavat tuotettaan usein halvalla saadakseen referenssejä ja kokemusta itsekin. Tässä ei sinänsä ole mitään pahaa, mutta kyllä tilaajaa hirvittää, jos huomaa olevansa firman ainoa maksava asiakas. Vaikka tuote olisi kuinka hieno, se ei lohduta jos firma kupsahtaa seuraavana vuonna nurin ja yhteisöllä on käsissään juuri sille räätälöity ohjelmisto, jota kukaan muu ei osaa kehittää. Hankintaprosessiin tulee siis varata riittävästi aikaa, vaikka toimittaja luonnollisesti haluaakin kiirehtiä. Kovien faktojen lisäksi myös intuitio on hyvä ottaa huomioon.

YLEISTÄ

Kotisivujen perusrakenne määritellään usein etusivua suunniteltaessa. Alueyhteisön toiminnan kannalta ei ole järkevää enää pitäytyä kauniissa ja esittelevässä kirjamaisessa etusivussa. Julkaisujärjestelmät suosivat dynaamisempaa, sanomalehtimäisempää taittoa. Toiminnoissaan ne ovat omaksuneet paljon myös erilaisista oppimisympäristöistä, jotka perustuvat intranetteihin, dokumenttien hallintaan ja eritasoisiin käyttäjäryhmiin. Niinpä jossain kohtaa sivulla on yleensä käyttäjätunnusta ja salasanaa vaativa kirjautumistoiminto. Sivujen filosofiassa siis yhdistyy kotisivumainen, kaikille avoin sisällöntuotantosovellus sekä intranetteihin perustuva, suljetuille ryhmille suunnattu työryhmäohjelmisto.

Paljon käytetystä, kehysrakenteeseen perustuneesta jaosta, jossa on reuna- tai yläpalkki navigointia varten ja varsinainen sivu omassa kehysessään, on siirrytty yhä enemmän kolmipalstaiseen sivutaittoon. Kolmijako – tai oikeastaan nelijako, jos yläpalkki lasketaan mukaan – on juuri omiaan modulipohjaiselle järjestelmälle. Sellaisessa toimintoja ja otsikoita mahtuu yhteen näkymään useita ja toimintojen paikat sivun eri osissa voidaan osoittaa joko täysin tai lähes vapaasti. Lisäksi tärkeysjärjestystä voidaan nuuttaa asiakkaan tai käyttäjän toiveiden mukaan. Myös kaksipalstainen jaottelu, jossa on yläpalkin alla reunapalkki ja varsinainen sivu, on käyttökelpoinen, sillä se jättää enemmän tilaa sivusällöille. Navigoinnin kannalta tärkeitä ovat vasen reuna ja yläpalkki. Vasen reuna on käytettävyydeltään useiden tutkimusten mukaan parempi kuin oikea reuna. Katsoja hakee tärkeät asiat vasemmasta reunasta.

TEKNISKA FÖRENINGEN I FINLAND

Fasaden | Klubben | Katalogen | Kabinettet

Du är inte inloggad, logga in

Artiklar

- STV köper böcker av TFIF och DIFF för donation
- TekNatur premierar 15 elever med studieresa till CERN
- Säkerhetspolitik och Östersjösamarbete på EU-valdebatt
- Priset finländskt ingenjörarbete 2004: Anslutning av GPS till handledare
- Premiering av svenskspråkiga examensarbeten inom teknik
- Äldre artiklar...

Notiser

- Kansliets öppethållningstider under sommaren
- Gula Bladets utgivningsdatum
- Löneförhöjningar fr.o.m. den 1-3-2004
- Faut-Olaf Meinander fick Wallenbergpriset
- Prisen för årets bästa diplomarbeten
- Äldre notiser...

Forum för ekonomi och teknik

Jun 04

- Nordens största börs på ny mark
- Valutarisk kan vändas till fördel
- Besvärliga människor på jobbet
- Hemelektronik till tyska priser

Tekniska Föreningen i Finland

TFIF är en riksomfattande, svenskspråkig intresseförening för diplomingenjörer, arkitekter och teknologer. Föreningen grundades år 1880 och är Finlands äldsta ingenjör- och arkitektförening. För tillfället har TFIF knappt 4000 medlemmar, av vilka ca 1000 är teknologer.

Programverksamheten genomförs i nära samarbete med Driftingenjörförbundet i Finland (DIFF). I arbetsmarknadsfrågor samarbetar TFIF med Teknikens Akademikerförbund TEK.

Aktuellt

STV köper böcker av TFIF och DIFF för donation

Svenska Tekniska Vetenskapsakademien i Finland (STV) har beslutat att av Tekniska Föreningen i Finland r.f. (TFIF) och Driftingenjörförbundet i Finland r.f. (DIFF) köpa upp 130 exemplar av boken Finlands svenska tekniker, fjärde bandet för distribution till de finlandsvenska universiteten, högskolorna och yrkeshögskolorna inom det tekniska området samt till biblioteken i tvåspråkiga och svenskspråkiga kommuner. Dessutom köper STV upp boken för distribution till sina 161 finländska medlemmar.

Läs artikeln...

TekNatur premierar 15 elever med studieresa till CERN

15 finlandsvenska gymnasieelever får i år chansen att resa till det europeiska partikelfysiklaboratoriet CERN i Schweiz. Resan är ett pris för de elever som placerade sig som de 15 främsta i den fysiktävling som ordnades i skolorna den 28 april i år inom ramen för TekNatur. Resan företas i slutet av året.

Läs artikeln...

Säkerhetspolitik och Östersjösamarbete på EU-valdebatt

Säkerhetspolitik, Östersjösamarbetet och EU:s framtida utmaningar var några av de frågor som diskuterades och debatterades under kursutskottets och Nordis valdebatt den 5 maj i rest. Tekniska i Helsingfors, men också det berömda

TFIF

- Information
- Organisation
- Funktionärer
- Avdelningar
- Intressegrupper
- TFIF-huset
- Medlemservice
- Etik
- Länksamling
- Stipendier

Inställningar

- Logga in

Nya medlemsförmåner

- Rabatt på den rikssvenska ingenjörstidningen Ny Teknik
- Rabatt på Talouselämlä för år 2004
- Nya rabatter för medlemmar i AKAVA
- Förmånliga försäkringar från Veritas för TFIFs och DIFFs medlemmar

Sök

Sök

Internet

Tekniska föreningenin kotisivut (www.tff.fi) painottuvat uutisiin ja tiedotukseen. Etusivu on yläpalkin alla kolmijakoinen.

PERUSSIVU JA SISÄINEN NAVIGOINTI

Perussivun keskellä on isompi tila, jonne varsinainen sisältö voidaan sijoittaa. Etusivulle voidaan sijoittaa oletusarvoisesti jokin yhteisön yleinen esittely kuvineen, mutta toisaalta: kuuluuko yhteisön toimintakuvaus ja puheenjohtajan kasvokuva etusivulle? Yhteisöverkossa etusivun tärkeimpiä ominaisuuksia ovat ajankohtaisuus ja vaihtuvat uutis- ja tapahtumaotsikot, joita klikkaamalla päästään itse artikkeleihin. Pitää vain huolehtia siitä, että kotiseutugalleria ja yhdistyksen pöytäkirjat löytyvät omien linkkiensä päästä selkeän, etusivulla näkyvän valikon avulla.

Parempi paikka sivuston imagon luomiseen on sivun yleinen layout ja värit yleensä sekä yläpalkki, jonne voidaan sijoittaa esimerkiksi kuvia, yhteisön nimi, osoite ja logo. Kovin paljon tilaa ei kannata tällekkään uhrata, sillä selaimessa pystysuuntainen tila on muutenkin rajattu. Kuva

Leppävaaran kotisivuilla (www.lepuski.fi) päävalikko on oikeassa reunassa. Varsinaisille sisältösvuille on varattu koko muu tila.

yhteisön toiminnasta muodostuu lopulta siitä, mitä uutisten, tapahtumien ja ilmoitusten otsikoita etusivulta löytyy. Viimeisimpiä keskusteluja käy moni uteliaisuuttaan kurkistamassa: mistä täällä keskustellaan – mitä täällä tapahtuu? Myös ajankohtaisia hankkeita ja projekteja voi pitää etusivulla esillä, kunhan näissä myös tapahtuu jotain.

Oikeaan reunaan voi upottaa hyvin monentyyppisiä toimintoja, kuten äänestyksiä ja gallupkyselyitä, kävijätilastoja, yleisempiä uutislinkkejä, mainostilaa. Esimerkkejä löytyy runsain mitoin internetistä. Yhteisöverkot poikkeavat kotisivujen suhteen juuri siinä, että niiden esittelevä, staattinen materiaali ei nouse erityisemmin esiin. Toimijoiden ja ylläpitäjien yhteystiedot ovat tärkeitä, ja linkin niihin tulee löytyä etusivulta, mutta lista edellisten hallitusten jäsenistä ja kertomus yhteisön parin vuoden takaisista kesäjuhlista voidaan huoletta

www.kontula.com

- kontulan juuret
- laatulähiö vai slummi
- kontula 35 vuotta sitten
- karttoja
- palveluhakemisto
- kuvia
- videota
- linkit
- keskustelu
- info

== KONTULA

== Haku

== Toiminnot

kirjautuu sisään

== Sisällä olevat käyttäjät

56 käyntejä sivellä (10 minuutin sisällä)
194 sivuhetkeä tänään

== KONTULA

Matkalla Kontulan Ostoskeskukseen, kuva: Eeva Rista

Kontula täyttää 40 vuotta
Duunareiden Tapiola on Suomen tunnetuin lähiö

Suomen tunnetuin lähiö, Kontula, täyttää 40 vuotta tänä vuonna. Kontula edusti aluksi uljasta lähiöarkeittamista, jonka päli ratkaista asuntongelmat. 1970-luvulla Kontulasta tuli lähiökurjuuden vertauskuva.

Kontulan kerrostalot nousivat 1960-luvulla muutamassa vuodessa kallioiden ja suolämpäreiden täpittämään mäntymetsään. Kunnallistekniset työt alkoivat vuonna 1963. Talojen rakentaminen käynnistyi keväällä 1964. Ensimmäiset asukkaat muuttivat Kontulan aravataloihin jo marraskuussa 1964. Rakennusvaihe päättyi 1970-luvun alussa, jolloin Kontulassa asui yli 20 000 ihmistä.

Isot ja valoistat asunnot tuntuivat tulokkaisista ylläisiltä kantakaupungin ahtaiden loukkojen jälkeen. Kontula

== Ajankohtaista

Kontulaa fillarilla
(päivitetty 9.7.2004)

KontuFestari 2004 ohjelma julkaistettu
(päivitetty 1.7.2004)

Kolumni: Juhlavuosi puolivälissä
(päivitetty 18.6.2004)

Kontula 35 vuotta sitten kesätaulle
(päivitetty 18.6.2004)

Arvo Aaltokin asui Kontulassa
(päivitetty 12.6.2004)

== Tapahtumat

Mikaelinkirkossa tiistaina 27.7. klo 20 konsertti
(päivitetty 7.7.2004)

Kontupisteessä viestintäviikko heinäkuun lopulla
(päivitetty 7.7.2004)

Kontulan taivaan alla -näyttely ostarilla
(päivitetty 2.6.2004)

Kontula 40 -tapahtumat
(päivitetty 10.5.2004)

Tulevana viikonloppuna 15.-16.5. Kontulan ostarilla tapahtuu

Kontulan kotisivuilla (www.kontula.com) ajankohtaisimmat uutiset ja tapahtumat nostetaan etusivulle.

haudata parin kolmen klikkauksen päähän. Nykyhetki ja ajankoh-
taiset tapahtumat ovat tärkeimpiä.

MITÄ TOIMINTOJA ON TARJOLLA – MITÄ TARVITSEMME?

Julkaisujärjestelmän toiminnallisuutta hallitaan erilaisilla moduleilla ja komponenteilla, joita voidaan sijoitella melko vapaasti perussivulle. Moduleilla tarkoitetaan esimerkiksi Kotikadun tulevassa järjestelmäs-
sä sivun reunapalkeissa olevia rakenteellisia ja toiminnallisia osioita, joita ovat esimerkiksi päävalikko, kirjautuminen, kävijälaskuri, uutissyötön otsakkeet. Komponentti merkitsee samoilla perussivuilla

129

keskelle tulevaa sisältöosiota. Eri järjestelmissä nämä sanat voivat merkitä hieman eri asioita.

Etusivu ei siis ole yksittäinen sivu sanan kirjaimellisessa merkityksessä, vaan se koostuu niistä komponenteista, joita sinne on määritelty näkymään. Etusivu saattaa näyttää erilaiselta riippuen siitä, mitä käyttöoikeuksia käyttäjällä on. Kaikki eivät tarvitse kaikkia moduleita.

Seuraavassa käydään läpi tyypillisimpiä tarjolla olevia toimintoja, jotka ovat joko osa kiinteää järjestelmää tai sitten erillisiä komponentteja, joita voidaan liittää perusalustaan. Toimintolista ei ole täydellinen, mutta antaa kuvan siitä, mitä on tarjolla.

Tekstieditori tai sisällöntuotantotyökalu

Ehkä tärkein sisällöntuotantoa helpottava toiminto. Uuden sivun tuottaminen tai vanhan muokkaaminen toimii esimerkiksi joko lo-

Kotikadun demoversion tekstieditorissa on erikseen niin sanottu ingressi- ja leipätekstiosio.

Muokkaamassa sisältö in Uutisia osio

Sisältö Kuvat Publishing Metadata

Otsikko: Helka täytti 40 vuotta

Otsikon alias: Helka täytti 40 vuotta

Kategoria: Kaupunginosan uutisia

Esitettyteksti (required): Arial 1 (8 pt) B I U

Helkan 40 -vuotisjuhlat 26.5. Jugensalissa keräsivät huomattavasti väkeä.

Paikalle oli kerääntynyt merkikhenkilöitä ja kaupunginosa-aktivisteja sankoin joukoin. Yrjö Larmolan puhe ja kunnianosoitusten jako tekivät tilaisuudesta juhlan ja mieleenpainuvan.

Päätteksti (optional): Arial 1 (8 pt) B I U

Yrjö Larmolan puhe 26.5. 2004 Jugend-sali Arvoisat HELKAN aktivisit, hyvät naiset ja herrat Neljäkymmentä vuotta sitten Suomen Kotiseutuliiton nuori toiminnanjohtaja, yliopiston-opiskelija vielä, sai puhelinsoiton. Äänessä oli Ita-Helsingin kansalaisopiston rehtori Matti Kailari, joka kertoi, että oli perustettu Helsingin Kaupunginosa-yhdistysten Liitto. Perustaja-seurat, Founding Fathers and Mothers, olivat Katajanokan, Lauttasaaressa, Pajamäen ja Roihuvuoren yhdistykset, siis lupaavasti kaupungin eri ilmansuunnat. Eikä aikaakaan, kun Kailari ja hänen työtoverinsa Viljo Pällo tulivat

Aiheen tila

Tila	Published
Osumia	10

Optiot

Näytä etusivulla?

Pililots otsikko?

Aiheen tiedot

Versio 9

Luotu Monday, 14 June 2004 00:00

By Administrator

Edellisen kerran muokattu Monday, 14 June 2004 00:39

By Administrator

Miro International Pty Ltd. © 2000 - 2004 All rights reserved. [Mambo Open Source](#) is Free Software released under the GNU/GPL License.

Page was generated in 0.49006 seconds

Valmis Internet

makepohjaisen tai ”upotetun” word-tyylisen editorinäköymän avulla. Editorissa voidaan sijoittaa kuvia eri paikkoihin, käyttää valmiiksi määriteltäviä otsikkotyylejä, tehdä linkkejä ja listoja, mielellään myös taulukoita. Joskus riittää pelkkä muotoilematon teksti. Editorissa olisi hyvä olla mukana myös html-muokkaustila, sillä vanhojen sivujen sisällöt voi tuoda sivulle helpommin kuin ne voi kopioida html-koodina suoraan uuden järjestelmän html-lomakkeelle. Kovin monimutkaisia muotoiluja ei kuitenkaan välttämättä onnistuta tällä keinolla siirtämään.

Sivun editointiin, kuten kaikkiin muihinkin toimintoihin, liittyvät oleellisesti toimintoja käyttävän henkilön käyttöoikeudet. Ei ole suotavaa, että kaikki voivat tehdä kaikkea. Tapahtumakalenterin päivittäjän ei pidä päästä muokkaamaan sivun ulkonäköä muuten kuin siltä osin, että hän voi lisätä tekstiä, kuvia ja linkkejä. Jopa erilaisten ja erikokoisten fonttien käyttöä voi olla syytä rajoittaa. Tämä tuo kaksi etua: toisaalta muokkaus helpottuu, kun toiminnot ei ole liikaa eikä päivittäjän tarvitse pelätä tekevänsä jotakin väärin, ja toisaalta sivujen ulkonäkö ja rakenne pysyvät hallinnassa.

Keskustelupalstat

Keskustelupalstaa pidetään itsestään selvänä ominaisuutena minkä tahansa yhteisön kotisivulla. Erillisiä keskustelufoorumiohjelmistoja on tarjolla runsain mitoin, ja niitä myös käytetään paljon. Ne on usein kuitenkin suunniteltu huomattavasti isompaa käyttäjäkuntaa varten. Harrastuspohjaisilla sivuilla on kävijöitä ympäri maailmaa, ja uusia viestejä saattaa tulla päivässä satoja, ellei tuhansia. Keski-ikäisten tai paikallisyhteisön kotisivuilla voi vierailta viikossa muutamasta kymmenestä muutama sataan kävijää, ja jos heistä kymmenen kirjoittaa keskustelupalstalle, se on jo paljon. Ei siis pidä mennä rakentamaan kovin hierarkkista ja monitasoista foorumia siksi, että muutama ihminen voisi keskustella bussilinjoista.

Vaikka keskustelu olisi vilkastakin, kokemus on osoittanut, että useimmiten on turhaa jaotella keskusteluaiheita valmiiksi erilaisiin ryhmiin. Näiden ryhmien miettimiseen ja toteuttamiseen käytetty työaika on aikalailla hukkaan heitettyä. 90 prosenttia keskustelijoista

kirjoittaa kuitenkin Yleinen keskustelu -palstalle tai mihin tahansa, mihin muutkin kirjoittavat. Keskustelunavauksia tehdään mistä sattuu. Ja tärkeinä kai onkin, että keskustellaan edes jostain, kuin että keskustellaan oikeiden otsikoiden alla. Jos ylläpitäjällä on taipumusta asioiden perfektionistiseen luokitteluun ja järjestämiseen, taipumus kannattaa tässä kohden jättää kaappiin.

Vilkkailta keskustelupalstoilla käytetään usein niin sanottua puumaista rakennetta, jossa usein hyvin laajaksikin paisunutta keskustelua seurataan otsikkotasolla. Jokainen viesti täytyy avata erikseen lukemista varten, mutta toisaalta puumaisesta rakenteesta näkee heti, mitkä viestit ovat saaneet eniten vastineita ja lisäkommentteja. Tällaisia keskustelufoorumeita on esimerkiksi osoitteessa www.aulabaari.net.

Toinen tapa on se, että uusi keskusteluaihe aloittaa uuden sivun, ja vastaukset siihen ovat näkyvissä sellaisenaan. Lukija voi ikään kuin lukea koko tarinan eli kaikki viestit yhdellä sivun vierityksellä. Tällöin ensimmäinen viesti on usein ylimpänä esimerkiksi erivärisellä taustalla kuin muut, ja sen jälkeen tulleet viestit sen alla lähetysjärjestyksessä. Jos halutaan vielä näyttää, mikä viesti vastaa mihinkin alaviestiin (monestihan kommentoidaan muitakin kuin alkuperäistä viestiä) voidaan se tehdä esimerkiksi sisennyksillä. Uusi aihe näkyy listalla ylimpänä otsikkotasolla.

Jos halutaan oikein korostaa keskustelua, voidaan uusimman viestin otsikko tuoda myös etusivulle, josta klikkaamalla päästään sivulle, jolla viesti on. Otsikoiden yhteyteen voidaan lisätä tietoja, kuten viestin lähettäjän nimi ja lähetysaika sekä tilastotietoja siitä, kuinka monta vastausta viestiin on lähetetty ja kuinka monta kertaa viesti on luettu – samoin milloin viimeinen vastaus on saapunut. Jokainen voi itse miettiä, mitkä ovat tarpeellisia toimintoja. Yleensä ihmisiä kiinnostaa tietää, kuinka kiinnostuneita muut ovat omista aikaansaannoksista.

Varsinaisessa viestin kirjoittamisessa pätevät samat asiat kuin sisälöntuotannossa yleensä. Jotta palsta olisi rauhallisen näköinen, mahdollisuutta kovin kirjavien muotoilujen tekemiseen kannattaa ehkä rajoittaa. Useimmiten yksinkertainen ratkaisu on paras ratkaisu.

Moderointi

Erityisesti keskustelupalstoilla on tarpeen välillä muokata tai jopa poistaa sinne tulleita viestejä. Pienten yhteisöjen palstoilla harvemmin liikkuu häiriköitä, mutta jo hieman isomman kaupunginosan tai kyläyhteisön sivuille saattaa joku tulla mellastamaan nimimerkin suojissa. Järjestelmässä tulisi siis olla selkeä ja helppokäyttöinen moderointimahdollisuus. Helpointa on, jos viesti voidaan poistaa suoraan näkymästä riittäväillä käyttöoikeuksilla ilman, että tarvitsee mennä hallintanäkymään. Viesteihin pitää päästä käsiksi ja niitä pitää pystyä poistamaan joko yksinkertaisesti tai käsittelemään niin, että ne eivät näy heti julkisesti kaikille. Tällöin viesti määritellään esimerkiksi julkaisemattomaan tilaan.

Moderointi voidaan toteuttaa myös siten, että yksikään viesti ei ilmesty palstalle heti, vaan viestit jäävät odottamaan moderoijan hyväksyntää. Keskustelupalstoilla tämä ei ole kovin suositeltava ratkaisu, sillä niiden luonteeseen kuuluu tietynlainen online-tila ja se, että ihmiset voivat välittömästi kommentoida toistensa viestejä. Muutaman päivän viiveet viestien julkaisemisessa ovat omiaan tyrehdyttämään minkä tahansa keskustelupalstan.

Sen sijaan uutisten, juttujen ja valokuvien julkaisuun moderoijan hyväksymismenettely sopii oikein hyvin. Tällöin kuka tahansa voi käyttää järjestelmän sisällöntuotantovälineitä oman juttunsa tuottamiseen; juttu lähetetään nimetylle päätoimittajalle, joka sitten hyväksyy jutun julkaistavaksi tai hylkää sen. Käytännössä luodun dokumentin tila muutetaan tällöin hallintatyökaluissa julkiseksi. Näin voidaan hallita sisältöä halutulla tavalla, mutta tehdä juttujen tuottaminen mahdollisimman helpoksi sekä niiden tekijöille että julkaisijalle.

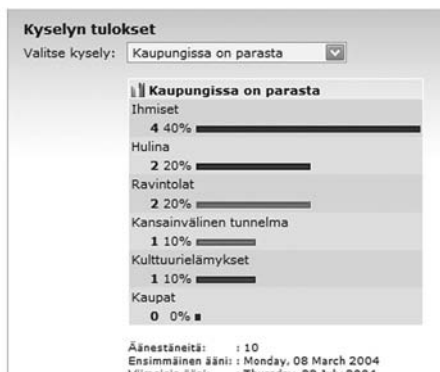
On hyvä muistaa, että nykyisin jokaisella internetissä sijaitsevalla julkisella sivustolla pitäisi olla nimettyinä päätoimittaja, joka on vastuussa sivujen – myös itsestään päivittyvien keskustelupalstojen – sisällöstä. Tämä voi hirvittää vastuuhenkilöä, sillä käytännössä vapaaehtoistyönään palstaa moderoiva henkilö ei voi vahtia kellon ympäri keskustelupalstan sisältöä. Useissa projekteissa onkin jo ollut kokemuksia siitä, että sivuille ei ole haluttu keskustelupalstaa vastuuksymyksen vuoksi. Tässäkin suhteessa kannattaa kuulostella muiden

Äänestykset

Kaupungissa on parasta

- Ihmiset
- Kaupat
- Ravintolat
- Kulttuurielämykset
- Hulina
- Kansainvälinen tunnelma

ÄÄNESTÄ **TULOKSET**

Äänestyksen tulokset voidaan näyttää käyttäjälle graafisesti. Esimerkki Kotikadun demoversiosta.

vastaavien yhteisöjen kokemuksia keskustelupalstan ylläpidosta. Käytännössä keskustelun puute on lähes aina suurempi ongelma, ei sen laatu. Keskustelupalsta saattaa kuitenkin olla monille ainoa mielekäs tapa osallistua sisällön tuottamiseen oman yhteisön sivuille.

Äänestystoiminnot

Äänestykset ja gallupkyselyt ovat suosittua hupia kotisivuilla. Hyvin helpolla ja vaivattomalla tavalla saadaan aikaan vuorovaikutteisuutta, jolloin käyttäjä pääsee vaihtoehtoja klikkailemalla ilmaisemaan oman tärkeän mielipiteensä. Tärkeää on, että äänestettyään voi heti nähdä äänestyksen siihenastiset tulokset, mieluiten graafisena esityksenä.

Jos äänestystoiminto sijaitsee julkisen, kaikille avoimen sivuston puolella, ei ole juuri mahdollista estää samaa henkilöä äänestämästä useamman kerran. Siksi äänestyspalikoita ei koskaan tulisi käyttää edes puolivirallisena mielipiteenmittausvälineenä tai kannanottojen perustana. Jos gallupkyselyyn osallistuminen edellyttää kirjautumista, siihen voi mahdollisesti liittää henkilökohtaisen yhden äänestyskerran rajoituksen. Äänestyspalikan tarkoitus on kuitenkin usein puolileikkilinen kyselykartoitus tyyliin: Mikä on kaupungin-osassamme parasta?

Lomake-editori

Yksi tärkeimmistä etenkin yhdistysten ja seurojen toivomista toiminnoista on lomake-editori. Niitä ei kuitenkaan ole aina tarjolla. Lomakkeilla kiinnostuneet henkilöt voivat hakea yhdistyksen jäsenyyttä, ilmoittautua tilaisuuksiin, tilata julkaisuja ynnä muuta. Lomakkeiden avulla voidaan myös järjestää pienmuotoisia äänestyksiä, joissa käyttäjä antaa äänensä klikkaamalla eri vaihtoehtoja. Lomakkeiden teko ei sinänsä ole kovin hankalaa perinteisellä kotisivueditorilla, mutta sellaisen käyttö vaatii yleensä palvelinpäässä erikseen tehtäviä asetuksia. Kun lomake-editori on toiminnallisesti osa julkaisujärjestelmää, riittää kun ylläpitäjä luo tarvittavat rivit, kentät ja valintanapit työkalun avulla. Tämän jälkeen lomake on käyttökunnossa, ja sen kautta saatavat vastaukset ohjautuvat haluttuun sähköpostiosoitteeseen.

Arkisto tai kotihakemisto

Arkisto tai kotihakemisto on käytännössä järjestelmäpalvelimella sijaitseva tiedostokansio, johon pääsee käsiksi yhteisön sivuilta. Arkistossa voidaan säilyttää esimerkiksi sellaisia word-, pdf- ja powerpoint -tiedostoja, joiden sisällön kopioiminen varsinaisille sivuille on työlästä tai epätarkoituksenmukaista. Arkistoa voi yleensä järjestellä lukuisiin alikansioihin, jotka voivat ulkonäöltään ja rakenteeltaan olla esimerkiksi Windows-tyylisiä. Joissakin järjestelmissä arkistoon tai kotihakemistoon voi tehdä suoria klikattavia linkkejä, toisissa arkisto täytyy avata hallintänäkymän kautta. Usein sivuilla käytettävät kuvat haetaan ensin omalta koneelta arkistoon erillisen työkalun avulla, ja sitten sivun editointitilassa tuodaan sivulle kuva hakemalla se arkistosta. Arkiston sisällön selailu-, muokkaus- ja täydennysosoikeuksiin kannattaa kiinnittää huomioita. Kaikkien ei välttämättä pidä päästä käsiksi kaikkiin dokumentteihin.

Hakukone

Hakukoneella haetaan tietoa sivuston sisällä. Toiminto voi olla tarpeen, kun materiaalia on runsaasti eli useita kymmeniä sivuja. Toiminto hakee yleensä sivuja sanahaun avulla, mutta riippuu hie-man sovelluksesta kuinka älykäs se on. Eli tietoa haetaan paitsi sivun

[MamboServer](#) | [Forums](#) | [Mamboforge](#) | [Latest News](#) | [Downloads](#)

mambo

power in simplicity providing tomorrow's content ... today

Friday, 23 July 2004

Main Menu

- Home
- MamboForge
- Community News
- What's new?
- Is Mambo?
- Is Mambo For Me?
- FAQ
- Download
- Demo Site
- Documentation
- Community Forum

Free trial CMS Software
NET, MS SQL, XML, XHTML, XSL
Website/intranet/extranet/elearning

Microsoft - Powerful CMS
Small sites to large portals. Manage
your entire website

[Add by Google](#)

Google

Web © mamboSERVER.com

Can your PHP/MySQL CMS handle a Slashdotting?

By Gayle Davies

A little while ago I was curious about how well Mambo would stand up against Post-Nuke under a **Slashdotting**. The results of that little test can be found [here](#) but I decided to refine and expand it a little which is what lead to this test. This benchmark is designed to test nothing other than how the CMSs perform under certain specific load conditions on my machine, nothing in here is meant to say X is better than Y except within the very specific boundaries of the benchmark.

For the full report click [here](#).

Create Mambo templates in minutes
<http://mamboforge.net/projects/template-gen/>

If you need a quick template for your Mambo site then look no further than the **Template Generator**.

The this clever piece of software takes you through step by step covering all angles of Mambo template creation. Once you have completed all the steps it will then create the three main files required for a template (index.php, template_css.css and templateDetails.xml).

Newsfeeds

Mambo - A PHP & MySQL Content Management System
Question about Mambo
 Forum: General
 Questions Posted By: debian Post Time: July 23rd, 2004 at 07:41 AM
How to order items on the front page?
 Forum: General
 Questions Posted By: kiki-gamers Post Time: July 23rd, 2004 at 07:33 AM
download link in content item?
 Forum: General
 Questions Posted By: Mel Post Time: July 23rd, 2004 at 06:25 AM
Static Website to CMS
 Forum: Wishlist Posted By: phpfankar Post Time: July 23rd, 2004 at 05:12 AM
Mod_registration missing
 Forum: Administration
 Questions Posted By: bluesky Post Time: July 23rd, 2004 at 05:04 AM

Most Read

- [Download](#)
- [Documentation](#)
- [What is Mambo?](#)
- [Is Mambo For Me?](#)

Mambo-järjestelmän kehittäjä sivusto (www.mamboSERVER.org).

Hakukone hyödyntää Googlen sivuston sisäistä hakutoimintoa.

otsikosta niin myös sen kirjoitetusta sisällöstä. Liitetiedostoista (word, pdf) koneet eivät yleensä osaa hakea tietoa, mutta ne saattavat löytää tiedostoihin ohjaavat linkit, jos ne ovat normaalisti tekstinä sivulla.

Jos yhteisöllä on oma domain-nimi tyyliin www.yhdistys.net, voidaan hyödyntää myös esimerkiksi Googlen site search -palvelua siten, että hakukone käy läpi vain tietyn domainin alta löytyvät sivut. Palvelu on ilmainen, ja se edellyttää tarvittavan koodinpätkän kopiointia ja asettamista kotisivuille. Tällöin hakukone etsii kaikki ne sivut, jotka sijaitsevat palvelimella tässä pääkansiossa.

Sivukartta

Toinen tapa hallita kaaosta on käyttää sivukarttaa. Se on käytännössä sivu, jolle kaikki sivut ja niiden hierarkiasuhteet ilmestyvät listaan sitä mukaan kuin niitä tehdään. Hierarkia eli alisivut näkyvät usein

Viestikeskus.fi Kirjautunut käyttäjä: Heli Rantanen

- Oma valikko
 - Ajastetut viestit
 - Sulje ikkuna
- Luo uusi
 - Viesti
 - Kontakti
 - Ryhmä
 - Vakioviesti
- Muokkaa
 - Kontakteja
 - Ryhmää
 - Vakioviestistä
- Ohje
 - Manuaali

Viestikeskus Versio 2.0
© 2003 Hämeen tietoteknikakeskus Oy

Luo uusi viesti

Valitut vastaanottajat: Valitse

Lisäosoitteet ja -numerot:

Otsikko:

Viesti:

Lähetysasetukset:

Lähetyskanava:

- Sähköposti
- Tekstiviesti 160 merkkiä jäljellä, 1 viesti
- Lähetä flash-viestinä (suoraan puhelimen näyttölle)

Ajastettu lähetys:

- Lähetän viestin ajastetusti
- Lähetyspäivämäärä: / /
- Kellon aika: :

Näkymä yhteiso.comin viestikeskuspalvelusta.

sisennettyinä. Sivukartalla näkyvät sivuston kaikki sivut, ellei sivujen näkyyvyydestä ole toisin määrätty.

Sähköpostin ohjaus/sisäinen viestijärjestelmä

Sisäisen viestijärjestelmän avulla yhteisön jäsenet voivat lähettää viestejä toisilleen joko niin, että ne näkyvät vain yhteisön intranetissä käyttäjän kirjaututtua omilla tunnuksillaan sisään, tai niin, että viestit ohjautuvat käyttäjän omaan, toisaalla sijaitsevaan sähköpostiin. Joissakin viestijärjestelmissä hyödynnetään myös tekstiviestien ja sähköpostien lähettämistä ryhmille (ryhmäpostitus).

Kalenteri

Kalenterit voivat olla joko henkilökohtaisia tai yhteisiä eri käyttäjäryhmille. Henkilökohtainen kalenteri toimii muistuttajana kuten mikä tahansa työryhmäohjelmiston tai uudemman kännykkämallin kalenteritoiminto. Toisaalta: mitä enemmän toimintoja on, sitä enemmän on opeteltava sen käyttöä.

Kalentereihin pitäisi liittyä näkyvän viikonpäivä- ja päivämääräinformaation lisäksi myös dynaamisuutta, eli mahdollisuus merkitä tapahtumia tietyille päiville niin, että päivää klikkaamalla saa näkyviin yksityiskohtaisemmat tiedot ko. tapahtumasta. Kalenteri voi toimia myös pienemmän suljetun ryhmän sisäisenä ”lukujärjestyksenä”. Tämä taas vaatii – kuten lähes kaikki muutkin tässä julkaisussa esitetyt toiminnot – yhteistä toimintakulttuuria. Usein pienet yhteisöt eivät tarvitse mitään erillistä kalenterisovellusta, vaan ihan normaali uutis- sivupohja käy tähän. Pääasia että tapahtumia päivitetään ja uusin on aina ylipänä. Kalenterin ”uutissyöttö” voidaan ohjata myös sivun eri osiin, esim. oikeaan reunaan.

Yksinkertainen päivämääränäyttö etusivun jossakin osassa on vakio-ominaisuus useimmissa ohjelmistoissa.

Kävijälaskurit

Sivujen ylläpitäjiä ja sisällöntuottajia kiinnostaa aina, kuinka paljon sivuja käydään katsomassa. Myös eri sivujen suosio toisiinsa verrattuna on tärkeää tietoa tekijöille. On myös hyödyllistä seurata pitemmällä aikavälillä, kuinka sivujen käyttöihteys on kasvanut. Jotkut laskurit tekevät graafisia kaavioita siitä, miten sivuilla on käyty tietyllä aikavälillä, minä viikonpäivinä ja kellonaikoina eniten jne. Voi miettiä, tekeekö sivuilla satunnaisesti vieraileva mitään näillä hyvinkin yksityiskohtaisilla tiedoilla esimerkiksi siitä, miltä palvelimelta milloinkin on sivuja käyty katsomassa. Kävijälaskurin kaikki erikoisinformaatio voisi näkyä ehkä vain ylläpitäjätasolla.

Joissakin sovelluksissa näytetään myös, kuinka monta henkeä on juuri sillä hetkellä kirjautuneena sivuille. Intraneteissä voidaan näyttää jopa kirjautuneiden nimet tai nimimerkit. Tästä kaikki eivät välttämättä pidä, joten kannattaa harkita, mitä intimiteettitasoa sivuilla halutaan noudattaa.

Bannerit

Bannerit ovat mainostilaa esimerkiksi sivun yläreunassa. Sivulle voi varata tilan myös yrityslogoja varten. Yleensä järjestelmissä voidaan määrittää, millä sivuilla ko. mainokset näkyvät. Yrityksille saattaa riit-

tää, että mainokset näkyvät vain etu- ja uutissivuilla, ei siis kaikilla sisäsivuilla. Yleensä ne hieman ärsyttävät tavallisia käyttäjiä, mutta tulonlähteenä yhteisölle ne saattavat olla tärkeitä.

Utissyöttö (news feed)

Joihinkin järjestelmiin voidaan sijoittaa yhtenä komponenttina ns. uutissyöttö. Tässä voidaan hyödyntää uudenlaisia tekniikoita ja kieliä kuten RSS (Really Simple Syndication tai Rich Site Summary). Sen käytössä hyödynnetään open source -tyyppistä erilaisten komponenttien yhdistelyä vapaasti. Idana on, että yhteisön omat sivut voivat tarjota lukijoilleen esimerkiksi maakuntatason ammattimaisesti tuotettuja ja luotettavia uutisotsikoita. Otsikkoa klikatessaan käyttäjä siirtyy itse uutisen tuottajan sivuille (YLE, CNN). Uutisotsikot päivittyvät itsekseen, joten jos sivuilla ei omasta takaa riitä uutisia, maakuntatasolla (tai maailmanlaajuisesti) kyllä tapahtuu.

Kuvagalleriat

Kuvagalleriat voivat olla erillisiä komponentteja tai ohjelmistoja, jotka liitetään toiminnallisesti perussivustoon. Kuvagallerioiden tarve riippuu luonnollisesti siitä, onko yhteisöllä kuvia tuotettavaksi galleriaan. Jos innokas digikuvaaja puuttuu tai yhdistyksen fokus on jossain muussa kuin kuvamateriaalin tuottamisessa, saattaa galleria olla turha. Kuvia voidaan kuitenkin aina liittää myös perussivupohjiin.

Kuvagalleriat näyttyvät käyttäjälle yleensä siten, että sivulla näkyy tietty ryhmä pikkukuvia (*thumbnail*), joita klikkaamalla saadaan esiin varsinainen alkuperäinen kuva. Galleriaan voidaan saada myös sellaista automatiikkaa, että alkuperäisten kuvien maksimikoko voidaan määrätä jo siinä vaiheessa kun ne ladataan palvelimelle.

Kuvagalleriaan pätevät samat asiat kuin muihinkin ohjelmistoihin: sen toimintojen tulisi olla suomeksi käännettyjä, ja vuorovaikutteisten lisäpalikoiden tarve tulee miettiä. Vuorovaikutteisia toimintoja ovat mm. kuvien kommentointi ja ”pisteytys”, joilla vierailijat voivat arvostella kuvia esimerkiksi skaalalla 1–5. Kommentointi lienee aina hyvä ominaisuus, sillä sisällöntuottaja on aina kiinnostunut vastaanottajan reaktioista. Pisteytys voi toisaalta olla jo ehkä liian yksilöivää.

Kotikadun demoversion kuvagalleria.

Tätä toimintoa voidaan tosin käyttää hyväksi esimerkiksi asemakaavakuvien ja erilaisten ympäristöä, liikenne- ja ympäristösuojauksia koskevien ehdotusten arvioimisessa.

Kuvien katseluun liittyy usein myös tilastoivia palveluja: sivulla voidaan näyttää, kuinka monta kertaa kutakin kuvaa on käyty katsomassa, milloin viimeksi, kuinka monta kertaa on kommentoitu ja milloin viimeksi jne. Kaikki nämä toiminnot eivät kuulosta kovin hyödyllisiltä, mutta ne palvelevat ihmisten luontaista uteliaisuutta ja vastavuoroisuuden tarvetta: kuinka minun kuvani seurantaloon kevätjuhlasta sijoittuu näillä listoilla?

Kuvagallerian pystyttäjän tulee miettiä, onko kuvia niin paljon, että tarvitaan erilaisia luokkia ja kansioita erityyppisille kuville. Silloin luokkien otsikoinnin ja listauksen on oltava selkeä. On mietittävä, ketkä saavat perustaa uusia luokkia ja toisaalta tuoda uusia kuvia valmiisiin luokkiin. Ei varmasti ole suotavaa, että yhteisön sivuille voi kuka tahansa tuoda kuvia. Jos käyttöoikeuksia voi hallita, niin kuinka

hallinta tapahtuu? Selkeintä ehkä olisi, että käyttöoikeuksia hallitsee Alueadmin hallintatyökalujen kautta.

Kuvat

Valokuvien käsittely on hyvä ottaa erityistarkastelun kohteeksi, sillä lähes aina juttujen, artikkeleiden ja uutisten yhteyteen halutaan ainakin yksi kuva. Mutta ennen kuin kuva on sivulla, se on täytynyt ensin tuottaa – mielellään kuvia ei kopioida muilta verkkosivuilta noin vain, vaikka se niin helppoa onkin. Itse tuotettu kuvamateriaali on tekijänoikeuksien kannalta turvallisinta.

Kuvia otetaan nykyään yhä enemmän digikameralla ja jopa kamerakännykällä. Kuvien jatkokäsittely ja niiden siirto kotisivuille on monille yhä hankalaa. Julkaisujärjestelmää esiteltäessä tulisikin kysyä heti ensimmäiseksi ainakin seuraavat kysymykset:

- Muuntaako ohjelma automaattisesti kuvakoot vai ei? Eli edellytetäänkö käyttäjältä kuvien muokkausta oikeaan kokoon etukäteen kuvankäsittelyohjelmassa?
- Tekeekö ohjelma automaattisesti klikattavat pikkukuvat (*thumbnails*), jos niitä halutaan käyttää (kuvagalleriatoiminto)?
- Kuinka yksinkertaisesti tai monivaiheisesti kuvamateriaalin haku sivulle oman koneen/palvelimen/arkiston kautta tapahtuu?
- Käyttääkö ohjelma valmiita sivupohjia, joissa kuvien paikat ovat valmiina, vai voiko kuvan paikkaa sivulla vaihdella vapaasti?

Kuvien hallintaan, kuten muidenkin dokumenttien hallintaan, on olemassa erilaisia vaihtoehtoisia toimintatapoja. Useimmille helpointa olisi, että kuvaa ei tarvitsisi käsitellä kuvankäsittelyohjelmassa (olettaen, että sen tiedostomuoto on oikea eli jpg tai gif). Tällöin kuva voidaan hakea suoraan omalta koneelta ja pienentää latausvaiheessa halutunlaiseksi, tai ohjelma tekee kuvasta tietynkokoisen peruskuvan. Jos tätä toimintoa ei ole, tulee sivueditorissa ainakin mahdollistaa se, että kuvaa voi skaalata nurkasta vetämällä tai numeerisesti tietyn kokoiseksi, vaikka skaalaus ei vaikuttaisikaan kuvan tiedostokokoon.

Joissakin ohjelmissa kuvien tuonti tapahtuu kaksivaiheisesti: kuva haetaan ensin palvelimelle, jolloin se joudutaan usein vielä nimeämään uudelleen, ja sen jälkeen kuva liitetään varsinaiseen uutispohjaan hakemalla se sivuston sisältä oikeasta kansioista. Parempi on, että kuvan voi hakea suoraan sivun muokkaustilassa palvelimelta ja asettaa se haluamalleen paikalle, ja ohjelma tekee samanaikaisesti mahdollisesti kopion kuvasta palvelimelle, jolloin kuva on jatkossa myös muiden käytössä.

Ylläpito- ja hallintatyökalujen käyttöympäristö on yleensä monimutkaisempi ja vähemmän räätälöity kuin peruskäyttäjän muokkausnäkyvä. Parhaassa tapauksessa ylläpitäjääkin on ajateltu, ja työkalut on tehty helpoiksi. Erityisesti open source -pohjaiset järjestelmät ovat usein lähtökohtaisesti englanninkielisiä. Mitään seikkaperäisiä ohjeita ei voi hallintaympäristön testaukseen antaa, sillä järjestelmät ovat kaikki filosofialtaan ja toiminnoiltaan hieman erilaisia. Joitakin kysymyksiä tilaaja voi esittää itselleen ja toimittajalle:

- Mikä on sivuhallintatyökalujen ”filosofia”? Miten sivut muodostuvat: yksittäisinä sisältöinä vai erillisistä sisältöosioista koostuvina?
- Miten koko sivu näkyy käyttäjälle hallintaympäristössä? Sijaitsevatko sivut yhdessä listassa aakkosjärjestyksessä vai näkyykö niiden välinen suhde esimerkiksi sisennyksinä?
- Miten sivujen keskinäisiä hierarkioita säädellään? Siirrelläänkö sivuja listalla ylös ja alas, miten määritellään joku sivu toisen ”alasisivuksi”?
- Miten uudet sivut ja niiden alasisivut näkyvät hierarkiassa ja toisaalta käyttäjälle? Näkyvätkö tehdyt sivut jossain valikossa automaattisesti vai voiko näkyvyyttä säädellä?
- Miten toimii sisäinen linkitys, valikot ja niiden automatiikka? Ilmestyykö linkki uudelle sivulle automaattisesti johonkin?
- Sivujen muokkaus ja niiden ulkonäön hallinta: käytetäänkö Windows-tyyppisiä editoreita ja vapaata sommittelua vai valmiita si-

vupohjia? Voiko ulkonäköä määrittää esimerkiksi tyyli tiedostojen avulla?

- Miten mahdollisia lisämoduleita ja komponentteja voi liittää järjestelmään? Kuinka helppoa tai vaikeaa se on?
- Miten määritellään sivujen julkaisupäivä ja sen automaattinen poistuminen?
- Miten käyttäjätasojen määrittäminen käytännössä tapahtuu?
- Kuinka intranetejä ja niiden sisältöjä hallitaan? Kuka niitä voi hallita?
- Miten keskustelupalsta moderoidaan?
- Ovatko hallintatyökalut helppokäyttöisiä vai tuntuvatko ne vaikeilta omaksua?
- Voiko sisältöjä muokata ”kevyellä tasolla” kirjautumatta varsinaiseen hallintonäkymään?

Sivuston hallintanäkymä Intranetit.net-ohjelmassa.

KONTULA 40
WWW.KONTULA.COM

– Sivujen ylläpito

Etusivu (kaupunkidemo)

Historia	1930-luku	Soratieta Kontulaan	Historialinkkejä	Palveluita	Yhteystiedot	Lehdistötiedote 5.2.2004	Demosivu	Lehdistötiedote 5.2.2004	Helidemo	Tapahtumakalenteri	Tapahtumakalenteri	Kontula-Seura	Yhteystiedot	Lahioasema	Kontula 40 vuotta	Uusi_1076948326
----------	-----------	---------------------	------------------	------------	--------------	--------------------------	----------	--------------------------	----------	--------------------	--------------------	---------------	--------------	------------	-------------------	-----------------

– Toiminnot

- viestilueet (UUSIA!)
- viestit
- ryhmäviestit
- tiedostot

http://www.kaupunkidemo.intranetit.net/kontula_40_vuotta.html

-
- Mitä tietoa kävijälaskuri antaa ylläpitäjälle? Saako kävijälaskurista näkymään eri osia käyttäjille ja ylläpitäjille?
 - Kuinka tehdyt muutokset ja vahingossa tuhotut sisällöt voidaan palauttaa? Vai voidaanko?
 - Miten usein ja millä tasolla varmuuskopiointi tehdään?
 - Miten toteutetaan käyttäjien rekisteröinti ja nimimerkin käyttö? Neuvooko yritys tilaajaa mahdollisesti syntyvän henkilörekisterin ilmoitusprosessissa tietosuojavaltuutetulle?
 - Kuinka itsenäisesti ja teknisestä toimittajasta riippumattomasti paikallinen ylläpitäjä voi toimia ja tehdä muutoksia järjestelmän sisällä?

Lista ei varmastikaan ole täydellinen, sillä jokainen järjestelmä herättää erilaisia kysymyksiä. Asioita kannattaakin listata itselle sitä mukaa kun niitä tulee mieleen.

Käyttäjätasot

Tarvittavia käyttäjätasoja on hyvä pohtia heti alkuvaiheessa, se luo hankkeelle konkreettiset lähtökohdat. Mahdollisia käyttäjätasoja voi miettiä sen mukaan, mitä kukin määritelty käyttäjä haluaa, osaa tai saa tehdä. Ylimmän tason oikeuksilla voi tehdä vaikka mitä – vaikka tuhota kaikki sisällöt. Ylimpiä oikeuksia ei siten kannata jaella kenelle tahansa. Tasoja voi hahmotella seuraavasti:

Yleinen käyttäjätaso. Niin sanottu julkinen näkymä kotisivuille. Käyttäjänä kuka tahansa asukas. Alueelle juuri muuttanut henkilö. Virkamies. Yrittäjä. Asunnon etsijä.

Itse rekisteröinyt käyttäjä. Käytetään kun halutaan hieman karsia käyttäjiä: käyttäjä voi rekisteröityä haluamallaan nimellä, jolla hän näkyy muille ja jolloin aukeaa esimerkiksi keskustelufoorumin käyttöoikeus. Henkilöllisyyttä ei sen kummemmin tarkisteta.

Rekisteröity, kirjautunut käyttäjä. Käyttäjä on rekisteröity järjestelmään omalla nimellään. Käyttäjällä on oikeus päästä johonkin suljettuun intranet-osioon. Kirjautumista ei yleensäkään tarvita muulloin kuin silloin, kun käyttäjä käy kyseisen intranetin sivuilla. Oikeudet ja käyttäjätunnukset antaa hänelle intranetin hallinnoija tai Alueadmin.

Intranetin hallinnoija. Käyttäjällä on oikeudet hallinnoida omaa intranetiään, esimerkiksi Peräkylän Naisvoimistelijoiden sivuja. Hän antaa myös pyynnöstä tunnuksia jäsenille. On päätettävä, näkyykö intranetin nimi jossain julkisessa luettelossa vai ei. Intranet voi olla suljettu tai avoin, tai sisältää kumpiakin osioita.

Toimittaja, sisällöntuottaja. Käyttäjällä on oikeudet tiettyjen julkisten tai intranet -osoiden muokkaamiseen tai esimerkiksi uusien uutisten laatimiseen. On sovittava erikseen oikeudet esimerkiksi poistaa tai ottaa käyttöön uusia moduleita. Toimittaja voi vastata pelkästään vaikkapa kuvagalleriasta tai keskustelupalstan valvomisesta, jos näin sovitaan.

Keskustelumoderaattori. Kyseessä on käyttäjä, joka valvoo ja moderoi keskustelupalstoja. Voi olla samalla intranetin hallinnoija tai sisällöntuottaja.

Alueadmin. Koko alueellisen sivuston päätoimittaja. Voi tehdä muutoksia koko sivustoon, vaihtaa sivujen hierarkista rakennetta, vaihtaa sivupohjia, lisätä mahdollisesti myös moduleita ja komponentteja sekä hallinnoida käyttäjäoikeuksia.

Sysadmin. Jos järjestelmä on ostettu yritykseltä ja se sijaitsee sen palvelimella, järjestelmän toimittajalla säilyy usein ylin administrointitaso ja tekninen hallinnointi. Sysadmin päivittää koko järjestelmää ja huolehtii, että se toimii teknisesti ja tietoturvallisesti. Mikäli järjestelmä on rakennettu itse esimerkiksi open source -koodin päälle, on sen rakentanut henkilö usein sekä Alueadmin että Sysadmin.

Lopuksi koottuna www-linkkejä, joiden avulla voi tutkia omaehtoisesti julkaisujärjestelmiä ja muita tässä selvityksessä mainittuja tai mainitsematta jätettyjä ohjelmistoja. Yksinkertaisin muttei ehkä vähiten työllistävä keino on käyttää Googlea ja kirjoittaa hakukenttään sanoja, kuten ”julkaisujärjestelmä”, ”open source” tai ”groupware”. Tässä esitetyt www-osoitteet toimivat kesällä 2004.

Ilmaisia html-editoreita ja niiden arviointeja: www.bittivuoto.net/artikkelit.php4?kat=testit&id=33.

Paljon groupware-sovelluslustoja: www.svpal.org/~grantbow/groupware.html

Zope-yhteisön omat sivut: www.zope.org. ”...an open source application server for building content managements, intranets, portals, and custom applications. The Zope community consists of hundreds of companies and thousands of developers all over the world, working on building the platform and Zope applications”)

Mambo-järjestelmä: www.mamboserver.com (”First and foremost Mambo Open Source is a Content Management System (CMS). ...Mambo Open Source is the engine behind your website that provides the ability to simplify the creation of content.”)

TikiWiki-yhteisön kotisivut: <http://tikiwiki.org> (”...a powerful web-based Groupware and Content Management System...It can be used to create all sorts of Web applications, Sites, Portals,

Intranets and Extranets. It's developed by a large number of contributors that form the TikiWiki Community.")

ezContentz: www.ezcontents.org ("ezContents is an website content management system based on PHP and MySQL. Features include maintaining menus and sub-menus, adding authors that write contents, permissions, workflow, and layout possibilities for the entire look of the site by simple use of settings....It offers great flexibility for the web site developer and a user-friendly interface for the editor.)

PhpNuke Finland: www.phpnuke-fin.org

Teamwaren Plaza-järjestelmä: www.teamware.net/Resource.phx/tuotteet/plaza.htx

Pixelmedian paketti yhdistyksille: <http://www.pixelmedia.fi/web/index.php?id=45>

Vilmamedian Minerva-järjestelmä: <http://minerva.vilmamedia.fi/login.php>

Optinetin paketti yhdistyksille: www.optinet.fi

Listoja julkaisujärjestelmän komponenteista:
www.verkkoasema.fi

Julkaisujärjestelmä, eYhdistys -palvelu: www.credo.fi.
Tuottaa myös kuvapankkipalvelua: www.kuvakotimaa.fi

Kotisivuja: www.pronetti.fi

Kotisivuja: www.pikselipaja.fi

Ylen maakunnallinen uutissyöttö: www.yle.fi/etusivu/rss/

Ilmainen kuvankäsittelyohjelma Pixia:
http://park18.wakwak.com/~pixia_

Googlen ilmainen Site search -toiminto:
www.google.com/searchcode.html

LÄHTEET

Antila-Lehtonen T. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston vuorovaikutuskäytännöt ja yhteistyö asukasyhdistysten kanssa. Teoksessa: Bäcklund P (toim.) Kotipesänä Helsinki. Helsingin Kaupunginosayhdistysten Liitto ry 40 vuotta. Helsingin kaupungin tietokeskus 2004.

Anttiroiko A-V. Teledemokratian haasteet globalisaation aikakaudella. Teoksessa: Kohonen K, Tiala T. (toim.) Kuntalaiset ja hyvä osallisuus. Sisäasiainministeriön Osallisuushanke 2002.

Bäcklund P, Häkli J, Schulman H. (toim.) Osalliset ja osajat. Kansalaiset kaupungin suunnittelussa. Gaudeamus Kirja 2002.

Bäcklund, P. (toim.) Tietoyhteiskunnan osallistuva kansalainen. Tapaus Nettimäenmäki. Helsingin kaupungin tietokeskus 2004.

Cronberg T. Pohjois-Karjala Tietoyhteiskuntaan: Alueelliset toimijaverkot ja syrjäytymättömyyden rakentuminen. Teoksessa: Eriksson P, Vehviläinen M (toim.) Tietoyhteiskunta seisakkeella. Teknologia, strategiat ja paikalliset tulokset. SoPhi 1999.

Ertola T-L, Salo T. Kaupunginosayhdistykset toimijoina. Teoksessa: Bäcklund P (toim.) Kotipesänä Helsinki. Helsingin Kaupunginosayhdistysten Liitto ry 40 vuotta. Helsingin kaupungin tietokeskus 2004.

Hannus J. Strategisen menestyksen avaimet. Luku 5.3. IT-toiminnan johtaminen. Tehokkaat strategiat, kyvykkyydet ja toimintamallit. ProTalent Oy 2004.

Helander V. Paikallisyhdistykset kunta-areenalla. KuntaSuomi 2004 -tutkimuksia nro 45. Suomen Kuntaliitto 2004.

Hänninen S. Yhdistykset uuden aloittajina. Teoksessa: Hänninen S, Kangas A, Siisiäinen M (toim.) Mitä yhdistykset välittävät? Tutkimuskohteena kolmas sektori. Atena Kustannus Oy 2003.

Karinen R, Virtanen P, Pekkala H. Oskun oppivuodet: Oppivat seutukunnat -hankkeen arvioinnin loppuraportti. Sitran raportteja 37. Sitra 2004. Verkkojulkaisu: <http://www.sitra.fi/julkaisu/raportti37.pdf>

Luomala A. Päätöksenteko liikkeessä. Teoksessa: Hänninen S, Kangas A, Siisiäinen M (toim.) Mitä yhdistykset välittävät? Tutkimuskohteena kolmas sektori. Atena Kustannus Oy 2003.

Matthies A-L. Asukastoiminta sosiaalisena pääomana. Teoksessa: Hänninen S, Kangas A, Siisiäinen M (toim.) Mitä yhdistykset välittävät? Tutkimuskohteena kolmas sektori. Atena Kustannus Oy 2003.

Oksa J, Turunen J. Oppivan Vaara-Karjalan arviointitutkimus. Joensuun yliopisto, Karjalan tutkimuslaitoksen raportteja Nro 1/2002.

Oksa J, Turunen J. Paikallinen kansalaisverkko. Oppivan Ylä-Karjalan arviointitutkimus. Joensuun yliopisto. Karjalan tutkimuslaitoksen monisteita 5/2000. Verkkojulkaisu: <http://www.joensuu.fi/ktl/projsoc/infosoc/arvraportti.pdf>

Rantanen H. Asukkaat Kotikadulla – tietoverkot ja osallistuminen. Teoksessa: Kohonen K, Tiala T. (toim.) Kuntalaiset ja hyvä osallisuus. Sisäasiainministeriön Osallisuushanke 2002.

Saarelainen A. (toim.) Kyläteiltä tiedon valtateille. Oppiva Ylä-Karjala tienraivaajana. Sitran julkaisusarja nro 235.

Sirkkunen E, Kotilainen S. (toim.) Toimijaksi tietoverkoissa. Raportti kansalaislähtöisen verkkoviestinnän mahdollisuuksista. Tampereen yliopiston journalismin tutkimusyksikön julkaisu. Sarja B44/2004.

Staffans, A, Rantanen, H, Zielinski, J. Aasukat verkossa – vaan ei satimessa. Raportti Kotikatu-projektista. Teknillinen korkeakoulu, Arkkitehtiosaston julkaisu 1998/53.

Staffans, A. Vaikuttavat asukkaat: vuorovaikutus ja paikallinen tieto kaupunkisuunnittelun haastajina. Yhdyskuntasuunnittelun koulutus- ja tutkimuskeskuksen julkaisu A 29, 2004.

■ Selainpohjaisista julkaisujärjestelmistä on tullut suosittu tapa rakentaa ja ylläpitää asukas- ja kansalaisyhteisöjen internetsivuja. Julkaisujärjestelmät tarjoavat kolmannen sektorin käyttöön vuorovai-
kutteisia toimintoja, joiden avulla voidaan lisätä toiminnan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta. Kehittyneemmät järjestelmät avaavat uusia kanavia osallistuvaan suunnitteluun, paikalliseen vuorovaikutukseen ja jopa kunnalliseen aloitteentekoon.

Tässä selvityksessä luodaan katsaus Suomessa toteutettuihin kansalais- ja yhteisöverkkoihin sekä niiden toteutuksessa käytettyihin ohjelmistoihin. Selvitys tarjoaa lisäksi kolmannen sektorin toimijoille konkreettisia välineitä erilaisten järjestelmävaihtoehtojen arviointiin. Uuden järjestelmän hankinta on tekninen ja organisatorinen haaste, johon on syytä varautua kartoittamalla ensisijaisesti omat resurssit ja viestinnälliset tarpeet.

ISBN 951-37-4289-X

ISSN 1457-571X